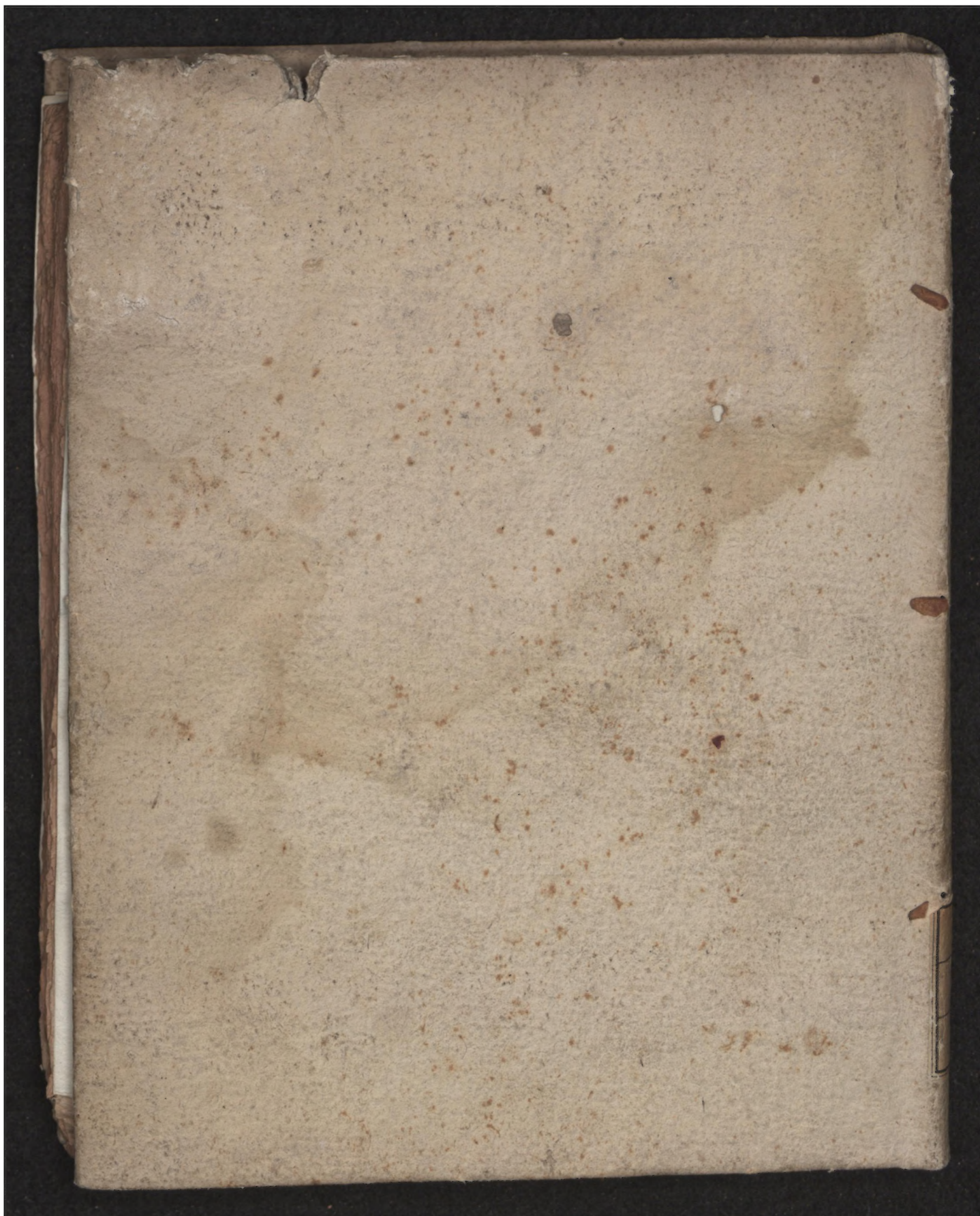

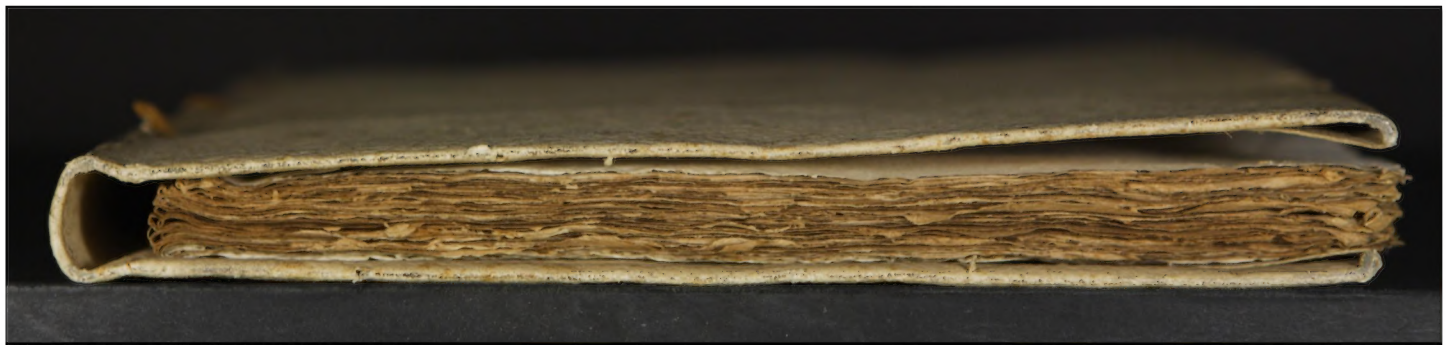

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
CFMAGL. 1.6.9

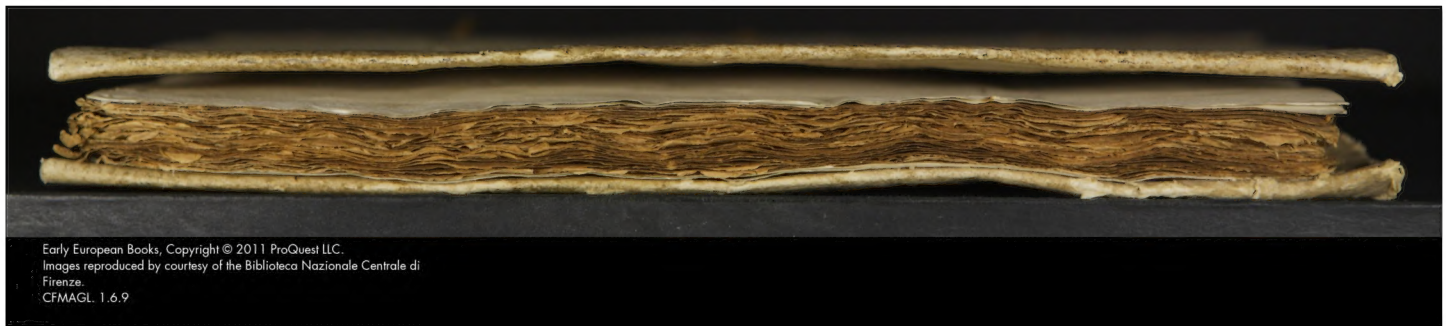

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
CFMAGL. 1.6.9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
CFMAGL. 1.6.9

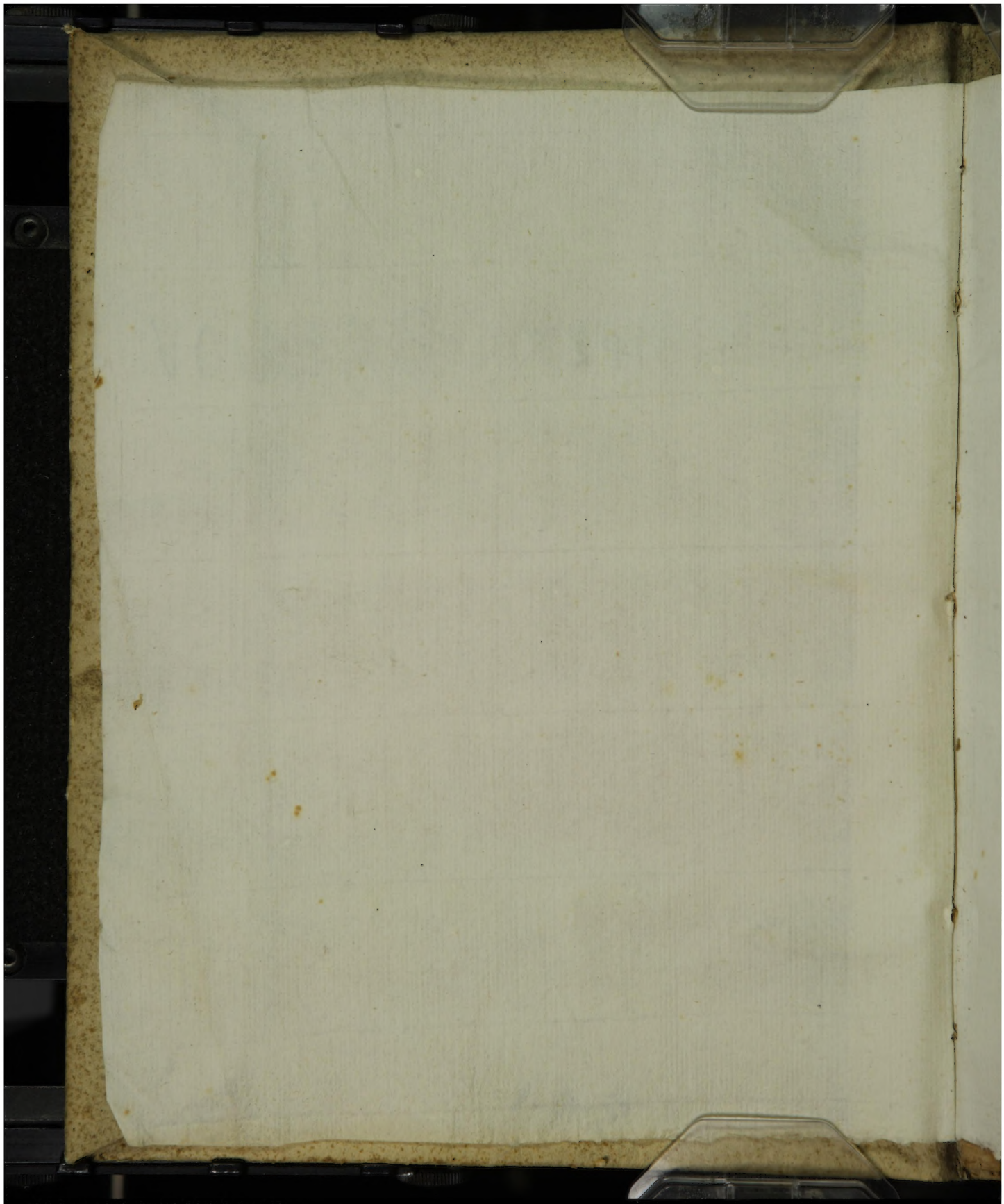

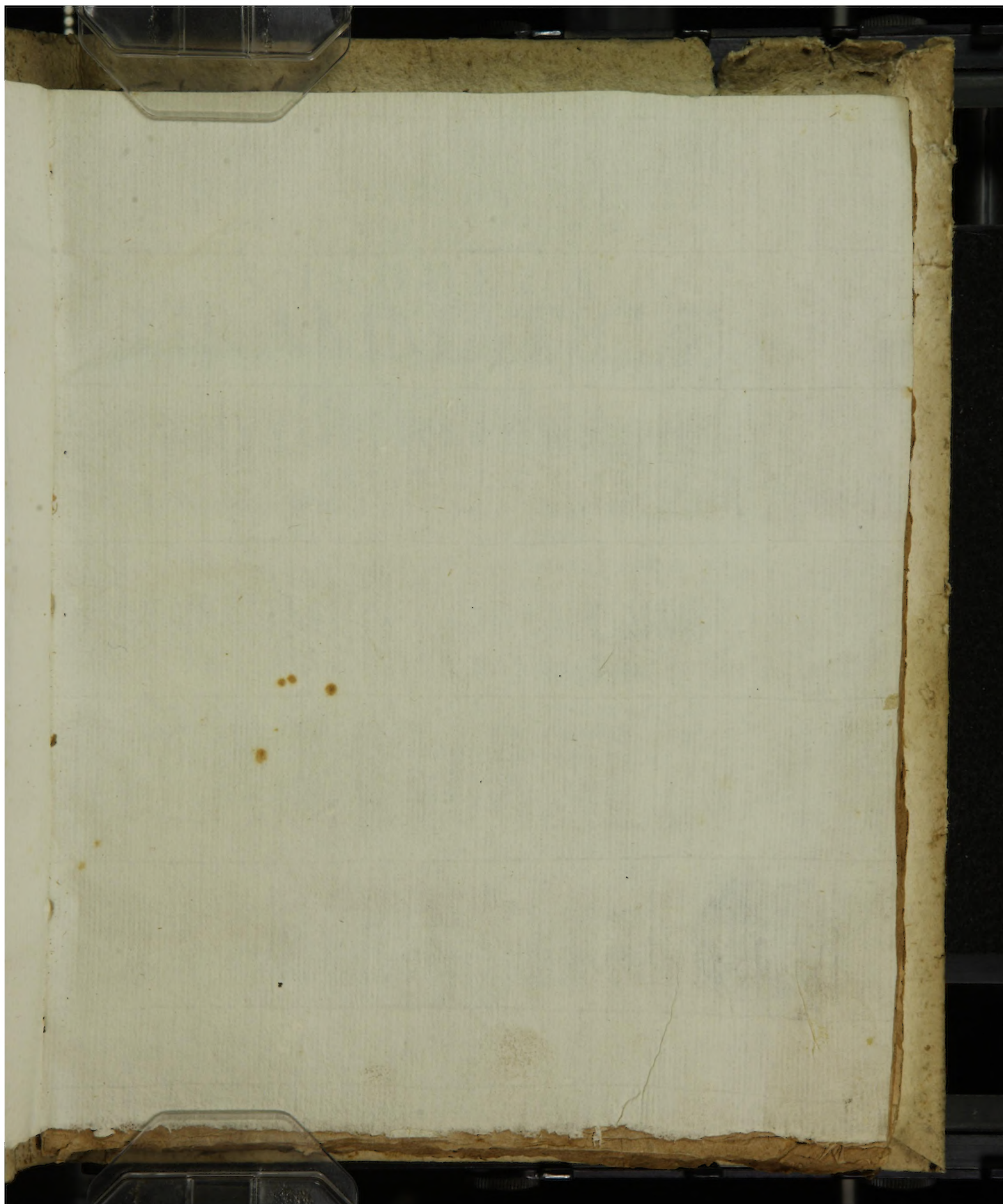
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di
Firenze.
CFMAGL. 1.6.9

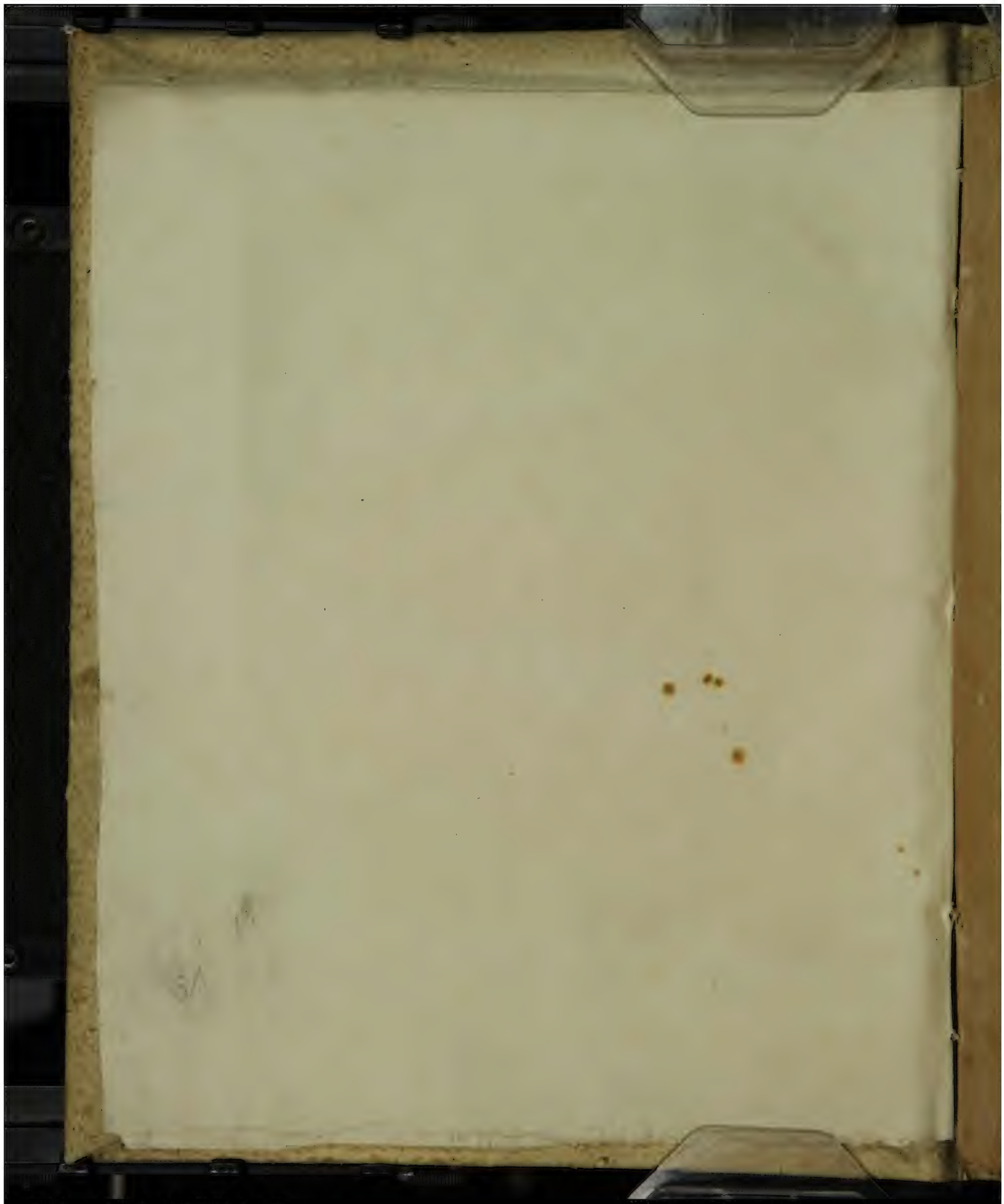
1A.6

1.6.9

111 >
HEBR. BALDOV.

M. JOHANNIS BALDOVII

HEBRÆÆ Lingvæ olim Professoris Publ. in
Acad. Lipsiensi & Helmstedensi

MEDULLA
GRAMMATICÆ

HEBRÆÆ,
BUXTORFIO-ERPENIO-

TROSTIANÆ,

In succinctas Tabulas, perspicuos Canones & paucas

Observationes contracta & publicè prælecta,

Nunc à multis desiderata, denuò recognita, emendata

& adaucta ab Autore ipso per

SPECIMEN CORONIDIS,

Seu

Dilucidarii Biblici, quoadrem Grammaticam,

In quo ex primo Libro Moſis primum caput totum, & reli-
qua ex Medullâ Gramm. ita resolvuntur, ut de quibuslibet vocabulis

Anomalis, aut quæ aliàs sunt difficilioris formationis, tyrones S. Lin-

gvæ Studioſi certiores reddantur.

Cum INDICE HEBRÆO-LATINO

perfectissimo.

De cujus usu & commodo agitur in Præfatione ad Lectorem, ubi etiam

Conſilium præmittitur de Studio Hebræo quàm optimè inſti-
tuendo & excolendo.

LIPSIAE,

Sumptibus Hæred. Thomæ Schüreri, & Matthiæ Götzii.

Literis JOHANN-ERICI HAHNII,

ANNO M DC LXIV.

*Synoptica Delineatio totius MEDULLÆ
juxta libros, capita & canones,
universos & singulos.*

	I. De literis & earundem divisionibus	Can. 15
	II. De Punctorum naturâ & divisionibus	33
	III. De Syllabis	4
	IV. De Communibus Dictionis Ebr. affectionibus in genere, & in specie de Accentu, Notatione, Syntasi & Statu.	31
Lib. I.	V. De Mutatione Vocis in genere & in specie quoad literarum Mutationem, Abjectionem & Adjectionem	47
Cap.	VI. De Punctorum mutatione	53
	VII. De speciali dictionis Consideratione in genere	5
	IX. De Verbo	41
	IX. De Nomine primario	37
	-- -- secundario seu Pronomine	37
	X. De Particulis	16

Summa Can. 282.

	I. De Constructione Nominis cum alio Nomine	Can. 16
	II. De Constructione Verbi cum Nomine vel Verbo	4
Lib. II.	III. De Constructione Particulæ cum Nomine, Verbo vel particulâ aliâ	8
Cap.	IV. De Affixorum subjunctione cum Nominibus, Verbis & Particulis.	40

Summa Can. 68.

Summa Summarum omnium Canonum 350.

PRÆFATIO AUTORIS.

Benevole Lector. Quâ occasione & quibus Mediis hac Medulla Grammatica Hebræ in Acad. Lipsiensi Anno 1636. primum nata, & in lucem à me protracta fuerit, Ego tum temporis Studiosus adhuc gregarius in præfatione ad Lectorem operose & prolixè monstravi atq; deduxi, ex quâ præfatione quædam hodiè huc transferam, quædam plane omittam, quædam verò (ubi opus esse videbitur) de novo addam. Ea verò, ut haud gravatim pernoscas, Lector Benevole, & bono animo probe imbibas, est quod peramanter rogo. In Academia Wittebergensis gremio integrum serè quædriennium exegeram, & libent ex plures annos adhuc exegissem, si per adversam valetudinem mihi licuisset. Eram enim domesticus Præceptor filiorum Rev. & Excell. Viri Dn. JACOBI MARTINI p. m. habebam mensam liberalem & hospitium valde commodum, & in collegiis privatis à me apertis Studiosis quàm plurimis Hebræam Grammaticam CL. Dn. TROSTII prælegebam. Verùm, quia lenteria morbo isto periculoso, laboraveram, ex consilio Dn. Medicorum aëra mutaturus Lipsiam concessi, ibidemq; privata Collegia Hebræa denuò aperire cœpi, Sed ecce! Clarissimus Dn. TROSTIUS Præceptor meus Venerabilis in Acad. Wittebergensi paulò post abitum meum diem suum placide obierat, & hinc deficiebant tum temporis Exemplaria Grammaticæ Trostiane. Ideoq; ut defectum supplerem, cum quibusdam Studiosis Lipsiensibus consilium cœpi de primariis quibusdam Regulis Grammaticæ Hebræ non Trostianis tantum, sed etiam Buxtorpianis & Erpenianis in usum privati collegii raptim conscribendis, atq; ad redimendum tempus, quod aliis in dictando & excipiendo miserè nobis fuisset terendum, nostris sumptibus prælo Typographico subjiciendis. Verùm, ut fieri solet, postquam ego cymbulam meam in hunc Grammaticum Oceanum primum excurrere passus sum, accesserunt benevolis quorundam Virorum Doctorem applausus, nec non ipsorum quoq; Studioforum attentum studium, quæ omnia me impellere potuerunt, (quid si scriberem, DEDERUNT?) ut majori studio & animi contentione agerem, quod agere semel

An. 1634.
excunto.

An. 1635.

PRÆFATIO

cuperam, atq; hoc ipsum opusculum Grammaticum ita elaborarem, ut PERFECTÆ GRAMMATICÆ vicem supplere, & publici juris atq; ulterioris usus fieri posset. Non autem me fugiebat, quod Clariss. Schickardus in Epistola quâdam ad amicum perscripsit: Ideò, inquam, tardus & invitus talia (puta, quæ ad Grammaticam spectant) scribo, quia jam antè Grammaticorum in hac lingvâ plus est, quàm Discipulorum, ut de ABOLENDIS quibusdam potius, quàm de MULTIPLICANDIS cogitandum arbitrer. Quisquis tria tantum verba tenet Ebraicè, & fortè Radicem investigare novit, statim accingit se ad Grammaticæ reformationem, &c. Hoc ipsum, inquam, quia me non fugiebat, & ipsemet ego eadem dicere habeam, sedulo opera mihi danda fuit, ne quid temerè, ne quid inconsultò, ne quid prapostere agere viderer. Ideòq; ad Cynosuram omnium Grammaticorum in hoc literarum genere scriptorum me contuli, & adhibitis Adversariis sive Eclogis meis Orientalibus, à multis retrò annis privatâ operâ collectis, totum opus Concordantiarum CL. Buxtorfii (absit Invidia!) evolvi, & omnes Grammaticorum regulas ad perpetuam Exemplorum inductionem curiosè examinavi atq; sollicitè expendi. Unde postea nata est ea, quàm hîc Benevole Lector, vides, MEDULLA. In quâ tamen conscribendâ malui integras Trostianas Regulas & exempla quoq; illis subiecta ubiq; serè retinere, quàm novum aliquid asserre & obtrudere, maximè in capite QUINTO & SEXTO, ubi maxima difficultas & omnis cardo hujus S. Lingvæ vertitur. Atq; hoc ipsum feci, ut Clarissimo Dn. TROSTIO suus maneret Honor & Existimatio, quam meritus est, dum ad informem & rudem Sciagraphiam & primam delineationem ERPENII nostri paucissimis Regulis generalissimis complexus est omne illud, quod alii longioribus commentis plurimiq; paradigmatis antehac facere conati sunt.

Imò feci etiam in gratiam Studioforum, ne illi novas cogerentur discere Regulas, qui jam easdem vel ex lectionibus publicis, vel ex privatis collegiis hauserant & animo comprehenderant. Quia verò pleriq; eorum non ignari fuerunt animi & Methodi meæ docendi, quâ Wittebergæ etiam adhuc subsistens in privatis collegiis ut plurimum usus sum. & eam ipsam ob causam collegio meo interesse voluerunt, ut modum ipsis monstrarem, & viam præirem, quàm insistentes in solâ Textûs sacri Grammatica Analysi non subsisterent, sed ad stylum per imitationes, ut vulgò loquimur, exercendum feliciter procederent; Propterea in omnibus & singulis capitibus, canonibus, imò verbis etiam conceptis

eum,

AD LECTOREM.

cum scopum unice animo præfixum habui, & per universales Canones & Observationes (ubicunq; modò ex indole Lingvæ fieri potuit,) animos auditorum, & si qvi sunt futuri, lectorum meorum *ἀνισταμένοις* reddere conatus sum. Notum est enim in eruditorum vulgus, plura requiri ad eruditam Textûs Synthefin, quàm ad vulgarem ejusdem Analyfin. Hic enim fit, quod vulgò fertur per illud dictèrium: Qualem te invenio, talem etiam te judico, & prout Vocabulum aliquod ex contextu sese mihi offert, ita in suam radicem & in prima quasi principia seu partes, & affectiones resolve, & non sollicitus sum, quàm formam alio in contextu habere possit.

In Synthesi, verò, instructum me esse oportet certis & immotis fundamentis, quæ, si non præstruantur & supponuntur, quicquid superstruxeris, corruet. Atq; hinc liquido apparet, quibus rationibus ductus in observationibus ad Can. 8. (pag. 7. s. 9.) & in annotandis conjugationum significationibus & potestatibus, (cap. 8. de Verbo) pertrahendis, itemq; in monstranda affixorum ratione cum Verbis & Nominibus (cap. ultimo) operosior & diligentior fuerim, ne quid dissidelicet omitterem, quod cum morari posset, qui stylum sacrum exercere disciperet.

Eadem fuit ratio, quod de Abiectione & Mutatione literæ Jod circa Can. 103. & feqq. prolixior fuerim, ubi alii vix duas habent Regulas. Constat enim omnibus Ebraicè eruditis, quod, ut habere verba Canonis 103. omnia verba incipientia à litera Jod ut plurimum patiuntur anomaliam, dum Jod vel quiescit, vel abjicitur, vel mutatur, potissimum, quando illud ipsum Jod deberet habere Scheva quiescens.

Quotiescunque igitur in operatione Grammaticâ vel quoad analysin Textus, vel (ut maxime) quoad scripti compositionem occupatus fueris, & Tibi occurrerit verbum aliquod, cujus prima radicalis est Jod, cautè Tibi dispendendum erit, quid vel fiat (in analysi) vel fieri debeat (in synthesi.) Possum enim citra vanam jactantiam considerenter hic asserere, me complexu Trium pagellarum ex Concord. operibus & propria Lectionis Biblicæ thesauro in certos ordines redactas Tibi tradere omnes & singulas à litera Jod incipientes, & ἀπορρέουσας αὐθεντικῶς habentes Radices, cum variis observationibus summè necessariis, quas alii hinc inde sparsim suis Grammaticis libellis inseruerunt.

Eadem est ratio, idemq. judicium de aliis, in quibus primâ fronte nonnulli videber forsan abs re diffusior & justo prolixior, imò non raro ταυτολογίας alicujus insinulandus. Verùm enim verò, non video ego, quâ ratione aliquod

PRAEFATIO

cujuscunq; etiam ordinis fuerit, scriptum jure meritoq; dici possit nimis prolixum, in quo nihil est superfluum, & in quo, si quid omnino bis repetendum est, omnis abest ταυτολογία, & inanis garrulitas. Fuit profecto hoc mihi semper persvasissimum, quod ipsi quoq; Philosophi de Metodo seu ordine docendi precipientes monent, eandem rem interdum repeti posse sine ταυτολογία. Non enim omnis ejusdem rei repetitio habet ταυτολογίαν, quia ταυτολογία otiosa est, inconsulta est, atq; odiosa est. Repetitio ejusdem doctrinae saepius necessaria est, & pendet ex prudentia docentis, quae verba sunt formalia Rev. & Excellentiss. Theologo-Philosophi Dn. D. Jacobi Martini, in Institutionibus Logicis lib. 5. de Demonstratione pag. mihi 724. Hinc nemo mihi vitio vertet, quod non raro in hac Medulla Gram. Canonem generalissimum alibi (suo loco) propositum, saepius alibi specialiter applicandum esse moneam.

E. g. Canon 121. est generalissimus, & hunc ipsum specialiter applicandum passim tribus verbis moneo, Can. 99. 115. 119. 281. & alibi saepius. Sic Canon 163. est generalissimus, & eum ipsum alibi specialiter applicandum indigit, nominatim Can. 116. & c. Hinc creberrime allegationes, quae in memoria & reminiscencia subsidia cedere posse experientia didici. Certè quævis Grammatica scribitur, non pro eruditis, sed pro erudiendis, non pro viris, neq; etiam pro juvenibus tantum, qui jam sunt maturioris aetatis & judicii, sed etiam pro adolescentulis, & vel maxime pro pueris, quorum tenera aetas lingvis addiscendis omnium commodissima est. Quapropter fidelem & peritum Grammaticum oportet descendere ad puerilem caput, & cum pueris repuerascere, omnia ἀπλῶς & ἁπλῶς proponere, & quidem, quantum fieri potest, iusto ordine, & suo loco, ut labor discipulorum & docentium minuatur, tedium discutiatur, ardorq; discendi in juvenute erudienda magis magisque intendatur.

Hinc etiam per se fluit, quod in Grammatica nihil sit omittendum, quod ad perfectionem, & quasi ad essentiam ejus, si ita loqui liceret, pertinet, & facit, ut nomen suum tueatur. Videtur mihi Grammatica sese habere ut HOROLOGIUM, vel ut Cynosura aliqua & Amalthis, vel etiam ut INVENTARIUM, & instructa BIBLIOTHECA PAUPERUM. Jam verò, sicut Horologium, quantumvis alias assabre effictum, & auro atq; argento artifice obduum sit, neq; mensuram nominis sui implet, neq; magni curatur, si rotulae quaedam, vel particulae integrales desunt, quae perpetuum ejusdem motum interrumpunt, vel suspen-

AD LECTOREM.

suspendunt, atq; faciunt, ut sonum clarum statim tempore edere non possit tintinnabulum: ita etiam quavis Grammatica, licet sit primæ frontē egregiè exornata, titulo magnifico & grandiloquo vestita, si non prestare potest usum, quem prestare debet: si aq̃d dubium & incertum me dimittit atq; ad se admisit, ecquid mihi cum istiusmodi levi compendio, quod gravissimum mihi & temporis & sumptuum & operarum sit dispendium? Ecquid mihi cum Inventario, ubi non omnia invenio quorum cognitione carere nullo modo possum? Ecquid mihi cum Bibliotheca, in qua libri quidem extant, sed mutili, & ob deficientes primarias quasdam pagellas rejiculi? Quapropter omnino satius est ex omnium rectè sentientium iudicio, quorum quædam infra afferemus, ut semel pro semper agas, quod agis, & uni assuecas Grammaticæ plenæ atq; perfectæ, cui tutò te committere possis, & ad quam quasi ad Regulam & amulum in lectione Codicis sacri omnia (NB. ANALOGA) exigere & exanimare possis, ut infra fusius monebimus cum Rösselio. Neq; tamen propterea nos hoc volumus, ut his ipsis vel aliis Grammaticis Præceptis diu multumq; inhaereas, sed quantum poteris $\mu\epsilon\tau\sigma\tau\epsilon\delta\omicron\varsigma$ & festinanter te propries ad lectionem sacri codicis, quam primum semel Grammaticam percurreris, ita tamen, ut ex illa cur foris lectione primà ad minimum habeas cognitum, quid potissimum (quoad Grammaticam) in lectione codicis sacri veniat observandum. Et si omnino amas compendia, & hæc in parte digito indice eadem tibi ostendam. Tota hæc Medulla constat XIV. tantum capitibus. Jam, si me dignaris audire, pro tuâ prudentiâ ipsemet ista XIV. capita, ita divides. ut præcisè XIV. horis, adeoq; singulis septimanis eam semel percurras & absolvas, singulis diebus binas horas huic studio impendens, quod factu non erit difficile, si observationes omiseris, aut leviter tantum inspexeris. Et licet quædam capita sint nonnihil prolixa & gravioris momenti, alia vicissim sunt ed breviora & momenti levioris. Quod si verò per XIV. horas ista semel absolvere non poteris, & angustia temporis exclusum te videris, fac periculum alio modo, & divide totam Medullam in XXIV. Lectiones, ita ut absolvas

- I. Horâ, caput primum, & si poteris partem exiguum capitis secundi.
- II. Horâ, caput secundum & tertium.
- III. Horâ, caput quartum.
- IV. Horâ, primam partem capitis quinti, à Can. 84. usq; ad Can. 102. inclusive, aut præter propter.
- V. Horâ, secundam partem cap. 5. à Can. 103. usq; ad Can. 114. inclusive.
- VI. Horâ, residuam partem capitis quinti.
- VII. Ho-

PRÆFATIO

VII. Horâ, primam partem capitis sexti de Mutatione Punctorum Euphonicâ à Can. 131. usq; ad Can. 142. inclusivè.

VIII. Horâ, secundam partem cap. 6. de Mutatione Punctorum ob litteras Gutturales, à Can. 143. usq; ad Can. 152. inclusivè.

IX. Horâ, tertiam partem capitis 6. à Can. 153. usq; ad Can. 165. inclusivè.

X. Horâ, quartam partem cap. 6. à Can. 166. usq; ad Can. 179. inclusivè.

XI. Horâ, quintam & ultimam partem cap. 6. à Can. 180. usq; ad finem.

XII. Horâ, caput septimum, & primam partem capitis 8. de Verbo, à Can. 189. usq; ad 214. inclusivè.

XIII. Horâ, partem secundam capitis octavi à Can. 215. usq; ad Can. 223. inclusivè.

XIV. Horâ, residuam partem cap. 8. à Can. 224. usq; ad finem.

XV. Horâ, priorem partem cap. 9. de Nomine Primario à Can. 230. usq; ad Can. 255. inclusivè.

XVI. Horâ, posteriorem partem capitis 9. de Nomine Secundario seu Pronomine.

XVII. Horâ, caput 10. de Particulis.

XVIII. Horâ, lib. 2. caput primum.

XIX. Horâ, caput 2. & 3. libri secundi.

XX. Horâ, primam partem capitis ultimi de Affixorum subjunctione in Genere, à Can. 311. usq; ad Can. 317. inclusivè.

XXI. Horâ, secundam partem capitis ultimi de Affixis cum Nominibus, à Can. 318. usq; ad Can. 323. inclusivè.

XXII. Horâ, tertiam partem capitis ultimi de Affixis cum Verbis in genere, à Can. 324. usq; ad Can. 328. inclusivè.

XXIII. Horâ, quartam partem capitis ultimi, de Affixis cum Verbis in specie, à Can. 329. usq; ad Can. 347. inclusivè.

XXIV. Horâ deniq; partem quintam capitis ultimi de Affixis cum Particulis, à Can. 348. usq; ad finem.

Habes hic, Benevole Lector, HOROLOGIUM assabre effictum & undiqvâ perfectum, ad cuius sonum & tonum, si licetis Hebrais & lectioni Codicis sedulo invigilaveris, nâ! brevissimo temporis spatio fundamentalem acquires Ebrai labii cognitionem, & non solum in Textu sacro Grammaticè resolvendo, sed etiam in stylo ad Buxtorfii & aliorum, quos infra laudabimus, nutum jucundè exerceendo evades expeditissimus.

Habes

AD LECTOREM.

Habes hic, inquam Benevole Lector, MEDULLAM Ebraeae Grammaticae, quam in succum & sanguinem tuum per creberrimum usum ad Compendiarii Horologii arbitrium convertere, eaq; ipsa probe immixtus in ipsa S.S. Theologia adytis Te feliciter penetrare poteris, quod Deus faxit!

De aliis hujus Medullae Compendiis jam taceo, & ad reliqua progredior, de quibus adhuc cum Benevolo Lector ex hoc loco omnino mihi agendum esse videtur, ut nimirum ipsi de mente & intentione mea rectius constet, & male servatis ingenii ansa cavillandi praeceptatur.

Supra dixi de ultimo scopo meo, quem in hac extrahenda Medulla praefixum habui, nimirum, ut qui imposterum me audire & ductum meum sequi velent, in solâ Textus sacri Analysis non subsisterent, sed ad styli exercitia juxta cum illâ quam ego praemittendam semper urgeo, excolenda maturius admitterentur.

Hanc verò sacram linguam (de aliis jam taceo) & docendi & discendi rationem omnium esse commodissimam, maxime compendiosam & longè jucundissimam, jam dudum docuerunt Dni. Praeceptores mei, neq; opus habent succenturiatâ meâ opellâ, per quam etiam parum auctoritatis, & roboris forsân illi accederet. Attamen, ut ne quid ἀλόγως & ἀπειδείας cum Dni. Praeceptoribus meis statuere videar, lubet hac vice numero paucos, auctoritate gravissimos testes producere, & quidem primo omnium Collegium facultatis Theologicae in Academia Giesenâ, quod in praefatione ad Lectorem super Ebraeae Grammaticae Compendiosam institutionem Dn. Meelfuhreri in hac verba insurgit: Norunt, inquit, qui in hisce studiis se exercuerunt, non dari Modum in Hebraicis literis proficiendi faciliorem, quam frequens Latina Hebraicè vertendi Exercitium, quod certè, sicut in reliquis lingvis, ita in hac quoq; est DIMIDIUM TOTIUS. Nam, praeterquam, quod animum conservat alacrem, Canones etiam memoriae firmissime insigunt, artificium rectè punctandi edocet, & eadem operâ vocabulorum copiam suppeditat. His succedit etiam testis omnium exceptione major judiciosus Buxtorfius in Praefatione Institutionis Epistolae Ebraicae, qui libellus omnibus Philebraeis quàm commendatissimus & familiarissimus esse deberet, ob illas ipsas rationes, quas ipse Author Buxt. in seqq. verbis adducit: Sermoneis Ebraei, inquit, scripto comptè & venustè exercendi ratio paucis hactenus inter Christianos innotuit. Et quomodo innotuisset, cum nemo eam indicavit? Indicatam autem à quo-

PRÆFATIO

piam Mortalium fuisse, magnum erat operæ pretium. Sic enim istius lingvæ usus longè lateq; patentior, familiarior & svavior sui amorem in animis Juventutis concitasset; pluresq; sui cultores blandè allexisset, qui sic in Bibliorum Ebraicorum familiaritatem penitiùs sese dedidissent. Qvin & laudis non prorsus vanæ igniculi ipsos admirabiliter accendissent, si laudes DEI linguâ DEI potuissent sermone & scriptis commemorare, cum populo Israelitico linguâ Israelis amicè & familiariter conferre. *Et postea, in ipsa Institutione c. 19. de Exercitii & Imitationis ratione: Exercitii ratio, inquit, dupliciter instituitur, Lectione & Imitatione. Sodalitio gaudent, immò unâ esse volunt. Nam illa, ubi sola est, intellectum quidem sæpe juvat, at ubi manus operi accommodanda, sæpè operantem omni opere destituit, ob labile memoriæ beneficium. Imitatio si comes sit, FACILIÙS longè opus procedit &c. Magnum profectò magni (in hoc Exoticarum literarum genere) viri ab omnibus Philebrais merito magnificendum. Idem ille Buxtorfius in Gram. Chald. & Syrâ l. 3. p. 293. ubi de praxi Grammaticâ agit operiosius: Scientia, inquit, sine usu umbratile quiddam est, & evanidum. Unde R. Chanina ex priscis Ebrææ sapientiæ Patribus, in Pirke Abhos c. 3. verè tradidit, inquit:*

כָּל שֶׁמַעֲשֵׂיו מְרֻבֵּין מִחֻמְתּוֹ חֻמְתּוֹ מִתְקַיֵּימָהּ
כָּל שֶׁחֻמְתּוֹ מְרֻבָּה מִמַּעֲשָׂיו אֵין חֻמְתּוֹ מִתְקַיֵּימָהּ

*h. e. Cujuscunq; opera plura sunt, quàm sapientia ejus, ejus sapientia stabilis est: At cujus sapientia amplior est operibus, ejus sapientia stabilis non manet. Etenim si fuerit כַּעֲשִׂים מעשים (Præcticus industrius) feceritq; sepi-
menta sensibus & membris suis, sic, ut occupentur in exercitio & opere ejus, quod per sapientiam apprehendit, tunc יתקיים לו עירובו ותקיים לו עירובו (firmatur ipsa theoria sua) ולא ידרי הפקק ולא ידרי (ut non veniat in cessationem vel oblivionē.) Contra accidit, ubi sapientia exercetur. Inde R. Eliezer Asaria filius hunc comparare solitus est arbori, cujus rami multi, radices pauca, quæ idcirco vento concussa, facild corruit: illum vero arbori, cujus rami pauci, radices multe sunt, quæ etiam omnibus irruentibus ventis firma & immota perstat &c.*

Quorsum ergò curiosa Theoria, si non accedat operosa Praxis? omnia artium præcepta usum respiciunt & per usum confirmantur. Solus & artifices qui facit USUS erit, *Itac Buxtorfius d. l. quæ idea*

AD LECTOREM.

ideo volui integra asserre, quia singula verba, singula pondera, singula testimo-
nia, singula suffragia, quibus methodo huic, quam commendo & urgeo, hone-
rifice assurgit. Sed hic audio mihi obloquentes quosdam, qui putant hac ra-
tione praeceptum vel commendari rem factum difficilem, ex parte docentis, & impossi-
bilem, ex parte discipulis, qui non possit tantum sufferre oneris, & stylum exer-
cere, antequam styli indolem addidicerit, &c.

Ad hoc scamma, gr̃ave scilicet! video me productum, verum non desti-
tuor fortissimis rationum momentis, quibus facile me muniam, ut tecto, quod
dicitur, latere ex eo discere possim.

Initio vel à docente discipulis proponantur, vel à discipulis (qui manu-
ductore fidei destituitur) assumantur ejusmodi styli exercitia, in quibus serè omnia
& si fieri potest, sola illa verba & phrasae occurrant, quae in Textu analyticè
tractato habebantur, sed sub alià formâ, statu & structurâ, e. g. ex Psalmo pri-
mo, in quo Spiritus Sanctus serè in singulari numero loquitur, circa omnem &
proponentis & componentis difficultatem poterit imitatio efformari in quâ sermo
se se effert in plurali numero, hoc serè modo:

O Beatitudes illorum virorum, qui non ambulaverunt in consiliis Viri impij
(vel impij hujus seculi) & in viis peccatoris non steterunt, & in cathedris
dorisoris non sederunt. Sed in legibus Domini voluptas eorum, & in legibus
ejus meditabuntur die ac nocte. Et erunt sicut arbores plantatae ad rivum, quae
fructum suum dabunt in tempore suo, & quaecumq; facient, prosperabuntur &c.

Nunquid verò hac aliquam prae se ferunt difficultatem? Nunquid non in
aliis textibus sacris idem plane fieri poterit? Nunquid non fieri poterit maximo
discipulorum commodo, & non minori cum delectatione, quippe qui sibi egregie
placebunt, quod adeò citò in Lingvâ Sanctâ profecerint, ut stylum jam exercere,
& sensa animi lingvâ ipsius Spiritus Sancti propriâ efferre possint? In hac ve-
rò sacrâ Palestinâ quicumq; Praeceptor cum Discipulo suo vel unum tantum atq;
alterum mensem, non neglectis devotis precibus, allaboraverit, ne, uber-
rimum ille laborum suorum fructum viderit, atq; deinde proprio Marte similia
effingere cœperit quod dicitur, & per lusum addiscet. Postea, ubi hanc quasi
puerili exercitatione paululum innutriti sum discipuli, aliis eos provehere po-
test cautus Praeceptor, & ex capite Biblico vel ex Psalmo quovis Epistolam ali-
quam effingere, vel Dissertationem de virtute vel vitio aliquo, prout prudentia
Praeceptoris consultum esse videbit. Hic isti, qui Wittebergæ in privatis Col-
legiis sese cum exercuerunt, facile vident, quid velim, neq; opus habent ul-

PRÆFATIO

veriore declaratione. Ut verò & alii videant cum illis, & juventutem sibi concreditam, vel adhuc concredendam eodem modo, si lubet, ad adyta linguæ sanctæ deducant, & hîc specimen edam. Ex Psal. 1. proponi potest Epistola, in qua Pastor aliquis (locus & persona fingantur) ad Studiosum VVittebergæ, vel Lipsiæ, vel in alia Academia viventem perscribit nomine vel suo, vel (quod commodius est) Parentis aut Tutoris, quod in patria inaudiverint, vel quod sedulam navet operam literis, vel contrà, quod ignavia & socordia se dederit, & pravo gaudeat sodalino. Ideoq; cum vel hortatur, vel dehortatur, additis utrinq; rationibus & persuasionibus variis, ita tamen attenuatis, ut phrasibus ex Psal. 1. deductis possint facile à quovis tyrone exprimi. Quâ in parte qui suos Auditores, vel Discipulos exercere cupit, tenetur ea vocabula, quæ in textu non habentur, vel tabula adscribere, vel alias per Schedulam communicare. Et si verba sunt maximè Anomala, non abs re ea Grammatica pagina, quâ de istâ Anomaliâ aliquid præcipitur, vel juxta Grammatica nostrâ Medullam Canonis numerus adduci poterit, quo digitio quasi indice monitus ille, qui stylum exercere avertit ab errore poterit immunis reddi, & inoffenso pede ad metam properare: Adhibito præterea libello isto verè aureo Clarissimi nostri Buxtorffii, quem de Institutione Epistolari Ebraicâ scripsit, ubi omnia conveniunt, quæcunq; cognitu hac in re summè necessaria sunt. Fac periculum, & videbis, me verum dicere. Ut ne quid desit perspicuitati, integram Epistolam ex Psalmo 1. inventam hîc apponam, unde imitationis ratio, quam intendo, facile pervideri poterit. Mi Domine, Amice dilecte & honorate, audivimus auribus nostris (ex Ps. 44. v. 2.) & narraverunt nobis cursores, (vel Viatores, transeuntes viam) quod in loco sessionis tuæ (vel habitaculi tui in urbe laudata VVittebergæ, vel N.) non ambulaveris in consilio impiorum, & in viis ignavorum non steteris, & in cathedris derisorum non federis hucusq; sed in legibus Domini omnis voluptas tua, & in legibus & mandatis ejus meditatus es (vel in futuro meditari soles) die ac nocte. O te beatum, & benè tibi erit (ex Psal. 128. v. 3.) hauries benedictionem & beneplacitum à Domino (ex Prov. 8. v. 35.) & eris sicut arbor plantata ad rivos aquarum, & fructum tuum dabis in tempore tuo, & folia tua non defluent, & omne, quod feceris, prosperabitur (addere poteris, omnibus diebus vita tua. Ex Psalmo 128. v. 5. & si lubet præterea ex aliis locis parallelis similia inseres v. g. Eris, sicut olea viridis in domo Dei, ex Psalmo 52. v. 10, anima tua pernoctabit in bono, ex Psalmo 25.

AD LECTOREM.

v. 13. Confer. Psal. 29. v. 11. vel, inebriaberis à pingvedine domus Domini. & ille torrente voluptatum suarum potabit te. Ex Psalmo 36. v. 9.) Me specta, Amice dilecte & honorate. Et ego à juventute mea meditatus sum in lege Domini, & in verbo ejus omnis voluptas mea, & non ambulavi in consilio studioforum improborum. Et ecce Dominus Deus meus (Psal. 18. v. 20.) eduxit me in latitudinem, & eripuit me ex manu hostium meorum, quoniam voluptatem habuit in me. Retribuit mihi Dominus secundum justitiam meam, secundum puritatem manuum mearum &c. & collocavit me in domum suam, in medio Ecclesie sue sanctae &c. Alii verò impii facti sunt (fuerunt) sicut palea & dissipavit eos ventus, neque illi surrexerunt in judiciis & non vixerunt (כי) in congregationem justorum, quia cognovit Dominus viam eorum, & perivit via impiorum &c. Eadem ratione ex Ps. 2. potest formari Responso, quasi studiosus ille respondeat Pastori, & statum Academiae vel totius urbis describat, quod sit satis perturbatus ob milites praesidiarios, qui studiosos miris modis affligant, & varias creem molestias, ad hunc serè modum: Literas tuas accepi, & vidi, quod bonae sint viae meae in oculis tuis (Ebraismus, quod placeant tibi studia mea.) At ecce in urbe nostra fremuerunt milites praesidiarii, (מלחמי) & impii meditati sunt vanitatem & constiterunt se viri belli (מלחמי) milites) & principes eorum consultant unam contra ceterum Professorum (מרצה professor) & contra ceterum discipulorum eorum, & diruperunt omnia vincula legum bonarum, & projecerunt à se funes urbis hujus & universitatis (ישיבה Universitas h. e. imperium superiorum excusserunt) & non pax nobis, neque interdiu neque noctu (ex. Psal.) Sed spero in bonitate Dei (qui sedet in caelis caelorum), & ille educet ex urbe nostra brevi milites impios, & confringet eos virga ferrea, & sicut vasa figularum collidet eos in ira sua, quia multum subannuauerunt nos, & locuti sunt ad nos in ira sua, & in furore suo terruerunt nos. Et tunc addam meditari in lege & exaltabo in timore Domini, &c. Qvis non videt summam evidentiam? Qvis non capit jucundam facilitatem in lingua, quae aliis & in se & ex comparatione cum aliis est omnium facillima, ut mox audiemus ex Rösselio.

Atq; hoc est, quod magnus Buxtorfius vult in verbis supra allegatis. Certe, si tenera juvenuti juxta hanc discendi & docendi methodum lingua

PRÆFATIO

sancta proponeretur, & plures alliceret sui amatores, & plures svaviori complexu retineret sui cultores, & brevi non minus, quam Græca vel Latina in nostris scholis, non tantum sublimioribus seu Academicis, sed etiam in inferioribus & trivialibus planè familiaris fieri posset. Hoc est, quod per totam hanc Medullam volo: hoc est quod intendo: hoc est, quod mecum vult Clariss. Rosellius in Præloquio Canonibus suis Ebraeis (V Vittebergæ circa annum 1621. editis) præfixo, ex quo seqq. verba huc non potui non transcribere, & interdum interponere Observatiunculas quasdam, quia per omnia serè mihi est cûs ΨηΦΘ. Pura lingua Ebræa, inquit, Deum omnis unitatis ac ordinis principium, confusionis omnis hostem, suum agnoscit autorem: naturamque tum rerum, tum intellectus nostri fideliter imitatur. Illam observare licet in pronuntiatione, vi vocum ac structurâ: hanc verò cernere est

(1) In paucitate Radicum, quam tamen naturali per conjugationes vocum variatione compensat. Quod enim pluribus & diversis vocabulis (quorum multitudo omnino turbat memoriam, & impedit celeriore institutionem) exprimit in aliis lingvis, in hac notat unica Radix in aliam atque aliam Conjugationem naturali sequelâ translata, e. g. אָפֵּן *audivit* אָפֵּן *indicavit*, *audire fecit*.

(2) Regularum paucitate, quibus tota formatio Grammatica gubernatur in Declinationibus, Conjugationibus, Statu constructo & Affixis. Hinc jam pridem non defuerunt, qui linguam Ebræam omnium facilissimam judicârunt. Sed qui cum facilitate linguæ parem, DEXTERI CATEM remotâ omni *methodia* conjunxerint, vel NULLI, vel certè PAUCI fuerunt. Pleriq; generalia præcepta cum specialibus, anomala cum analogis, observationes peculiare cum regulis commiscunt, eadem subindè odiosè & otiosè pariter repetentes. Ut igitur tyro sciat, quam viam in tantâ varietate ingredi & observare debeat, paucas has propono Regulas:

I. Ulu discas linguam sanctam. Est hominum genus, quod unicè occupatur in evolvendis Grammaticorum omnium, quos habere potest, libris, rarè admodum inspecto Codice Ebræo, quem si forte aliquandò inspexerint, abundè suo se satisfecisse credunt officio, si unam vel alteram Radicem extraxerint, vel ad ductum Concordantiarum, varias ejus inquisiverint significationes, neglecto & nun-

AD LECTOREM.

& nunquam sufficienter intellecto integro contextu, ex quo tamen judicare cogeris de significatione, de structura, deqve similibus. Quotus autem quisque est, qui integrum codicem Hebræum iterum iterumqve evolvat, usqve ipso linguam sanctam sibi familiarem reddat? Hos ego affirmare non dubito, si vel mille perlegerint. Grammatistas, eos tamen nunquam futuros Ebræos: Exsectâ enim portiunculâ se oblectant, totum saluum & intactum relinquunt. Lingvæ autem ad disciplinas instrumentales pertinent. Instrumentorum *ענין* in usu consistit, qui si pereat, & ipsa instrumenti ratio perit.

NB. Ut enim Logicus evadit *nunquam*, qui *nunquam* disputat; Orator *nunquam*, qui non crebras orationes instituit, habitumq; crebris actionibus acquirit: Sic Hebræus *nunquam*; qui non diligenter se exercet lectione codicis Ebræi, consideratione integrarum locutionum & phrasium, quas Ebræa planè alias ac diversas à reliquis habet lingvis; & IMITATIONE CREBRA. Unde patet, primariam studii Ebræi partem adhuc in istis Grammatistis desiderari, qui nihil aliud agunt, quàm ut cum Rabbinis Judæorum literas & syllabas numerent, cavillationibus Photinianorum in Generibus, Personis, Numeris &c. portas bipatentes aperiant, & nucleo neglecto putaminibus vescantur. Usus itaqve succus & sanguis omnis est, qui sedulo urgendus à docentibus & discipulis. Quod usu discimus, hoc ferè demùm scimus.

II. Usus præsupponat theoriam & præceptorum cognitionem.

Rei enim ignotæ nullus datur usus.

Sed & hic Dum vitant stulti vitia, in contraria currunt.

Est & hæc genus hominum, qui, quando audiunt, linguas usu esse discendas, præcepta Grammatica suscipi, deq; habent, & ad Praxin præpostere festinant, cum in Theoriâ nondum quicquam vel fecerint, vel profecerint. Clarius dicam: Methodum merè Ratichianam amplectuntur, & Grammatica præcepta, si non prorsus eliminant, nunquam tamen, aut saltem persuntorie explicant, ut hî discipuli nesciat, vel quid didicerit, vel quid adhuc discendum ipsi restet. Hæc est ipsissima amara atq; adeo odiosa veritas! Et quia video plures hunc errorem

PRÆFATIO

rorem errare, idèd quod hîc moneri adhuc posset & deberet, malo verbis Clarissimî Schickardi, quàm meis fiat. Ità verò ille in Præfatione Horologii: Ut cumque, inquit, conatus viri (Raticii) laudem, improbo tamen processum, aut nomen mihi eos, qui ex hac didacticâ solidè profecerunt. Solent & Judæi nostrates (quos fortassis æmulatus est) absque Grammaticâ, mero usu, hanc linguam aggredi. Vidi pueros ipsorum septennes Mosen solâ exercitatione interpretantes: at, non ignoro adultiores demum, & cum jam ad Rabbinitum adspirant, artis rudimenta necessariò ex Eliâ vel Kimchi addiscere. Facebant igitur hi MAGNO HIATU PROMISSORES, quos pollicitis tantum divites fuisse, possessione verò pauperrimos ex eventu constitit. Vos verò sic statuite, neutrum absque altero seorsim sufficere: Judæorum usum sine arte incertum esse, vagum, perpetuoque fluctuantem: vicissim Christianorum artem sine usu sterilem, nunquam frugî: adeoque nisi iter usûs dirigatur compasso artis, semper oberrari periculosè. Eapropter utrumque stabili connubio jungendum esse semper. Hoc tamen discrimine, ut ARTIS PRÆCEPTA SINT PAUCA, PERSPICUA, VERA, CATHOLICA, QUIBUS TUTO FIDATUR: USUS AUTEM MULTUS, qui Regulas applicatione illustret, experientiâ roboret, tandem continuitate suâ exercenti habitum inducat. Hac d. l. Clarissimus Schickardus. Eadem verò noster Rösselius, qui, quomodo pergat, videbimus.

III. Præcepta sint pauca, usus verò maximus.

Nolim igitur initio percurras Grammaticos, sed unum elige, cui tuto fidere, & quem per totam vitam in rebus dubiis consulere possis. *Hac Rösselius. Eadem serè Sixtinus Amama in consilio de studio Ebraeo bene instituendo, quod invenire est in Corovide ad Grammaticam Martinio-Buxtorfianam ejusdem: Qui Ebraeam linguam, inquit, compendio vult discere assuescet uni Grammaticæ, eique methodicæ & plenæ: Nihil enim magis tyroni noxium, quam per multas Grammaticas volare. Hac ille. An verò hæc nostra Medulla sit ejusmodi methodica, sit plena, sit perspicua, sit sufficiens, dicam alii: Ego spero eandem titulum suum probè tueri posse, & continere omnia ea, quæ Studioso sanctæ linguæ cognitu sumè necessaria sunt, & quæ passim in aliis omnibus Grammaticis, cum primis verò in nunquam satis laudato Thesauro Buxtorfii, in eruditissima Grammatica Ebraea Erpenii, & in Grammatica Ebraea generali Clariss. Trostii habentur, sed peculiari methodo*

que

AD LECTOREM

qva ad naturalem Meelfuhrero-Troftianam quam proximè accedit, hoc ipso compendio ita digesta & disposita, ut à quovis puero, si modò fidem & industriam nactus fuerit Præceptorem, capi, & in succum ac sanguinem brevi converti possit, & quidem per continuum usum Tabularum, maxime vero generalis illius, quam meo iudicio & consilio compatiore nunquam trades, ut una cum libro compingat, quia jam tunc ea ipsa in partes suas secundum distincta capita quasi dissecta in illo habetur, sed extra librum asservabis, & quoties in operatione Grammaticâ vel quoad textus sacri analysin, vel quoad styli ex resolutio textus desumpta Exercitia occupatus es, toties etiam eandem Tabulam generalem oculis tuis expones, & loco Generalis atq; perpetui indicis eadem uteris. Fac, quæso, periculum, ut ego jam tunc feci cum Discipulis meis pueris, & videbis, quam brevi temporis spatio per aureum hoc memoria & reminiscentiæ adminiculum totam Medullam Grammaticam tibi poteris reddere quam familiarissimam, & tanquam ungues, digitosq; tuos notissimam. Si lubet poteris etiam ubiq; attendere adscriptum paginarum numerum. Quod ubi factum fuerit, ibi ad manum poteris sumere Thesaurum Buxtorffii, ad cuius ductum facile omnia Anomalia, si quæ occurrant, (quorum in Medulla nostra non est facta mentio) inquirere & enodare poteris. Hunc ipsum si putas tibi nondum posse satis sacre, adjungas illi licet Grammaticam Dn. Joh. Avenarii, in cuius libro tertio præq; Anomalia ordine Alphabetico exponuntur; vel Grammaticam Val. Schindleri, ad cuius calcem ordine Biblico referuntur; Vel deniq; Grammaticam Martinio-Buxtorffianam Sixt. Amama, non tam ob ipsa præcepta Grammatica evolrenda, quam ob Coronidem, quæ est eidem quasi secunda pars adjecta, & continet

1. Explicationem omnium specialium Anomaliarum, aliarumq; difficultatum Textus Ebraici ordine Biblico institutam.
2. Dissertationem de Keri & Cherib, i. e. variis lectionibus, literis majusculis, minusculis, suspensis, inversis &c.
3. Consilium de studio Ebraico benè instituendo, cujus paulò ante fecimus mentionem. Nam, quod olim monuit Rösselius, idem & ego moneo ipsis verbis quasi-meis: Nolim primâ vice omnes speciales notes exceptiones, sed generales Regulæ sufficiant, ex quibus faciliè de specialibus judicare poteris, & scies, quò referenda, & ubi inquirenda sint. Non enim in omnibus versiculis & capitibus Bibliorum tales occurrunt difficultates, sed rarè sunt dispersæ, aded, ut sæpè aliquot perlegas

c

capit.

PRÆFATIO

capita integra, inq; tantam non incidas difficultatem, si tamen contingat, ut incidas in aliquam, ex qua tam facile te extricare non possis. cur non notas libello peculiari? Cur non consulis alios? Dies diem docet, & quæ hodiè ignoras, cras, perendie, vel alio tempore addisces: nec iter bene captum ob unam vel alteram remoram justè deferitur. Cynosuram quoq; formationis & regularum generalium respice, & facile obliquum ex indicio & ductu recti deprehendens. Nam & hic rectum sui est & obliqui index &c.

His præmissis pergit Rösselius de suis Canonibus, & ego de meis, quia quasi ex pacto & consuetudine hanc rem agimus.

Ut autem harum Regularum usum ac sensum rectius percipias, sequentia quoq; notes velim:

(1.) Hosce Canones nolum solâ lectione tibi familiares reddas, sed usu & exercitio formationis in succum & sanguinem, quod ajunt, vertas (aut si omnino hanc rem maxime serio agere & brevius te expedire discipulis, eos tantum fideli memoria mandabis, quæ asterisco (*) sunt notati, quippe quorum usus omnium est frequentissimus. Id quod facies, si lubet, juxta Horologii mensuram supra indigitatam.

(2.) Huic studio certum temporis spacium assignes velim, intra quod primarias formationes absolvas, ita ut in eis sine impedimento progredi, analysin textus Biblici aggredi, habituq; acquisito singulis diebus in lectione fontium pergere possis, dum alii de solis versionum rivulis bibunt. Fac initium à paucis versiculis, sic progredere, ut cognitionis non decrementum, sed augmentum sentias, tandemq; integra sine impedimento perlegas capita. Nam habitus, stabilis est, dispositiones labiles evanescent subitò. Si singulis septimanis horam duntaxat huic studio assignaveris, quicquid in hac septimana didiceris, sequenti majori tadio denuò memoria inculcabis, laborq; non unuctur, sed augebitur, tandemq; peribit omnis. Nihil quoq; temporis lucraveris, sed plus tibi subtrahis. Satiùs igitur est, semel hunc per paucas septimanas devorare ac superare laborem, quam eundem toties cum tadio ingeminare.

(3.) Socium quoq; tibi, sive unum, sive plures eligas, qui suas tecum conjungant operas, pariq; diligentia pergant. Facile enim contrahuntur vitia, quæ corrigit amica collatio. Insuper ad majorem

rem

AD LECTOREM.

rem diligentiam excitâris, majusq; emolumentum utrisq; accedit ex repetitione diligenti verborum, locutionum, modorumq; loquendi peculiarium. Hoc nisi feceris, per totam vitam millies unius ejusdemq; radicis significationem inquires in Lexicis; quò labore omnî super sedebis, si horis vacivis eam repetitionibus ejusmodi & lectione sedulâ memoriâ profundè impresseris, dùm aliàs animum obambulando recreas.

(4.) In lectione fontium hâc observetur ordo: Præmittantur libri historici, qui styli sunt facillioris, sequantur Psalmi & Proverbia. Porro adjiciantur Prophetæ, ex quibus absolvantur Primò Majores, qui cen Regula & Norma sunt Minorum, cum primis Esaïas, qui singulari eloquentiâ & perspicuitatis laude commendatur. Ultimus inter omnes sit Job, qui difficilissimus.

(5.) Lectio ita instituatur, ut omnes dictiones & locutiones, quantum fieri potest diligenter observes, IMITATIONE sive EPITOLARI sive ORATORIA exprimere studeas, de difficilioribus locis cum aliis colloquâris, aliorum versiones ad fontes examines, & fundamenta expendas. Omnium utilissimum foret, si actus instituerentur Oratorii, quibus integræ illustrarentur Historiæ/ad modum Sacrarum Homiliarum, vel secundum locos Theologicos de S. Scriptura, de Deo, de Creatione &c. vel de virtutibus & vitiis, de pietate ad ductum Scholæ Pietatis Dn. D. Gerhardi &c.) sic pluribus simul styli divini innotesceret Majestas & à reliquis lingvis diversitas, Scripturæq; toti accederet lux magna. Hoc meum Consilium, sequatur, qui eo delectatur. Ita dissertationem suam quasi obsignat Rösselius, & ego cum ipso tùm temporis Oriental. Lingvarum Stu- *Anno 1636.*
diosus præfationem meam quam Medullæ præmittebam. Bienniò *mensis Octobr.*
post, cum vacaret Hebræa Professio Publica in Acad. Lipsiensi, Reverendum & Amplissimum Collegium Theologicum unanimi suffragio me denominavit, & hâc ratione à Serenissimo ac Potentissimo Electore Saxoniar, Domino meo Clementissimo Professor Hebræus Constitutus pro more Academico Orationem meam Auspicalem. *Anno 1638.*
(quæ postea publ. typis excusa est) publicè habui & operas Profess- *d. 24. Febr.*
sionis Hebrææ publicas aggressus sum in Nomine Domini. Atque ex eo die in eam curam & cogitationem unicè incubui, ut Spartam

PRÆFATIO

in tam celebri Academiâ mihi divinitus oblatam ornarem. Con-
scripsi igitur Novus Professor Elementale quoddam Ebraum, item-
que SPECIMEN CORONIDIS, alteram quasi partem Me-
dullæ meæ Grammaticæ superioribus annis inceptam absolvi typis-
que excudendam tradidi. In Elementalî Praxin monstravi Lectio-
nis Ebrææ: In Specimine ita dicto monstravi Praxin Analyseos. Ad
hoc verò Specimen edendum Genesin potius seu primum librum
Mosis Hebr. Bereschith dictum, quàm alium ex Codice Bibl. assu-
mere mihi placuit, & ita vel maximè consultum mihi fuit visum, quia
libellus iste est Historicus, stylo planè facili & perspicuo scriptus qua-
si fluit, & præterea elegantissimis phrasibus Ebræis totus scatet, ut
vel hâc ratione Auditores & Discipulos meos cum publicos tum pri-
vatos ad S. Codicis Ebræi lectionem sedulam allicerem & remoras
istas è medio tollerem, quæ antehac tyrones adeò multos à lectione
eiusdem S. Codicis Ebræi vel absterruerant, vel penitus ab ardore
discendi præcipientes dederant. Ita enim augurabar, & ita sentie-
bam: Quicumque Philebræus vera & solida fundamenta Hebrææ
lectionis, & confusam tantum Hebræi labii cognitionem hauferit,
eundem posse & debere STATIM involare in lectionem S. Codicis,
in quo si quinquevagina Capita mihi rectè intellexerit, & Grammati-
cè eadem resolvere noverit, Næ! poterit postea inoffenso, quod di-
citur, pede ad alios quoque libros progredi. Et hoc ipsum facere
poterit tantò velocius & felicius, quantò minus non neglexerit
meam Manuductionem, quam in Specimine meo ita, spero, ador-
navi, ut omnibus discendi cupidis animis affatim satisfieri poterit.
Si modò non negligant.

HYPOMNEMATA, De Grammaticâ Textûs Ebræi Analyfi feliciter instituendâ.

I. *Qualibet dictio Ebræa, ubicunq; in S. Textu occurrat, oc-
currit aut in statu absoluto p. 33. can. 82. aut in statu constructo
p. 33. can. 83.*

II. *Qualibet dictio Ebræa est aut Perfecta seu Analoga, aut
Imperfecta seu Anomala. p. 32. 33. can. 79. 80.*

III. *Quæ-*

AD LECTOREM.

III. Quelibet dictio Ebraea est aut primitiva seu Radix p. 32. can. 76. aut derivativa, seu Orta. p. 32. can. 77.

IV. Radix communiter constat tribus literis p. 32. can. 76. Quasi omnes adsunt, & nulla est abjecta, aut mutata, aut transposita, facilima est analyseos ratio, illi nimirum, qui confusam modo Ebraici labii & Conjugationum cognitionem habet sepius à me decantatam. Adeam vero acqvirendam cum Tabula Synoptica in MEDULLA mea proposita, tum etiam ELEMENTALE meum (quoad Conjugationum Paradigmata) plurimum facere possunt. Autor igitur & suavis omnibus discendi cupidis, ut sub primo statim aditu sibi familiarissimum reddant Paradigma verbi Perfecti קָטַב , illudq; ad unguem ediscant, probe probèq; attendentes, quæ puncta ista tres literæ Radicales sibi habeant substrata; maximè vero, ubi vel prima vel tertia habeat schein quiescens. Namq; (Quod est Principium Ebraeo-TROSTIANUM omnium maximum)

V. Omnia & singula verba Imperfecta, vulgo ita dicta (h. e. quacumq; aliquam anomalam admittunt,) in lingvis Orientalibus (adeoq; etiam in Ebraea ut maximè, quippe quæ reliquarum mater est generosa) rectissime ad flexionem seu Paradigma verbi Perfecti reducuntur, quippe à quo ratione terminationis non desectunt, (nisi rarissime.)

VI. Anomalia verborum Imperfectorum consistit (ut plurimum) in ipsis literis Radicalibus, quæ vel quiescunt, (aut explicitè, aut implicitè) vel abjiciuntur (aut cum compensatione, aut sine compensatione) vel in cognatam literam mutantur (quæ iterum vel mobilis est, vel quiescens) Ergo

VII. Quotiescumq; in Textu sacro occurrit dictio, ubi deprehendis (potes autem deprehendere facilimè) factam esse aliquam mutationem in literis Radicalibus, tanquam ad Inventarium-Anomalias recurrere poteris ad Coronidem meam, & ad ipsius Indicem. Hic enim quasi digito indice ex Medulla mea

PRÆFATIO

Grammatica Tibi monstrabitur ratio istiusmodi mutationis, & eadem operâ via Tibi aperietur ad Lexica Ebræa cum fructu evolvenda ac de genuina vocis significatione inquirendâ.

Hæc est quasi Cynosura & norma perpetua, ad quam omnia ea, quæ in hoc specimine Coronidis meæ (& aliquando, חַיִּים in ipsa Coronide tota) inveniunt, scripta sunt, juxta quam etiam omnia legenda & judicanda veniunt, quæcumq; in S. Codicis Ebræi lectione occurrunt. Velim igitur eam ipsam semper oculis & animo suo præfixam habeat omnis ille, qui hac mea puerili Manu-ductione ad ejusdem Codicis lectionem maturius suscipiendam & felicius continuandam, uti non prorsus dedignabitur. Hinc sæpius in hoc libello invenies verba: AD FORMAM, AD FORMAM &c. Item. Est Ejusdem Formæ &c. Unde etiam semper allegavi paginas istas, in quibus Paradigmata Conjugationum excusa habentur. Alibi vero Canones allegavi, ut & illi unâ cum paginis USU perpetuo familiarissimi redderentur, quod, uti primâ fronte videatur difficile & minus consultum, usus tamen & hæc in parte paulatim confirmabit MEMORIAM, tandemq; ita perficiet, ut stans pede in uno, quod dicitur, præcipuos Canones unâ cum paginis allegare possis.

Quia autem (ut ad Genesin redeam) in posterioribus capitulis sæpius occurrit aliquod verbum, cujus forma seu geminum & genuinum Exemplar jam tum adsuit in præcedentibus explicatum, ne eadem crambe allegationum (paginarum & canonum) non dicam bis, sed pluries, imò infinities cum insigni tedio esset reponenda, sæpius nihil attuli, nisi verba: Est FORMÆ, est FORMÆ, &c. vel: Ad FORMAM, &c. Quam instituti mei rationem qui rectè expendit, facile videbit quid velim, & dicet, me & rectè & laudabiliter fecisse, quod, quæ potui facere per pauca, non fecerim per plura. e.g. quis non videt ejusdem esse formæ hæc sequentia:

וַיֵּשֶׁב	וַיֵּלֶךְ	וַיִּחַגֵּן	וַיִּפֹּל	וַיֵּצֵן
וַיֵּרֶם	וַיֵּרֶדָה	וַיֵּעֲלֶה	וַיֵּצֵל	וַיֵּעַל
וַיִּקָּם	וַיִּשְׁכַּח	וַיִּעֲשֶׂה	וַיִּשְׁכַּח	וַיִּעֲשֶׂה
וַיִּשְׁכַּח	וַיֵּלֶךְ	וַיִּחַגֵּן	וַיִּפֹּל	&c.
וַיֵּרֶם	וַיֵּרֶדָה	&c.	&c.	

De quibus vide Indicem hujus libri, & si unum horum didicisti resolvere, eadem

AD LECTOREM.

dem operâ didicisti & reliqua ejusdem ordinis vel forma aut conditionis. Fac
modò periculum. & inquire quæso in Indice, ut jam tum dixi, quippe quem pro
pterea subjunxi. ut, quoties occurrit in posterioribus capitibus dictio, quæ anom
liam patitur, vel quocumq; modo difficilius videtur esse formationis, & verò il
la non habetur expressa inter anomala istius capituli, quod habes sub manibus, sta
tim sit, quod cogites, & ita colligas: Ergo procul dubio jam tum habuimus in
præcedentibus, aut ad minimum plurima exempla ejusdem prorsus formæ. Id
eoz, adeas, inquam, Indicem, & inuenies. spero, quod quæris, neq; facile repul
sum feres. Aut si vel maximè idem verbum in eadem persona & numero, &c.
non inuenieris, inuenies tamen in cognatis, ex. gr. si non inuenires in Indice
בָּנִיתָ (venisti) tacitè verò cogitares, & ex Te ipso quærereres, cur h. l. נ
quiesceret in præcedenti Kamez, &c. an non sufficeret Tibi, si inuenires in Singu
lari בָּנִיתָ (venisti?) Certè utrobiz, par est ratio quoad quietem literæ נ, jux
ta p. 72. Can. 159. Ita etiam, si quæris, unde sit Zere sub litera servili præformanti
in verbis בָּנִיתָ, בָּנִיתָ, בָּנִיתָ, &c. neq; etiam inuenire potes ita scripta in
Indice, an non sufficit Tibi, si inuenis eorundem numerum singularem
בָּנִיתָ, בָּנִיתָ, בָּנִיתָ, &c. Certè & ibi ratio redditur istius, quod quæris ex p. 45.
46. Can. 107. & sic deinceps in aliis omnibus, cum Nominibus, tum Verbis.

Quin etiam, & hoc Te non lateat velim, B. Lector! Ut uberius & felicior
Indicis usus esse posset, ubicumq; & quotiescumq; modo Vocum natura & condi
tio hoc tulit, easdem divisi, & unam dictionem, quæ alicubi explicatur, pro re
natâ vel bis, vel ter in Indicem deposui, e. g. וַיַּעֲשׂוּ (fecerunt) inuenies in
litera י, quod primò pertinet, & præterea וַיַּעֲשׂוּ (facient) in litera י. Ubi ve
rò divisio locum non inuenit, e. g. in וַיִּשָּׁם (posuit) & וַיִּשָּׁם (surrexit)
nullam etiam admissi, quia absq; Vav conversivo non inuenio וַיִּשָּׁם vel וַיִּשָּׁם sed
וַיִּשָּׁם aut וַיִּשָּׁם (ponet) וַיִּשָּׁם vel וַיִּשָּׁם surget.)

Deniq; B. L. noli quæso mirari, quod in illis verbis, quæ secundâ Radice
habent Vav, & circa illam patiuntur anomaliâ juxta p. 39. & seqq. ut plurimū
ad mentem Buxtorfii pro Radice allegem formam infiniti וַיִּשָּׁם, וַיִּשָּׁם, וַיִּשָּׁם
&c. ubi accuratores Grammatici cum Clarissimo Trostio rectissimè statuunt,
Radice esse וַיִּשָּׁם pro וַיִּשָּׁם, וַיִּשָּׁם pro וַיִּשָּׁם, וַיִּשָּׁם pro וַיִּשָּׁם, &c. Fe
ci hoc, imò facere coactus sum, quia nondum habemus Lexica ad eam modum
conformata, sicut habemus Buxtorfianum, ad quod evolvendum Tyrones adduci
debent.

Et hæc quoz sunt, quæ tum temporis Ego Professor Lipsiensis Hebraus in
vesti-

PRÆFATIO AD LECT.

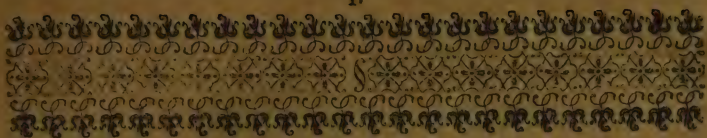
Vestibulo Speciminis mei B. Lectori significare & volui & debui, ut & de
mente mea, & de ipso Speciminis scopo & usu rectius ei constaret. Magna
labore libellus iste mihi constitit, quod facile est cogitatu, propterea quod toties
ferè opus Concordantiarum Ebr. Buxtorfii mihi fuit aperiendum & consulen-
dum, quoties in posterioribus capitibus vocabulum fuit resolvendum, ne videlicet
vel aliquid enodatione dignum omitterem, vel unum & idem sæpius agerem.

Unde etiam factum noveris, ut ferè ubiq; adduxerim Ebraarum dictio-
num versionem Buxtorfsianam quam in Concord. inveni. Ecquid porro dicam
de allegationibus Grammaticis? Et Grammatica mea Medulla toties ferè fuit
evolvenda & venit inspicenda, quoties vel pagina vel Canon venit allegandus,
ut ne quid labili mea memoria nimis considerem, aut lectorem fallerem.

Tu, quisquis es, B. Lector εἴγε τοῦ παρόντος, atq; hoc studium
meum ac juniores juvandi conatus qualescunq; æqui boniq; consule, meq; ama-
re perge. Dabam, Neoburgi ad Visurgim. Die 1. August. Anno Christi
1662.

M. JOHANNES BALDOVIUS,
Pastor ibidem Primarius & Inferio-
ris Comitatus Hojensis Super-
intendens.

PRO-

PROLEGOMENA,

*In quibus de Methodo & Partitione totius
Medullæ agitur.*

§. 1.

Grammatica Ebræa est habitus mentis Organicus, voces Ebræas, earumque affectiones considerans, ut rectè & expeditè legere, loqui & scribere valeamus. Ergò.

§. 2. Materia circa quam, *sive* Objectum Ebr. Gramm. sunt VOCES, quæ considerantur vel absolutè & per se *de quibus lib. 1.* vel respectivè & in constructione seu contextu, *(de quibus lib. 2.)*

§. 3. Voces absolutè considerantur vel in genere, vel in specie. In genere secundum (1.) Partes. Et (2.) Affectiones communes. In specie, quatenus voces sunt vel flexibiles, vel inflexibiles.

§. 4. Partes vocis sunt vel simplices, vel compositæ. Simples sunt Literæ & Puncta. Compositæ sunt Syllabæ. *(De quibus singulis ordine erit agendum. Et quidem de literis cap. 1. de Punctis cap. 2. de Syllabis cap. 3. & sic deinceps.)*

A

LIB.

CAPUT I.

De

NB. Continet XV. Canonones.

Tabula.

Cap. I.
De Literis
duo not.

1. Numerus, Figura, Appellatio, Potestas duplex :		Essentialis seu propria in sono edendo.	} Can. 1.
		Accidentalís seu impropria in numero exprimendo.	
2. Quintuplex Divisio. (Can. 2.) Ratione	1. Formæ (Can. 3.) in	Uniformes.	} Can. 4.
		Biformes	
		Finæles פְּסוּקִים	} (Can. 5.)
		Dilatabiles מְדוּלָּמֵת	
	2. Organi prolationis in	Gutturales	} Can. 6.
		Linguales	
		Palatinas	}
		Dentales	
	3. Motionis (Can. 7.) in	Labiales	}
		Semper-mobiles. מְנוּחָה	
		Interdum-mobiles מְנוּחָה	} Can. 8.
		Interdum-immobiles מְנוּחָה	
	4. Soni (Can. 9.) in	Unifonas	} Can. 10.
		Bifonas, quæ sunt	
		Sex שֵׁשׁ	} Can. 11.
		Lit. ו	
	5. Officii (Can. 12.) in	Semper-Radicales	} De utrisq.
		Utplurimum-serviles	

Canon I. Omnes Ebraeorum literæ sunt meræ Con-
sonantes, & sunt numero XXII. quarum notanda venit

*Figura Appellatio**Potestas.*

	Essentialis seu propria:	Accidentalis seu impropria.	
Α	Aleph (assumit sonum vocalis appositae)	1	Numeri Monadici.
Β	Bheth	2	
Γ	Ghimel	3	
Δ	Dhaleth	4	
Ε	He	5	
Ϝ	Vau	6	
Ϛ	Sajin	7	
Ϟ	Cheth	8	Denarii.
Ϝ	Teth	9	
Ϟ	Jod	10	
Ϟ	Caph	20	
Ϟ	Lamed	30	
Ϟ	Mem	40	
Ϟ	Nun	50	
Ϟ	Samech	60	
Ϟ	Ajin	70	Centenarii.
Ϟ	Phe	80	
Ϟ	Tfide	90	
Ϟ	Koph	100	
Ϟ	Resch	200	
Ϟ	Schin	300	
Ϟ	Thau	400	

A 2

Observ.

[Observ. 1. Consonantem γ per se semper mobilem sermo noster penitus ignorat. Assumit igitur sonum Vocalis subscriptæ, quæ verba sunt Drusii. Et, nisi quis à teneris annis ad ejus pronunciationem assuefiat, pronunciare neminem posse, asserit Aben-Ezra. Interpretes Græci interdum per γ expresserunt, ut in עֲבָרָה, אֶפְרַיִם, interdum neglexerunt, ut in בְּעֵלְאָד.

2. Ebraei numerant omnibus suis Literis. Id quod ignorare non debemus, ut Capita & Versus in Bibliis purè Ebraicis, & ex Bibliis in Concordant. operibus transcriptos, quærere & invenire possimus. Quare probè infigenda est memoria potestas illa accidentaria literarum, quam sub Can. hoc primo expressimus. Et præterea tenendum;

(1.) Quingve Centurias posteriores, ad quas exprimendas Alphabetum non sufficit, (lapius) iteratis prioribus indicari, hoc modo:

900	800	700	600	500
תתק	תת	תש	תר	תק

Vel (rariùs) exprimi per quingve Literas finales, ut:

900. 800. 700. 600. 500.

ך ך ך ך ך

(2.) Tenendum, in Numerorum Compositione hunc ordinem observari, ut Minorem Numerum semper antecedit Major. E. G.

14. 13. 12. 11.

יד יג יב יא

Et sic deinceps, nisi quod Numerum quindenarium (XV) non per יד i. e. denarium & quinarium, sed per טו i. e. novenarium & senarium exprimant, idq. ex Judæorum superstitione, qui verentur, ne Nomen DEI ייזו isto modo fortè profanetur. Ultra centum hoc modo: קפ 101. קס 102. קנ 103. & c. Millenarius

fi

exprimendus, regressus sit ad Monadicos, qui centenario propositi tot millia significant, quot in se unitates continent, sepius tamen omittunt. Vide Buxt. Thes. l. i. c. i.]

Can. II. Literæ Ebraorum dividuntur quinque ^{* Lit. Divi-} modis; ratione 1. Formæ. 2. Organi prolationis. ^{sio Quintu-} 3. Motionis. 4. Soni. 5. Officii seu usus. (Erpenius ^{plex.} addit 6. Modum, ratione roboris, in Dagessabiles & indagessabiles, de quibus incidenter agetur infra c. 2, ubi de Dages forti dicendum.

Can. III. Ratione formæ dividuntur Literæ in Uniformes 1. Lit. Di- & Bitormes. Biformes sunt Literæ Finales & Dilatabiles. Re- visio. ligæ omnes sunt Uniformes.

Can. IV. Finales sunt, quæ in fine aliter scribuntur, quàm ab initio & medio dictionis. Et sunt:

Forma { Initialis & Mediana כ מ נ פ צ
Finalis ך ם ן ף ץ

[Memoria gratiâ dicuntur Literæ כ מ נ פ צ tria tantum ex-
traordinaria exempla contra hanc figurarum legem in toto
codice Biblico reperiuntur, quæ obiter noto: חם pro חם Neb. 2.
v. 13. כן pro כן Job. 38. v. 1. & 40. v. 6. & למרבה pro למרבה Esai.
9. v. 7. quod tamen non caret mysterio. juxta Waserum & Alios.
Mem quidem clausum notat materiam abstrusam, Nun breve
seu incurvum brevitatem vite, de quâ ibi sermo est. Vide &
Sixt. Anania de Recta Lectione, c. 2.]

Can. V. Literæ dilatabiles sunt quinque, ita dictæ, quod in
fine vocum latius possint diduci & dilatari, quâ nimirum li-
neâ constant transversâ. Hoc modo:

ח ל נ ד Dilatabiles.
ח ל נ ד Dilatata.

A 3

Memo-

[Memoria gratiâ comprehensæ in dictionibus אֶחָדָא dicuntur, & ita dilatantur, propter

1. Ornatum, ut scilicet elegantior reddatur scriptura.
2. Necessitatem, ut literis illis dilatatis vacuum in linea perscribendâ spatium expleatur. Non enim Ebraei inter scribendum vocem divellunt, aut in diversas lineas distrabunt, sed spatium, quod in lineâ finiendâ restat, istis vel dilatatis literis complent, vel dictionis, quæ sequitur, initialera literam unam, vel plures literas sine punctis ponunt, integrâ voce ad sequentem lineam reservatâ, Trost. p. 2.]

2. Literar.
Divisio.

Can. VI. Ratione organi prolationis literæ dividuntur in

4. Gutturales	אֶחָדָא	} memoria gratiâ ita dicta.
5. Linguales	בִּשְׁלֵשִׁים	
4. Palatinas	גִּיכָּק	
5. Dentales	וְסִפְרָשׁ	
4. Labiales	בִּשְׁפָּרָה	

22.

3. Literar.
Divisio. *

Can. VII. Ratione Motionis Literæ dividuntur in semper & perpetuò-Mobiles, & in Literas interdum-Mobiles, interdum verò Quiescentes. Ha sunt אֶחָדָא (memoria gratiâ dicta וְסִפְרָשׁ vel וְסִפְרָשׁ) reliquæ omnes sunt semper & perpetuò-Mobiles. (Moveri autem apud Hebraeos est legi, sicut quiescere, est in lectione negligi & non pronuciari. Sixt. Amama de R. lect. pag. 19.)

Can. IIX. Literæ אֶחָדָא moventur, quando habent adjunctam propriam vocalem: non moventur, quando propria vocali destituuntur.

[Hoc est, quando vocalem suam vel ad precedentem rejecerunt, ut in אֶחָדָא pro אֶחָדָא forme אֶחָדָא pro אֶחָדָא, ut

ut alibi וְיִתְרוֹ: vel simpliciter Scheva abjecerunt, ut in בְּיָמֵי
 pro בְּיָמֵי: vel aliàs nullam habent vocalem. Ubi primò in gene- 1. NB.
 re notetur, quandò & quomodò qualibet literarum Ehevi Ubi & quo-
 possit quiescere. 1. N quiescere potest tam in medio, quàm in modo qui-
 fine vocis. In medio quidem vocalibus tantùm quinq̃ue, tribus escat N
 videlicet Longis - וְ - & duabz brevibus - - ut תַּאֲבִידִי רִאשִׁית קָאֵם (1.) N
 In Fine verò in vocali tam proximâ longâ qua-
 cunq̃ue, ut בְּרָא בָּסָא בְּבִיא בָּבִיא בָּבִיא. Brevi verò tantùm Se-
 gol, ut פָּלָא: quàm remotâ, præcedente scilicet, N תָּו Scheva, ut in
 שָׁמַיְא רִמְסָא. Vide Sixt. Amama de Recta lect. c. 6. Quid de quiete
 Epentheticâ sit statuendum in צִוְּאִי, alibi est dispendiendum.

2. ה quiescit in fine dictionis tantùm, & quidem in vocali- (2.) ה
 bus quinq̃ue, tribus longis (- וְ -) ut קוֹה עֲשׂוֹה רִמְסָא. Et duabus
 brevibus - scil. & - ut מִדָּה (in unica hac voce, juxta Erpenii ob-
 servationem) & מִדָּה

3. י quiescit (in Medio & fine Vocis) præcedente vocali (3.) י
 appropriatâ quietis Cholêm vel Schurek: ut פִּקְרִי וְדִרְיָע: ab
 initio verò tantùm in Schurek: ut וְיָבֵן

4. Jod quiescit quatuor Modis, præcedente nimirum 1. (4.) י
 Chirek longo, vel 2. Zere (in Medio & fine vocis) ut בְּיָמֵי בִּימִי
 vel 3. in brevi Sægol. (Sed in Medio dictionis tantùm) בְּיָמֵי
 vel 4. Kamez sequente Vau sine vocali: ut בְּיָמֵי. Ubi verò &
 in quibus casibus (in specie) ita quiescant hæc literæ, addiscen-
 dum est vel usu, vel passim ex Grammatica.

Secundò quasi obiter notetur, ex quo principio ista vo- 2. NB.
 calium Rejection nonnunquam fiat, de qua ab initio hujus ob- Unde qui-
 servationis, videlicet ex Syriaismo. Nam ita habet Regula: escat N
 Apud Syros N non patitur ante se literam schevatam; sed *
 perpetuò vocalem suam ad præcedentem literam Radica- *
 lem & Servilem Schevatam rejicit. (Undè ipsum N aliquandò
 exci-

excidit. Trost. p. 9.) Quod igitur apud Syros est perpetuum & universale; apud Ebraeos est rarum contingens, & incertis tantum vocibus fit. Trost. p. 10. Idem sentiendum est de Jod, quæ in quibusdam vocibus rejicit vocalem suam ad præcedentem literam Schevatam, quod ex Syriasmō fieri, Bartholom. Mayerus prolixè contendit parte 1. Philol. Sacra p. 341.

3. NB.

*Tertiò notetur, quod diximus de Abiectione & Scheva, fundari illud in Regula generali (Trostii p. 11.) In Medio Jod (tam Radicale, quam Servile) Scheva quiescens expressum post Sægol, Chirek, Kamezchatuph & Kibbutz perpetuò respuit. (Unde tùm Jod aut quiescit, aut in Vau mutatur) quam Regulam Trostius in Grammatica sua Editione Hafniensi pag. 9. ità proponit: Litera Jod accipiens Scheva quiescens, præcedente Sægol, Chirek parvo, Kamezchatuph & Kibbutz, aut quiescit, aut mutatur in Vau quiescens. Ut ad formam *אֶפְקָר* dicerem *אֶפְקָר* sed fit *אֶפְקָר*; sic *אֶפְקָר* pro *אֶפְקָר* juxta *אֶפְקָר*; sic *אֶפְקָר* pro *אֶפְקָר* ad formam *אֶפְקָר*; sic *אֶפְקָר* pro *אֶפְקָר* ad formam *אֶפְקָר*; sic *אֶפְקָר* pro *אֶפְקָר*.*

4. NB.

Brevisimè.

** Brevisimè: Litera semper-Mobilis est, quæ legitur vel per suam vocalem appositam, vel per alienam Consonantis præcedentis. Trost. p. 9. h. e. per intercedens Scheva quiescens, vel expressum vel subintellectum, ut *אֶפְקָר*; æquipollent enim: legi per vocalem alienam consonantis præcedentis. Et; Scheva quiescens habere (idque vel expressum, vel subintellectum.)*

** Et porro: Litera quiescens est, quæ non legitur per vocalem alienam Consonantis præcedentis, sive quæ Scheva quiescens respuit. Atque hoc facit*

*1. N finale perpetuò. Ut *אֶפְקָר*, in Medio, quandò caret expressâ vocali *אֶפְקָר**

2. מ

2. ׀ (puncto ventrali carens, de quo infra pag. 13. Can. 18.) in fine perpetuò : ut אֶלֶף & c. in Medio nunquàm (de quo infra p. 36. Can. 90.)

3. ׀ Ab initio in Schurek, in Medio & Fine in Cholem vel Schurek precedente tantum, non in alia quacunque vocali, quod supra monuimus. Ergò porismaticas sequitur, Vau non quiescere, sed moveri per præcedens - וּ, ut in אֶשׂוּ Esav, אֶרֶב Zarav, שֶׁבַע Schalev, פִּיבּ piv, קוּ Kav.

4. Jod in præcedenti Zere, Chirek longo, Sagol & Kamets (si sequitur vav mobile, ut supra monuimus.) Undè itidem porismaticas sequitur: Jod in finaliis vocalibus destitutum, post וּ & ׀ non quiescit, sed movetur diphthongescens, quæ Regula est Erpenii in Grammat. Ebr. Nam Hebræi quidem non habent Diphthongos propriè dictas (quia non datur immediatus concursus vocalium) habent autem aliquid אֶשְׁכַּחְכֶּם quasi-diphthongos: ut אֲדֹנָי Adonai, אֶרֶב Zarai, גֹּי Goi, תַּלּוּי vel Talui.

Can. IX. Ratione soni (seu potestatis essentialis) literæ dividuntur in Unifonas & Bifonas. Bifonæ sunt sex, literæ divise. בִּנְיָנִים dictæ, & penultima Alphabeti ׀, quæ præter sonum ad Can. 1. in Alphabeto connotatum alium interdum edunt, prout nimirum puncto Diacritico superius adscripto, vel ventrali impresso connotentur. Reliquæ omnes sunt Unifonæ.

Can. X. Literæ בִּנְיָנִים edunt sonum duplicem 1. Asperum, quoties absque puncto ventrali occurrunt, ut in Alphabeto Can. 1. scribuntur (בִּגְדֵּי כֶּתֶב) 2. Non-asperum (si ne H.) edunt sonum, quoties puncto ventrali sunt affectæ (Hoc modo: בִּגְדֵּי כֶּתֶב) Atque hic sonus non-asper iterum est duplex;

B

Simplex

Simplex, si punctum impressum est Dages lene (&)
tum valent t p c d g b
 ת פ כ ד ג ב

Duplex verò, si punctum impressum est Dages forte (&)
tum valent tt pp cc dd gg bb
 תת פפ ככ דד גג בב

De quibus punctis infra cap. 2. & quomodo à se invicem sint
 dignoscenda.

Can. XI. Litera װ sonum variat pro diversâ puncti Dia-
 critici, quod in capite gerit, collocatione: װ valet sch, & di-
 citur Schin dextrum: װ valet S & dicitur Schin sinistrum.

* 5. Literar.
 divisio.

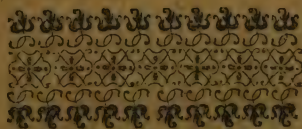
Can. XII. Ratione officii seu usus, quem in vocum constitu-
 tione præbent, Literæ dividuntur in semper-Radicales & in
 Serviles. Semper-Radicales sunt, quæ, quatenus proprias
 vices sustinent, nunquam fiunt serviles, & sunt numero
 XI. גרוחטטעפצקר; serviles sunt itidem numero XI.
 אבהויכלמנשת, memoria gratiâ comprehensæ in dictioni-
 bus משה וכלב אהין: quæ ideo dicuntur serviles, non quòd
 semper, sed quòd ut plurimum serviant. (Fiunt enim non ra-
 rò Radicales, & vel ad Radicis alicujus constitutionem cum
 semper-Radicalibus concurrunt, ut in אבר ך׳א׳א׳ facit א, vel in-
 tegras Radices solæ constituunt, ut בנהו ך׳א׳ב׳)

Can. XIII. Literarum Servilium usus per totam Gramma-
 ticam dispersus est longè frequentissimus. Undè etiam pro
 diversitate servitii, quod præstant diversis in locis, quædam earum
 diversa sortiuntur nomina. V. G. quatenus quædam sunt
 Paragogica, dicuntur אהויב׳ de quibus lib. 1. cap. 5. quatenus
 formant nomina à Radice suâ, dicuntur quædam Hezman-
 tica, & comprehenduntur in dictione אהמנ׳ de quibus infra
 cap. 9.

cap. 9. de Nomine pag. 112. Quatenus sunt præformantes Futuri, dicuntur *וְיָנִי* & ejusdem afformantes *וְיָנִי* de quibus cap. 8. de formatione Futuri. pag. 91. Can. 209. Et sic deinceps. De utrisq. nota hos Canones Generalissimos:

Can. XIV. Prima Radicalis assumit Scheva,*
quandò Litera servilis præformativa præfigitur,
(excipe Futurum utrumq. in Niphal) aut vocalem parvam, quandò Dages Characteristicum sequitur.

Can. XV. Literæ serviles præformantes assumunt*
Scheva: aut (ut plurimum ob vicinum accentum)
vocalem longam, quandò secunda Radicalis est abjecta: (Schurek in toto Hophal; Kamets vel Zere in reliquis conjugationibus) Exempla vide post Can. 100. & 116. in Paradigm. pag. 40. & pag. 51. Vide & Exceptiones p. 41. Observeat. 7. & pag. 52. Obs. 3.

CAPUT II.

Continet XXXIII.

Canones à

16, usq. ad

48, inclu-

sive.

De Punctorum Natura & Divisio-
nibus.

Tabula.

Can. 16. Puncta divid. in	Vocalia numero XV. can. 33.	Syllabica seu pro- pria num. X.	Mut. duo C. 17.	Mappik Can. 18.	{ ab initio } { in medio } { in fine }		utrumque excidit 30. nō concu- rit 31.			
				Lene inscribitur Can. 20.	{ Can. 21. 22. 23. }					
				Dages, quod duplex Can. 19.	{ Forte quod est triplex Can. 24. 25. 26. 27. }					
					{ 1. Characteristicum c. 28. 2. Compensativum c. 29. 3. Euphonicum can. 32. }					
					{ Kamets Can. 35. Zere }					
				Qvinque lon- ga can. 34.	{ Chirek longum } { Cholem } { Schurek }					
					{ habent fulcra can. 36. abjiciunt }					
					{ Patach Segol }					
				Qvinque brevia can. 34.	{ Chirek parvum Kamets Chatuph (convenit cum Kamets magno Kibbutz }					
						Assistata seu im- propria can. 39.		Scheva sim- plex can. 40.	Expres- sum	{ Mobile } { Quiescens }
	{ Subintellectū can. 44. }									
	{ Medium. Finale (interdum exprimi- tur can. 45.) }									
	{ Vicarium Scheva subintellecti can. 46. Abjicitur can. 47. }									
Patach surrivum	{ can. 48. }									
Chatephatach Chatephsegol Chatephkamets	{ can. 48. }									
	{ can. 48. }									
	{ can. 48. }									
	{ can. 48. }									

Can. 16.

Can. 16.

Can. XVI. Puncta lectioni destinata sunt septem-
decim, quæ dividuntur in Muta & Vocalia.

[NB. Alii plura adducunt, nimirum Jamin, Smol & Raphe. *וְיָמִין* seu dextrum est, quod literæ *ו* in cornu dextro apponitur, ut *וְיָמִין* Dens: *וְיָמִין* seu sinistrum, quod in cornu sinistro literæ *ו* apponitur: ut *וְיָמִין*. Raphe denique est illa lineola, quæ antiquitatis seu literis *וְיָמִין* imponebatur, ut moneret, eas aspero sono exprimendas esse. E. g. *וְיָמִין* Rophe, & non Rope. Quis autem sola absentia Dagesch lenis idem prestare potest, in usu esse ferè desit, & hodiè non reperitur in Bibliis, nisi in locis paucis. Terminus tamen à Grammaticis adhuc usurpatur, & litera Raphata dicitur, quæcumque ex ordine *וְיָמִין* puncta ventrali destituitur.]

Can. XVII. Muta puncta (quæ nullius vocalis sonum edunt) duo sunt, Mappik & Dages, quæ dicuntur etiam Ventralia seu Mediana, quia imprimuntur in ventrem seu medium alicujus literæ. Undè Regula generalis: **Omne punctum ventrale, aut est Mappik, aut Dages.**

Can. XIX. Mappik est punctum, quod soli literæ He finali naturâ suâ mobili inscribitur, ut indicet, literam isram non esse quiescentem, sed mobilem per vocalem præcedentis literæ. Undè quando ipsum *וְיָמִין* vocalem accipit propriam, seu quando aliquid à fine accedit, Mappik ejicitur. Ut in *וְיָמִין* quando e. g. fit plurale *וְיָמִין*.

Observ. 1. Secundum Trost. p. 11. & Buxt. p. 14. Mappik etiam inscribitur literæ Jod in Medio, præcedente Chirek longo, ut in *וְיָמִין* à sing. *וְיָמִין* Innocens, formæ *וְיָמִין*: alii, in quibus Erpenius & Schwynterus, negant, & pro Dages forti habent.

2. Mappik interdum excidit, vel deficit, ubi inscribi debe-

ret, quod juxta Masoretas 18. tantum in locis observatum est. Et tale est כִּבְיָחָה fiducia ejus, pro כִּבְיָחָה Prov. 21. v. 22. reliqua usu collige.

* Can. XIX. Dages est duplex: Lene & Forte.

* Can. XX. Dages Lene est, quod tantum literis Beghadhcephat vel ab initio, vel in medio vel in fine vocis imprimitur.

* Can. XXI. Dages Lene semper imprimitur ab initio versus & periodi, vel quando vox aliqua Hebraea à litera Beghadhcephath incipiens nudè, sicut in Lexico, ponitur. In contextu verò ab initio vocis tum, quando immediatè præcedens litera habet Scheva quiescens vel expressum, vel subintellectum, vel hujus vicarium Patach furtivum, hoc est, quando præcedit litera mobilis: quando verò præcedens dictio finitur litera quiescente, aut vocali longâ non imprimitur (nisi interveniat Accentus. Alias exceptiones vide ap. Buxt. l. 1. c. 5. pag. 49.)

* Can. XXII. In media dictione Dages lene inscribitur post Scheva quiescens. (Exceptiones plurimas, quas tamen ignorare nec potest, nec debet ille, qui stylum in hac lingua exercere cupit, Vide apud Buxt. p. 49. & seqq.)

* Can. XXIII. In fine Dictionis Dages lene imprimitur, quando immediatè præcedens habet vel Scheva quiescens, vel Patach furtivum, Trost. p. 8. 9. ut נִקְבָּל וְנִקְבָּל וְנִקְבָּל

* Can. XXIV. Dages fortè est punctum ventrale, quod omnibus Literis imprimi potest (præter quatuor Gutturales א ו ה ח & ק, quæ est gutturalium æmula, quoad Dages forte) easque duplicat, ita quidem, ut prior literæ pars cum præcedentis literæ vocali, posterior cum apposito puncto efferatur. Ut נִקְבָּל Pikkèd.

Can. XXV. Natura Dages fortis est, ante se habere puncta systatica, & quidem brevissima propriissimè (quæ omnia & singula

gula potest habere) Longa verò non nisi tria - - וְ accentu Tonico notata. Trost. p. 12. Nam post Chirek longum & Schurek, quatenus per se talia sunt, vel quatenus proprias vices sustinent, non occurrit Dages forte. Trost. p. 13. quatenus verò sustinent vices alienas, sive vocales parvas representant, utique occurrit Dages forte etiam absq. accentu. Ut יִרְדּוּ pro יִרְדּוּ sic הִמְחִייוּ pro הִמְחִייוּ

Can. XXVI. Litera puncto destituta, vel quæ vocalem suam abiecit, Dages forte respuit. Ut quando אֶבְרָהָם abjicitur הֶ excidit etiam dages, וְ fit וְ

Can. XXVII. Dages forte est triplex: Characteristicum, * Compensativum & Euphonicum.

Can. XXIX. Dages forte Characterist. est, quod vel tres * Conjugationes Piel, Pyhal & Hithpaël notat, vel Emphasin, post He scilicet Notificativum importat, vel denique Enalagen temporis, Futuri scil. in Præteriti conversionem per Vav conversivum indicat. Aut, ut Erpenius loquitur: Characteristicum Dages est, quod certam vocis formam designat. Estque Medium & Initiale. Medium secunda Radicali inscribitur. Ut לִמְדָה Initialia primæ vocis literæ post præpositam servilem imprimitur. Estque Relativum, Conversivum & Emphaticum. Relativum est initio vocis post particulas Relativas וְ וְ ut וְ שֶׁכֶּה quod sic, וְ שֶׁכֶּה quæ rediit. Conversivum est ab initio Futuri 2. post וְ, quod convertit Futurum in Præteritum. Ut וְ יִלְכֹּד. Emphaticum est, in initio nominis post articulum הֶ & c. quibus accedit interrogativum, quod inscribitur alteri servili nomini præpositum post הֶ interrogationis. Ut הֶלֵכוּ num Filio? Vide Trost. p. 86.

Can. XXX. Dages F. Compensativum est, quod semper * antecedentem literam abjectam in sequenti compensat & representat.

(Chald.

gabimus. Scheva non est vocalis, concedo, scilicet propriè ita dicta. Est tamen Semivocalis, sive vocalis raptissima, quia se movendum est, per E brevissimum movendum est. Vide Buxt. Thes. l. i. c. 2. p. 11. qui planè nobiscum sentit. Et Erpenium, què ita loquitur: Vocolæ aliæ perfectæ sunt, aliæ imperfectæ.]

Can. XXXIV. Puncta Systatica (vel juxta Erpen. Vocolæ perfectæ) sunt, quæ statim & certam cum litera unâ vel pluribus semper & ubique constituere & absolvere possunt syllabam. Sive, ut alii loquuntur, quæ accentûs modulationem, seu cantum admittunt. Sunt numero Decem, & dividuntur in quinque Longa, & quinque Brevia. Juxta hanc Tabulam.

Longa.		Brevia.		NB. Litera singulis adjuncta si- cum eorum indicat.
Kamets	כּ	A Patach	א	
Tseri	צ	E Segoî	ע	
Chirek longum	כִּי	I Chirek parvum	י	
Cholem	כֹּ	O Kametschatuph	וּ vel וֹ	
Schurek	כּוּ	U Kibbutz	וּ	

Can. XXXV. Kamets componitur ex Patach & Cholem, quasi esset (כּוּ) & effertur sono quodam obscuro, aliquantum ad O, magis ad A inclinante, sive, est Medius sonus inter A & O. Trost. p. 3.

Can. XXXVI. Tres sunt vocales longæ, quæ fulcra desiderant, (Nimirum כִּי & כֹּ & כּוּ) sed non eodem desiderii gradu. Possoremum (כִּי) nunquam est sine suo fulcro. Chirek longum vero sæpè fulcrum suum abjicit, præcipuè, quando aliud Jod accedit vel præcedit, ut כִּי יוּ. Et tunc cognoscitur à Chirek parvo, ex analogiâ ipsius vocis, sive formâ nominis vel verbi, aut ex aliis locis parallelis, potissimum in nominibus propriis. Sic & Cholem sæpè absq̃ fulcro seu defectivè scribitur, & nudum punctum ponitur ad sinistram ejus literæ, cum qua movetur. Trost.

C

p. 4.

p. 4. [ilbi tamen probe videndum est, quid usus ferat. Observavit Schroenterus Cholem semper defectivè scriptum. 1. in Nominibus divinis אֱלֹהִים יְהוָה 2. In Nominibus Segolatis forma אֶחָד וְאֶחָד. 3. Cum Accentu ante Scheva immobile אֶחָדְךָ. Reliqua usu discas.]

Can. XXXVII. Punctum literæ ם & ם sæpè non est Diacriticum tantum, sed simul vocale, & repræsentat Cholem absqve fulcro scriptam. ם quando præcedens litera nullam habet appositam vocalem, ut אֶחָדְךָ : ם verò, quando ipsa litera nullum habet adjunctum punctum : Ut אֶחָדְךָ. Hinc geminum literæ ם sedit punctum, alterum illius est, alterum Cholem.

Can. XXXIX. Inter formam Kamets & Kametschatuph sæpè nulla est differentia, & nulla esse deberet. Sapiissime tamen Kametschatuph occurrit scriptum hoc modò (׃) ut cum Chatephkamets quoad formam coincidat. Sono tamen differunt Kamets & Kametschatuph; usu Kametschatuph & Chatephkamets; & ipsa analogæ flexio & punctorum mutatio hæc facile à se invicem distinguunt.

Can. XXXIX. Puncta alystata sive servilia sunt, quæ per se statam & certam cum literâ syllabam non constituunt, sed serviunt tantum. Undè Ministri vocalium & vocales imperfectæ dicuntur, & sunt numero quinque:

Scheva simplex	• e	} Ex quibus Scheva & Patach furtivum raptissime pronuncianda, juxta illud Ebraorum Magistorum: Scheva est auribus, quod fulgetrum est oculis. Tria verò Schevaim composita sunt soni paulò latioris (Erpenius) h. e. Ex vocalibus brevibus facta breviores.
Patach	- a	
Chateph	• e	
Kamets	- o	
Patach furtivum	- a	

Schevabile, Can. XL. Scheva simplex aut est Expressum, aut Subintellectum. Expressum aut movetur, aut quiescit.

Can. XLI. Scheva movetur sive legitur.

i. Ab

1. Ab initio dictionis, ubi etiam non potest non legi, quia nihil est, cum quo pracedente (si omnino quiescens esse deberet) copularetur: Ut פִּרְיִי

2. Post vocalem naturā longam accentu Tonico non ful-
tam. Ut פִּקְקִירִי, aut post brevem longa vicariam, ut: גִּבְרִיָּהּ pro
גִּבְרִיָּהּ Buxt. p. 38.

3. Post alterum Scheva vel expressum, ut יִשְׂרָאֵל vel

4. (post alterum Scheva) Subintellectum in Medio dictio-
nis sub literā, quæ habet Dages forte impressum. Ut שְׁלָחוּ
Trost. p. 6. ubi latet Scheva quiescens: valet enim שְׁלָחוּ idem
quod שְׁלָחוּ infra Can. 44.

[Observ. Erpenius, Sixt. Amama, Diez, & alii addunt Mo-
dum s. nimirum, post vocalem brevem eam, quæ est cum
Mæthæ accentu Euphonico, non quovis, sed Dages fortis
ejecti vicario. Ut הִלְלִי pro הִלְלִי Buxt. p. 39.

Can. XLII. Scheva quiescit & nihil planè sonat:

* Scheva
quiescens.

1. Post vocalem brevem. Ut מִשְׁכַּרְתֶּךָ

2. Post longam accentu Tonico notatam, ut לִכְנֶה

3. In fine cujusque dictionis, etiam geminum, ut נִרְרִי vel,
ut alii loquuntur brevissimè: Scheva legitur ab initio dicti-
onis & syllabæ. Non legitur in fine dictionis & syllabæ.)
Nam

Can. XLIII. Proprium & verum r Scheva mu-
nus est, literas connectere, five plures Consonan-
tes cum vocali in unam syllabam conjungere.
Quod dum facit, trahit literam, sub qua ponitur vel intelli-
gitur, aut ad sequentem syllabam, aut ad præcedentem. Si
ad sequentem syllabam, vocatur vulgò Scheva Mobile; si ad
præcedentem, Quiescens; Trost. p. 6. ex Drusio. Et hæc connexio,
ut loq. Buxt. p. 15. ita rapida & arcta est, ut divulsionem non

admittat, multò minùs Scheva illud per se unquam syllabam disjunctam constituat.

* Can. XLIV. Scheva subintellectum est, quod mente concipitur.

1. Medianum sub omni literâ fortiter-Dagessatâ. Nam *של* valet idem quod *שלל*, quod per se patet.

2. Finale sub ultimâ dictionis litera Mobili, præcedente vocali quâcunque. Trost. p. 8. juxta tritam Grammat. Regulam: Omnis litera semper mobilis (p. 6. Can. 7.) in fine destituta vocali propriâ subintelligitur habere Scheva Mutuum. Ut *in* *פך*.

Can. XLV. Scheva subintellectum finale interdum expressè ponitur. Et quidem (1.) in Litera ך finali, vocali Kamets destituta differentie causâ, ut à Nun finali (ו) distingatur. Ut *ויהי* via, juxta Can. perpetuum: Omne Caph finale aut est Kamezatum, aut est Schevatum, (2.) In fine sub Literis ך״ת, itâ tamen, ut præcedens Litera Mobilis habeat expressum Scheva, & utrumque quiescit. Ut *וישבו* captivavit. Trost. p. 8. ubi tamen priori Scheva expresso, sub literis ך״ת & assumitur Patach furtivum, ut *ויחך שבעת* Irregularia, in quibus Scheva redundat, ut in *עשית*, vide allegata à Trost. p. 9.

Patach
furtivum.*

Can. XLVI. In locum Scheva subintellecti sub ך״ת post quatuor ultimas vocales longas (aut post Kibbuts vicarium, ך״י) collocatur Patach ך״י furtivum; itâ dictum, quod ante Consonantem raptissimè proferatur, & syllabam non constituit, ut *וישׁו* sciens, *וישׁו* sementans, *וישׁו* Deus, *וישׁו* Spiritus, *וישׁו* fretus. Trost. p. 8.

Can. XLVII. Patach furtivum planè abjicitur, quando gut-

gutturalis accipit vocalem, vel quando cessat esse finalis, planè, ut *suprà* de ejectione *et* Mappik dictum. p. 13. Can. 18.

* Can. XLVIII: Tria Schevaim Composita semper moventur, & in genere appellantur Chatephata sive rapienia, aut correpta; & ut ipsum Scheva, per se syllabam non constituunt. (*Undè etiam suprà assistata dicuntur.*)

Chateph	{ Patach	{ quæ(raptu	{ Patach	{ hoc est,	
	{ Segol	{ sive correp-	{ Segol		{ ex brev
	{ Kamets	{ tum	{ Kametschatuph		
				{ factum.	

Vide Buxt. p. 12. Proprie loco Scheva simplicis serviunt literis gutturalibus, quæ nunquam ferunt Scheva simplex Mobile, rarius quiescens tanquam hostem suum, ut inferius apparuit. p. 66. Raro alius literis serviunt. Erpen. p. 12. 13.

~~~~~

CAPUT. III.

DE SYLLABIS.

Tabula.

Syllaba	{	fit ex Conf. & Vocali. Can. 49.	{	Simplex	{	Can.	{	57.			
		est duplex. Can. 50.							Composita	{	52.

Continet
IV. Cano-
nes, à 49.
usq. ad 52.
inclusivè.

Can. XLIX. Ex Consonantibus & Vocalibus conjunctis fiunt Syllabæ: Nam sola vocalis in hac lingua syllabam non facit, neque ulla etiam vocalis syllabam inchoat, s; excipius *Vau schurek* initiale (, Erpen. p. 24.) quod & inchoat, & absolvit syllabam. Ut: *וּמַלְאֵךְ*.

Can. L. Syllaba est aut simplex, aut Composita. Trost. p. 5. (Erpen. pura aut mixta. p. 24.)

Can. LI. Simplex est, quæ constat ex unâ tantum Consonan-

C

sonan-

sonante Mobili, unâque vocali, quæ vel est Longa; ut לִילִי, aut Breves, ita tamen, ut eadem accentum & sequens consona vocalem, vel Scheva Compositum appositum habeat. Ut מִיָּמִין אֶרֶץ מִיָּמִין.

Can. LII. Compositio est, in quâ occurrit una Vocalis & Consonantes plures, quæ in unam syllabam coalescunt vel conjunguntur per Scheva. De quo suprap. 19. Can. 43. ut בְּקֶשֶׁט׃ מִזֶּמֶר׃ פֶּתַח׃ (ubi quatuor consonantes per unam vocalem enunciantur.)

Patet hoc ex naturâ perfectarum vocalium. Nam Longarum hæc perpetua est natura, ut per se cum sua consonante absolvant syllabam simplicem, non ascitâ sequente literâ, nisi in fine, aut quoties accentu Tonico afficiuntur, ubi faciunt syllabam compositam, ut בְּכֶר׃ Vicissim Brevium vocalium natura est prorsus contraria, ut per se cum suâ consonante non absolvant syllabam, sed semper assumant sequentem literam per Scheva vel expresum (quiescens p. 19. Can. 42.) vel subintellectum, (juxta p. 19. & 20. Can. 44.) Quod si verò sequens, neq. Scheva expresum, neq. subintellectum (vel potentia latens in Dagesatâ) habet, accentus interveniat, necesse est, vel Tonicus vel Euphonicus, quod usus docebit facilius. Unde Regula Trost. p. 12. Vocales breves (puta, quando accentu destituuntur) sequentem attrahunt literam, sive, sequenti literæ imponunt punctum Dagesch forte dictum, ut, cum syllabam simplicem per se non possint constituere, per attractam sequentem literam constituent syllabam compositam. Ut פִּיקֶד׃ Pik-kéd.

Atq. sic hætenus diximus de Partibus tam Simplicibus, quàm Compositis dictionis alicujus, sequuntur Communes Affectiones.

Sic igitur

CAP.

CAP. IV. DE COMMUN. AFFECTIONIB.

23

CAPUT IV.

De

Communibus Dictionis Affectionibus in Gene-
re, & in Specie, de Accentu, Notatione, Sy-
stasi & Statu.

Tabula.

Cominet

XXXI. Ca-
nones à 53.
usq. ad 83.
inclusivè.

Communes dictionis affectiones sunt V. Can. 53.

1. Accentus, qui duplex can. 54.	Tonicus can. 55. de quo notand. quatuor can. 56.	2. Ufus triplex can. 58.	1. Muscus 59. 2. Etymologi- cus 60. dū as- ficit syllabam & dum to- num notat in 3. Synæcticus 66.	Supremum Infernum ultima penul- tima 61.	57.	dicitur Miltra 62. Milel, quod colligitur ex ultim. 63	Vocali 64. Consonan- te 65.							
					3. Detractio per Maccaph. can. 67.			Penultima ad ulti- mam 69. Ultima ad penulti- mam tribus de caus- sis, ob	Vocem Monosyll. aut Bisyll. penacutam Vau convers. & par- ticul. 78 Distinctionem	70.				
											4. Traiectio Can. 68. ex	Describitur 71. Ufus monstratur (per Regulas Buxi. quinque) 72. Extrudatur 73.	Speciei vox est Figura	Radix 75. constans 3. lit. Can. 76. Orta 77.
	3. Systasis (can. 79.) seu qualitas, juxta quam dictio est	4. Status (81.)	Ab solutus 82. Construatus	Perfecta sive Analoga Imperfecta sive Anomala	80.									
						5. Mutatio. Vide capp. seqq.								

Can.

Can. LIII. Communes dictionis Ebraicae affecti-
ones sunt quinque: 1. Accentus, 2. Notatio, 3. Sylta-
sis seu Qualitas, 4. Status, & 5. Mutatio.

1. *Can. LIV.* Accentus est duplex: Tonicus & Eu-
phonicus.

Can. LV. Tonicus est, quò syllaba aliqua vocis inter pro-
nunciandum attollitur, variisque figuris in Bibliis describi-
tur. In Grammaticis verò libellis & usu quotidiano hac figurâ
[ ] Syllabæ appositæ solet exprimi. Ut קָדָשׁ קָדָשׁ קָדָשׁ

Can. LVI. De accentu Tonico notanda veniunt quatuor
potissimum 1. Situs, 2. Usus, 3. Detractio, 4. Trajectio. De
singulis seorsim.

2. *Can. LVII.* Ratione situs, quem habent accentus Tonici,
dividuntur in Supernos & Infernos.

Superni, qui supra Literas col-
locantur, sunt numero 14.

Pascha
Kadma
Gerasch
Geraschaim
Telischaketanna
Telischagedola
Karnepara
Rebbiah
Sakephgadol
Sakephkaton
Segolta
Paser
Sarka
Schalschaleth

Inferni, qui infra Literas col-
locantur, sunt numero 11.

Merca
Merca duplex
Tiphcha vel Tarcha
Munach
Mabpach
Jethibb
Tebbir
Darga
Athnach
Jerach ben-jomo
Silluk

[His

[His accentibus adduntur Sophpasuk & Pesik, qui tamen accentus propriè non sunt. Sophpasuk exprimitur duobus crassis punctis (:) & sequitur vocem possidentem Silluc, vel ad finem singulorum versuum notatur, quasi individuus comes 78 Silluc. Unde etiam suum nomen habet סוף פסוק Finis versus. Pesik rectè pingitur virgulâ inter duas dictiones Musica pausa nota, ut: אֶתְּמַרְתָּ יָדָהּ אֶתְּמַרְתָּ Inimicitias ponam. Neuter igitur aliquam vocis syllabam attollit.)

Can. LVIII. Usus accentuum Tonicorum est triplex: 1. Musicus. 2. Etymologicus. 3. Syntacticus. [Videatur Buxt. *Usus Accē- in Thesuro*, ubi inter alia: Accentuum ratio hactenus nec à quoquam nostrorum, nec ab ipsis etiam Hebræis sufficiē- ter explicata est. Vide tamen Catenam scripturæ, tractatum novum in quo ratio accentuum primum inventa luculentâ Methodo exponitur, autore M. Casp. Ledibuhrio, Lugd. Batav. excus. anno. 1647.]

Can. LIX. Usus Accentuum Musicus est, dùm designant Musicam & rationem cantûs apud Judæos, quæ textum Biblicum non legunt, sed cantillant. *Quam tamen internam accentuum naturam hodiè cum ipsis Judæis ignoramus.*

Can. LX. Usus accentuum Etymologicus est, quandò notant legitimam dictionis pronunciationem, h. e. syllabarum elevationem vel depressionem, unde vulgò Tonici appellantur. *Et hic usus est explicandus, cum sit communis omnium vocum affectio.* Ut enim nulla syllaba est sine vocali; sic nulla vox sine accentu, nisi melior Euphonia ratio obstet. Hinc

Can. LXI. Quælibet dictio naturâ unicum accentum Tonicum possidet, eumque aut in ultimâ, aut in penultimâ, nunquam omninò in ante-

D

tepe.

repenultimâ syllabâ, Trost. p. 15. (Excipiuntur Præpositivi & Postpositivi Accentus. Præpositivi, qui prima vocis littera semper adheret, & sunt Telischa Major & Jethibh, & in libris Metricis Tiphcha, hinc dictum Tiphcha Initiale. Postpositivi in voce naturâ penacutâ geminantur, & prior tonû, posterior sedem propriam indicat מְשֻׁנָּה Trost. p. 15. Buxt. p. 34.)

Can. LXII. Dictio habens accentum in ultimâ, Ebrais dicitur מְרֻעָה (Græcè ὀξύρων, latine acuta) in penultima מְרֻעָה (Græcè παραξύρων, Latine penacuta) [Voces Milra & Milhel sunt Chaldaica: מְרֻעָה dicitur quasi infra, inde quidem, quod accentus infimum, scilicet in ultimâ syllabâ habeat locum; מְרֻעָה verò quasi supra, quod superiorem & priorem seu penultimum syllaba locum occupet. Et quia in hac lingua plures sunt earum dictionum, quæ accentum habent in ultimâ, quàm quæ in penultimâ; tradam hic unum atq; alterum Canonem (ex Schickardo) de dictionibus Milhel, ex quibus postea facile est colligere, reliquas omnes, sub quacunq; veniant formâ, esse Milra.]

Can. LXIII. Vocem aliquam esse Milhel colligere est, vel ex ultimâ vocali, vel ex ultimâ Consonante.

Can. LXIV. Quæcunq; dictiones finiuntur in Sægol vel vice-sægol, seu Patach vicarium, item in Chirek parvum, aut Kametschatuph, illæ sunt Milhel. ut מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה

[Et hic Canon per omnia est Catholicus, modò excipias tres casus, in quibus Sægol quidem ultimam movet syllabam, accentus tamen est in ultimâ, quæcunq; videlicet Sægol præcedit. (1.) ante ה Radicali, ut מִלְחָמָה (2.) ante ם, & (3.) ante litteras serviles finales. E. G. מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה Item מִלְחָמָה מִלְחָמָה מִלְחָמָה]

Can.

Can. LXV. Quæcunque dictiones finiuntur literâ aliquâ quiescente ׀ aut loco ׀ finalis omitti sub ultimâ literâ Kamets habent, omnes sunt suâ naturâ Milhel; ita tamen, ut immediatè præcedat vocalis magna, vel parva accentu affecta. (*Exceptiones brevitatibus studio omittimus. Vide Erpen. p. 31.*)

Can. LXVI. Usus Accentuum Syntacticus est, dum moderantur spiritus & respirationem, & sententiæ spatia constituunt. *Respectu hujus usus Accentus Tonici dividuntur in Reges seu distinctivos, & Ministros seu non-distinctivos.* (*Reges sunt, qui spiritum vel leviculè suspendunt, vel plenius sistunt, & sermonem aliquo membro incidunt & distinguunt; suntque septendecim: Silluck, Athnach, Rebhiab, Sakephkaton, Sakephgadol, Segolta, Sarka, Garsch, Garschaim, Paschta, Paser, Schal-scheleth, Telischagedola, Karnepara, Tipcha, Tebbir, Jethib.*

Ministri sunt reliqui, qui reges antecedendo, spiritum & sermonem ad ipsos usque promovent, & continuant. Porro, Reges dividuntur in Majores & Minores. Majores sunt, qui perfectius sermonem distinguunt, & constituunt vel colon, ut Athnach, vel periodum, ut Silluck. Minores, qui imperfecta sententia præsumunt, & constituunt vel semicomma, vel comma. Quæ omnia latius deducta vide apud Buxt. p. 600. & seqq.)

Can. LXVII. Accentus Tonici detractio non est infrequens, & fit per lineam transversam inter duas vel plures dictiones positam ׀ ׀ dictam, quæ istas dictiones unit, easdemque sub uno accentu Tonico proferendas esse docet, ad majorem suavitatē auribus conciliandā. ׀ ׀ ׀ *Feeth-col-ascher-bām. Hic tres dictiones, accentu suo Tonico per Maccaph privata, cum ultima dictionis accentu suavi & venustâ pronuntiatione coalescunt.*

D 2

NB. (1.

NB. [1. Principaliter Maccaph voces Monosyllabas aliis longioribz ante vel pondè addit, sed verò etiā bisyllabas מלאך וְאֶתְּ אֶתְּ אֶתְּ: duo nomina conjunguntur, & mixtim nomina, verba ac indeclinabilia, nunquam autē duo verba. Buxt. p. 42.

2. Et ut arctiore vinculo vox precedens cum sequente conjungatur, primæ literæ sequentis dictionis Dages forte (Euphonicum) imprimitur, ut planè una videatur è duabus facta, atq; unico proinde accentu proferenda. Quam connexionis formam Ebraei רִחֵק (significat Arctator, Premens) appellarunt, quo violento quasi raptu prior dictio ad sequentem trabatur. Ut יָתַתְּ לִי יָתַתְּ לִי dedit mihi.

3. Quin etiam absq; Maccaph ejusmodi vocū collectio haud varò fieri solet, dùm vox penultima in ך, ך, vel ך, finita primæ literæ sequentis dictionis imponit Dages forte Euphonicū מֵהָרְחֵק (veniens de longè) dictū לֵךְ לֵךְ לֵךְ לֵךְ.

4.
Accentus
Trajectio.

Can. LXVIII. Accentus Tonicus sapè trajectitur, vel ex penultimâ ad ultimam, vel ex ultima ad penultimam.

Can. LXIX. Ex penultimâ ad ultimam trajectitur accentus non-distinctivus in personis præteriti verborum penacutis (præter primam pluralem) cum ei præponitur Vau conversi nec sequens dictio habet accentum in primâ. Erpen. p. 88.

שָׁמַרְתָּ custodisti וְשָׁמַרְתָּ & custodies.

יָכַרְתָּ potuisti וְיָכַרְתָּ & poteris.

לִבְרַחֲתִי locutus sum וְלִבְרַחֲתִי & loquar.

הִבְדִּילָהּ dividit וְהִבְדִּילָהּ & dividet.

שָׁמוּ posuerunt וְשָׁמוּ & ponent.

סָבַח circumvit וְסָבַח & circuibit.

[Quiescentia tamen ultimâ Radicali in primâ Conjugatione, rariùs in secundâ, & pauca quædam alia, maximè in ter-

tertiis personis, accentum in penultima retinent. *Ut וְיִצְחָק וְיִשְׁרָאֵל & invenies יִכְרִיתִי & perficiam וְיִבְרַתִּי & loquar.]*

Can. LXX. Ex ultimâ ad penultimam trajicitur accentus * tribus de causis.

Membr. I. Vocem Monosyllabam aut bisyllabam penultimam sequentem, *ut וְיִצְחָק illuſit mihi, וְיִשְׁרָאֵל dare nobis.*

(Ratio eſt, inquit Buxt. ne ex accentuum occuſatione & conflictu fragoſa ſeqvatur pronunciatio. p. 44. Confuſionis tamen evitandæ gratiâ non ſolet retrocedere accentus tribus in locis. (1.) In Participio præſenti Kal non quieſcentis ultimâ Radicali, ne confundatur cum nomine formæ וְיִצְחָק ut וְיִשְׁרָאֵל formans oculum. (Ego tamen obſervavi, hanc Erpenii obſerv. non eſſe perpetuam. E. G. Jeſa. 41. v. 7. וְיִצְחָק הוֹלֵם פָּעַם quod Cl. Buxt. habet quidem pro nomine in Lex. & Concord. ac reddit confuſionem incuſis, ſed alii rectiùs vertunt, Eum, qui cudebat tunc temporis.)

(2.) In Themate Kal, formæ וְיִצְחָק, ne confundatur cum formâ וְיִצְחָק ut וְיִצְחָק excidit in eo.

(3.) In Præterito plurali verborum quieſcentium ultimâ Radicali, ne confundatur cum quieſcentibus Mediâ Radicali. *Ut וְיִצְחָק appreſſerunt me. Hec ex Erpen. p. 91. Vide, quid uſus ferat.*

Membr. II. Ob Vau converſivum Futuri, & particulam וְ ne. Nam: Vau converſivum præpoſitum Futuro inchoato à literis וְ (vel ut Troſt. loquitur p. 28. in 2.3. & in 1. plurali) & terminato Radicali Mobili, quam præcedunt duæ vocales longæ, accentum trahit ex ultimâ ad penultimam (Modò is non ſit Majoris diſtinctionis, maximè Athnach, Silluk, aut Zakph katon, & ultima (vocalis) corripitur, juxta p. 82. Can. 18. ut וְיִצְחָק pugnabit וְיִצְחָק & pugnabit. וְיִצְחָק ſurges וְיִצְחָק & ſurrexit. וְיִצְחָק circuibis וְיִצְחָק & circuiſiſti.

Idem ſic etiam in Futuro terminato וְ & quando ſit, וְ ab-

D 3

jici-

jicitur juxta p. 38. Can. 96. & seq. ut *וְיִגְדֵּל* revelabit, *וְיִגְדֵּל* & revelavit. Sic *וְיִגְדֵּל* *וְיִגְדֵּל*: Et sic cum particula *אֵל*, ut: *אֵל תִּלְחֶם* ne pugnes *אֵל תִּלְחֶם* ne detegas.

Membr. III. Ob distinctionem. Nam Accentus distinctivus ultimæ syllabæ, postquàm mutavit Scheva præcedens in vocalem perfectam (juxta pag. 81. Can. 180.) ad eam retrocedit. Idem facit, non præcedente Scheva in tribus vocibus *אֲנִי* ego, *אַתָּה* tu, & *נִינְחָה* nunc, quæ in distinctione scribuntur *אֲנִי*, *אַתָּה*, *נִינְחָה*. Hæc ex Erpen. p. 88. & seqq.

Can. LXXI. Euphonicus accentus unus est MATHÆG (Lat. *Frænum*) qui pronunciationem vocalis accentu Tonico in principio aut Medio vocis destitutæ, secundo, tertio aut quarto etiam loco ante accentum Tonicum, Euphoniæ gratiâ non nihil retinet atque suspendit, & notatur rectâ virgula sub literâ hoc modo *Ḥ* ita, ut à Silluc non differat; à quo tamen vel eo solo faciliè discernitur, quod Silluc nunquam, Mathæg semper alium accentum post se habeat. Ut *פִּקְרוּ* Erpen. p. 40. Trost. p. 17. Buxt. p. 36.

Can. LXXII. Usus *Ḥ* Mathæg est amplissimus & frequentissimus (quem plurimi in numerosas deduxere Regulas, nos cum Erpen. & Buxt. in quinque contrahemus.

(1.) Tertia syllaba ante accentum Tonicum, si neque in Scheva, neque in Dages desinat, cum Mathæg notatur. Ut: *הַחֶלֶךְ הַחֲמִינִי*: si in Dagesch vel Scheva desinat, Mathæg rejicitur ad quartam syllabam *וּמִלְכֵּהוּ וְאַחֶר*: & hæc in parte duæ voces per Maccaph copulata pro una habentur *בְּיָדֵינוּ וְשִׁירָתֵנוּ* *מִקֵּד-חֶרֶשׁ עֵשֶׂנוּ-לָהּ*

(2.) Vocales longæ accentu Tonico ante Scheva destitutæ, regulariter cum Mathæg notantur. Ut *הַלֵּלִי הַחֲמִינִי*: hoc tamen non semper observatum est, etsi proprietas lingvæ requirat,

SEM-

SEMPER adscribi, ob id & cetera & exactam curam pronuntiati-
onis, quam negligentia scriptionis postea obscuravit. Hinc Ka-
mez absque Mathæg ante Scheva est Kamezchatuph, b. e. O
breve. Ut *חכמה* Chochma, sapientia. Et quando Schurek Eupho-
nia causâ in Kibbutz transit, Mathæg manet. Ut *נברך*, item se
Cbirek longum absq, Jod (fulcro) scribatur. Ut *נברך*

(3.) Voces Poly syllabæ in primâ syllabâ in Dages finita, ple-
rumq; Mathæg habent. *ויפלו וישקעו*, quorum infinita copia
est à incipientium. Item à *מ* & *ה* inchoata *המאכלת ממחרת*

(4.) Ante Scheva Compositum non præcedente Scheva
simplici semper Mathæg est. Ut *נעמן נעשה*, & si Sche-
va Compositum dissolvatur in suam vocalem brevem, mathæg
manet. Ut: *נעמן*: si resolvatur in Scheva, tum similiter Ma-
thæg sapissimè manet, sed ita referri potest ad seq. Regul.

(5.) Patach, Chirek breve & Sagol, ante Scheva sub literâ
non dagessatâ, sapissimè cum Mathæg sunt, qui usus est irre-
gularis *ויחזקו השתחוותם ביהוה*. Talia sunt omnia ab *היה*
deducta *ויהיה להיות תהיו* & similia cum Scheva quiescente.
Plura vide in Thes. Buxt. p. 37. & seq.

Can. LXXIII. Methæg sæpè extruditur, & succedit ipsi ac-
centus tonicus Munah vel Kadma pro ratione accentus se-
quentis. Munah ante Sakephkaton & Rebbia. Ut *הערה* cæc9,
תעצבו: Kadma ante Sakephkaton, *גאסח* & *דאגא*. Ut
ובמחור & oblatio *עג*, ויקחלו, & cōgregati sunt, *נאמ*, & *עאס*.

NE. [In Jobi, Psalmorum & Proverbiorum libris alia, quàm in ali-
is libris Biblicis accentuum ratio est. Causa proculdubio est Me-
trum, Musica & versuum brevis. De quibus & aliis hujus ordinis ob-
servationibus, vide si lubet, verè anreum Thesaurum Cl. Buxt. ex quo
hæc pauca scitu (ut videtur) summe necessaria excerpti.]

Can. LXXIV. Altera vocis affectio communis, est NOTATIO II.
TIO, quâ cujuslibet vocis origo, aut forma inquiritur, vel ra-
tione speciei, vel ratione figura. Can. Notatio.

Can. LXXV. Ratione speciei vox est vel Primitiva vel Derivativa. Primitiva *Ebrais* dicitur Radix, quod inde cetera voces ceu rami ex sua Radice oriantur. Derivativa aliis orta dicitur.

Can. LXXVI. Radix communiter constat tribus literis Radicalibus, ut למר didicit, raro duabus (idd, tantum in quibusdam particulis לא non אם si, Erpen. p. 46.) aut quatuor (Försterus in Praefat. Dictionarii: Sciendum, inquit, quod omne thema seu primogeneum Ebraeae linguae constet tribus literis substantialibus &c. Iddque non sine magno mysterio. Nam ut una est dictio, & ea tribus substantialibus subsistit literis; ita una est divina essentia, tribus Personis realiter distincta. Proinde dictiones, quae pluribus literis substantialibus constant, quam tribus, aut quatuor, non sunt Ebraicae, sed peregrinae. Ut פתשגן &c.)

Can. LXXVII. Vox derivata à Radice fit, vel solà vocalium mutatione, ut קלך Rex à Rad. קלך, regnavit. Vel Radicalis alicujus subtractione, ut בן filius à בנה edificavit. Vel servilium literarum adjectione, de qua passim in Grammaticis.

Can. LXXVIII. Ratione Figuræ vox est Simplex vel Composita: Simplex, quae in alias individua est. Ut הן ecce, אל Deus, אמר dixit. Composita, quae in alias dividi potest. Ut לרנא nisi, ex רנא & ל non, שלמון tranquillissimus, ex שן quietus & שן tranquillus, ערבה adbuc, ex ער & רבה. Et haec rarior est apud Ebreos. Buxt. l. i. c. 6.

III. Can. LXXIX. Tertia vocis affectio communis est SYSTASIS, systasis seu vel, ut Erpen. loquitur Qualitas, secundum quam vox Ebraea est vel Perfecta seu Analoga; vel Imperfecta seu Anomala.

Can. LXXX. Perfecta vox constat tribus suis literis Radicali-

calibus Mobilibus, ut *שָׁמַר* *custodivit*, *דִּבֶּר* *locutus est*, *דִּבְרֵי* *pe-*
stis, *דֶּשֶׁרֶת* *desertū*, *עָבַר* *trans*, *אַחֲרַי* *post* &c. Imperfecta, quæ
 imminuit, partim quiescendo, partim deficiendo, vel quo-
 cunque alio modo ab Analogiâ perpetuâ deflectendo. Ut
הוֹשִׁיב *collocavit*, *קָם* *surrexit*, *קָם* *circumdedit*, *בֵּית* *sella*, *בֵּן*
Hortus, *בֵּן* *filius*, &c.

[Hæc Affectio vulgò soli verbo attribuitur, sed malè. Compe-
 tit enim non minùs Nomini & particulis, quàm ipsi verbo, id
 quod usupatet, nec opus est uberiore deductione. Cadunt autè
 in Imperfectionem, vel Anomaliam patiuntur, ut plurimum
 omnia ea verba (& Nomina & Particulæ inde orta) quæ
 pro Radicali literâ habent unam vel etiam alteram ex ordi-
 ne *אָדָם*, vel secundam tertiam similem, vel primam, aut ulti-
 mam Radicalem *ה* vel Nun. Quod evidentissimè patet ex c. 5.
 de literarum mutatione & abjectione.]

Can. LXXXI. Quarta Communis vocis affectio est STATUS,

IV.

qui duplex, Absolutus & Constructus.

Status vocis.

Can. LXXXII. Status Absolutus est, quandò vox nullam
 aliam in syntaxi regit, sed nudè in proprio suo vigore poni-
 tur Etymologico. Ut *שָׁמַר* *custodivit*, *שָׁמַר* *custodi*, *דִּבֶּר* *verbum*
דִּבְרֵי *justitia*, *אַחֲרַי* *post* &c.

Can. LXXXIII. Status vocis Constructus est, quandò post
 se ex Syntaxi regit aliam, quæ si separatim posita (in Nominibus)
 status dicitur Regiminis (quod quædam particule imitantur)
 ut *דִּבְרֵי הוֹשִׁיב* *verbum Domini*, *דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ* *justitia Regis*, *אַחֲרַי*
post Dominum. Si verò illud, quod regitur, est prono-
 men inseparatum seu affixum, dicitur vox posita in statu affi-
 xionis sive affixorum. Ut *שָׁמַרְתִּי* *custodivit me*, *שָׁמַרְתָּ* *custodi*
me, *דִּבְרֵי* *verbum meum*, *אַחֲרַי* *post te* (De quibus in singulis
 orationis partibus speciatim monebitur.)

Supereft adhuc Quinta Ebr. dictionis communis affectio,
 quæ est Mutatio, de quâ Capite seq. V.

E

CAP.

Can. LXXXIV. Vox in lingua Ebræa sæpius mutatur, quoad Consonantes & quoad Vocales.

Can. LXXXV. Quoad Consonantes vox mutatur, per literarum Mutationem, Abjectionem & Adjectionem.

[De Mutatione & Abjectione literarum primò agendum nobis est conjunctim & ferè permixtim, quia aliter non fert Lingue hujus indoles, quod ex seqq. patebit. Postea de Adjectione seu Paragoge speciatim.]

Can. LXXXVI. Literæ unius ejusdemq; organi * (pag. 6. Can. 6.) faciliè & crebrò inter se permutantur, significatione manente, aut nonnihil immutatâ. Trost. p. 3. ut עלס עלץ & עלץ עלץ tripudiavit לשבב לשבב cella, cubiculum. Sic etiam

Can. LXXXVII. Literæ מ נ ת tam Mobiles, quàm * Quiescentes frequentissimè inter se permutantur, ob quam permutationem verba, quæ tertiam Radicalem habent נ vel מ, formas frequenter inter se confundunt & permutant: ut, מלא plenus fuit. Unde מלא, quasi esset ex מלא. Sic רפא sanavit, רפא sana, ארפא sanabo. Plura exempla vide in Trost. p. 52.

Can. LXXXIIX. Literæ א נ implicitè frequenter * quiescunt, siue abjiciantur manente vocali appropriatâ quæ vietis, Trost. p. 52. (idem de א si vis admittere, scias, fieri posse tantum in fine, juxta Can. 124. membro 1. In Medio fieri non potest, juxta Can. 90. 91.)

Can. LXXXIX. נ Radicale in Cholem quiescens, * ob aliud נ servile præcedens perpetuò abjicitur. 1. De abje-
Ita Trost. p. 52. Sciendum autem, quod illud non fiat nisi in illis Aione lit.

E 2

verbis נ

verbis (quæ vulgò quiescentia Pe Aleph dicuntur) & à Trostio
afferuntur p. 62. à nobis infra, p. 66. Can. 149. NB. (a)

[Observ. 1. Abjicitur etiam N quiescens ob alias literas serviles præcedentes, ut יְמִיךָ alloquenter te, Psal. 139, v. 20. pro יְמִיךָ de qua Abjectione Buxt. p. 111. ubi loquitur de Quiescentibus Pe Jod. Omnium maximè in prima singulari abjicitur, in reliquis minùs sapè. Vide ibi, & exempla quæ occurrunt hic adscribe.

2. Abjicitur etiam N, quod vocalem suam rejicit ad præcedentem literam Schevatam (ex Syriasmò, juxta p. 7. Can. 8. supradediti Observ. 2. Vide Trost. p. 9. 10.)

3. Abjicitur etiam N in fine. Trost. p. 52. כֹּחֲמִי לִי à peccando mihi (ne peccares) Gen. 20. v. 6. sed potest & pro N positum esse, ut vult Trost. in Editione primà Hafniensì, sic וְיָבִיחֵנִי & וְיָבִיחֵנִי.

4. Abjicitur etiam N mobile. Ut מִיָּדָא pro מִיָּדָא aurem præbui, Job. 32, 11. יָחַל figet tentorium, Jesa. 13, 20. pro יָחַל vel יָחַל sicut legitur Job. 25. v. 5. וְיָחַל & accinges me, 2. Sam. 22, 40. pro וְיָחַל, sicut pro isto legitur, Ps. 18. v. 40. sic וְיָחַל vincti, pro quo alibi integrum וְיָחַל. Vide Lexic. Buxt.)

a. De Ab-
jectione &
mutatione
dit. ה

Can. XC. ה In fine quiescens in Medio nunquam legitur, neq; per vocalem suam, neque per alienam Consonantis præcedentis, siue Scheva quiescens nunquam assumit. Trost. p. 48. Unde

Can. XCI. ה Quando in Medio ratione formationis fieri deberet mobile, tunc aut mutatur, aut abjicitur. Et si mutatur, mutatur aut in ה, aut in Jod. Trost. p. 48.

ה mutatur
in ה

Can. XCII. He præcedente Kamets (ה) mutatur in ה, quando (י) ratione formationis aliud ה affirmativum vel servi-

servile accedit, ut ad formam פקדו dicerem היתה & fit היתה
ex Rad. היה. Sic ab יורה fit צורתה pro עורה & cum ה locali
ex לשכה fit לשכתה pro לשכחה. Vel (2) quando in nomi-
nibus à singulari formatur Dualis (de qua form (infra p. 116.
Can. 243.) vel (3.) quando accedit affixum (de quo infra) l. 2.
cap. 4. p. 146. Can. 314. (speciatim monebitur) Trost. p. 48.

[Observatio 1. Litera ה representans ה Radicale (sive op-
tum ex mutatione ה Radicalis tertie per Can. nostrum presen-
tem) in certis verbis abjicitur, & ה affirmativum generis
mutatur in ה differentie causâ, ut à Masculino discerni pos-
sit. Trost. p. 49. Ut: עשה fecit F. pro עשה: sic הלאה fatigavit
הגהת translata est. Et hæc forma Trostio dicitur contracta p.
107. vide infra p. 157. Can. 331. 2. ה Servile (ante affixa ex ה ser-
vili factum per Can. nostrum presentem) in quibusdam no-
minibus abjicitur. Ut הנה flos ejus pro הנה Trost. p. 49.] *

Can. XCIII. He mutatur in Jod quiescens, quando ratio- ה mutatur
ne formationis (ad analogiam verbi perfecti פקדו) accipit in Jod.
Scheva quiescens, ut ad formam פקדו dicerem פקדו & fit פקדו
Trost. p. 49. [Quiescit autem illud Jod ex ה factum in
Chirek in Kal, in Zere in Niphal, Pual & Hophal. (Differentia
causâ) promiscuè vel in Chirek vel in Zere in reliquis Conju-
gationibus tribus. In Personis Fut. primi & secundi in ה exe-
untibus per omnes Conjugationes Jod pramittit sibi Segol.] *

Can. XCIV. He abjicitur, unâ cum puncto præcedente, ה abjicitur
quando ratione formationis accipit punctum sive vocalem.
Ut ad formam פקדו dicendum esset היתה & dico התי Trost. p.
49. 50. ubi vide exempla plurima.

[Obsery. 1. Excipienda duo membra posteriora Can. 92.
Ubi ה ex Can. hoc 94. aliàs abjiciendum, non abjicitur, sed mu-
tatur in ה. 2. Interdum ה Radicale (tùm scil. quando debe-

ret abjici per Can. 94.) non abjicitur, sed mutatur in literā cognatam מו Mobilem, raro Jod quiescentem Trost. p. 51. ut מוֹבִילִי considerunt. Notandum tamen, idem fieri etiam in Foem. präteriti, ubi ה mutandum esset in ח per Can. 92. Ut חֲסִידָה (pro חֲסִידָה) speravit (anima mea) Psal. 57. v. 2.]

Præterea

Can. XCV. Tertia Radicalis He quiescens in præcedenti Zere per p. 91. Can. 208. in Futur. primo Conjugationis Piel, Hiphil & Hithpaël in paucissimis verbis una cum Zere abjicitur. Trost. pag. 23. 24. צִוָּה præcipe pro צִוָּה

Can. XCVI. Tertia Radicalis ח quiescens in præcedenti Sægol (per p. 91. Can. 210.) in Futur. 2. propter Vau Conversivum præfixum (p. 126. Can. 274.) vel propter particulam ה præpositam unā cum Sægol abjicitur ob accentum retractum, supra Can. 70. וַיַּעַשׂ & fecit, וַיַּעַן & respondit וַיִּתֵּן & concepit וַיַּעַשׂ אֶל-הַתְּהוֹמוֹת ne facias אֶל-הַתְּהוֹמוֹת non concupisces.

[Observ. 1. Absq̃ue Vau Conversivo præfixo rarior est hæc Apocope, ut in יִרְכֶּה pro יִרְכֶּה Gen. 1. v. 22.]

2. Notata tamen sunt exempla quædam, in quibus ista Apocope non est facta. Ut וַיִּבְנֶה & extruxit (ter legitur) Jos. 19. v. 50. 1. Reg. 18. v. 32. 2. Chron. 26. v. 6. (sepiusimè verò וַיִּבְנֶה) sic וַיִּבְנֶה & edificavimus, Nebem. 4. v. 6. וַיִּתְּנָה & scortata es. Jud. 19. v. 2. Esa. 57. v. 3. Ex Hiphil וַיִּתְּנָה & scortari fecit, 2. Chron. 21. v. 13. וַיִּתְּנָה & tristitia affecit. Thren. 3. v. 33. pro וַיִּתְּנָה Sic וַיַּעַשׂ & fecit (legitur quater.) וַיַּעַשׂ verò vel ducenties. וַיַּעַשׂ (semel) וַיַּעַשׂ septies legitur, & sic in aliis.

3. In certis verbis tantum ה abjicitur & Sægol ad primam Radicalem, & accentus ad penultimam rejicitur, Trost. p. 26. וַיִּבְנֶה & edificavit, וַיִּבְנֶה & sprexit וַיִּבְנֶה & conduxit וַיִּבְנֶה multiplicetur וַיִּבְנֶה speculetur.

4. In

4. In tali casu servilis præfixa aliquando assumit Zere. Ut וַיִּשְׁתֵּי & bibi וַיִּרְא & vidit (ex וַיִּרְא) & flevit וַיִּתְּרָה & erravit וַיִּתְּרָה & multiplicabitur וַיִּתְּרָה & tetendit ex וַיִּתְּרָה

5. Pauca verba (in tali casu) assumunt geminum Sagol. Aut, si secunda est gutturalis, pro posteriori scribitur Patach vicarium. Juxta pag. 60. Can. 136. וַיִּתְּרָה relaxes וַיִּתְּרָה & deportavit וַיִּתְּרָה delerisinas. Nebem. 13. v. 14. (Quod si verò secunda Radicalis est litera בגד כפת contrahuntur duo Sagol in Scheva. Ut: וַיִּתְּרָה & plectus est. וַיִּתְּרָה & bibit.)

Can. XCVII. Litera ה syllabæ affirmativæ ה in Fut. 1. & 2. in certis verbis aliquando abjicitur. וַיִּתְּרָה & potarunt. Genes. 19. v. 33. וַיִּתְּרָה Genes. 30. v. 38.

Can. XCVIII. Litera ה servilis affirmativa generis Fœminini interdum mutatur in ו, Ut: וַיִּתְּרָה pro וַיִּתְּרָה. Trost. p. 20. Buxt. pag. 73.

(De mutatione ejusdem literæ propter Statum Constructum vide infra lib. 2. cap. 1. p. 132. Can. 285.)

Can. XCIX. Secunda Radicalis Vav in Conjugationibus prima & tertia & nominibus ex iisdem formatis abjicitur, ejusque punctum ad primam Radicalem rejicitur. Juxta Can. general. 121. infra positum p. 53. De reliquis Conjugationibus (Piel & Hithpaël) vide infra Can. 101. p. 42.

Can. C. Abjectæ literæ Vau Nota est Vocalis Longa sub primâ Radicali immutabilis. Immutabilis verò est ista vocalis, quia involvit quietem literæ vau, vel implicite in se continet mediam radicalem vav. Juxta Canon. generalem: Puncta impura sunt immutabilia. Vide Infra. p. 64.

Para-

*
3. De Abiectione & Mutatione lit. Vav.

Paradigma.

Adformam		Dicerem (sed) Dico	
Kal.	Prat.	קָמַר	קָמַר (de + vide Ob- serv. 2.
	Fut. 1.	קָמַר	קָמַר
	Fut. 2.	אֶקְמַר	אֶקְמַר
	Infinit.	קָמַר	קָמַר
Niphal.	Prat.	נִקְמַר	נִקְמַר
	Fut. 2.	יִקְמַר	יִקְמַר
	Infinit.	הִקְמַר	הִקְמַר
	Prat.	הִקְמַר	הִקְמַר
Hiphil.	Fut. 1.	הִקְמַר	הִקְמַר
	Fut. 2.	אֶקְמַר	אֶקְמַר
	Infinit.	הִקְמַר	הִקְמַר
	Partic.	מִקְמַר	מִקְמַר
Hophal.	Prat.	הִקְמַר	הִקְמַר
	Fut. 2.	אֶקְמַר	אֶקְמַר
	Partic.	מִקְמַר	מִקְמַר

De vocalibus
longis sub
præformati-
vis servilibus
vide pag. 11.
Can. 15.

Observationes speciales.

1. Secunda Radicalis Vau sequente He & in paucis aliis verbis manet, neque subjacet Canoni 99. (Vide Trost. p. 44. Buxt. l. i. c. 36. ab initio statim) הָיָה fuit, בָּיָה habitavit, אָיָה ex-
piravit.

2. In tertia persona præteriti Kal utriusque generis & numeri Patach differentia causâ mutatur in +, ut pro קָמַר ex קָמַר sit קָמַר, ut nimirum sit differentia inter verba hac, quæ mediam Vau abjiciunt, & illa, quæ secundam tertiam similem ab-
jiciunt. Trost. p. 43. Excipe duo, quæ speciali anomaliâ de-
finunt in Patach (ad formam קָמַר) ut קָמַר (אָמַר) ob-
duxit, אָמַר. Item alia, quæ vel in Zere vel in Cholem
definunt,

untibus quiescit in præmisso וְיָשָׁב invenerint. Nisi quando simul 2. Radic. fuit Vav, eaq; abjecta p. 39. *Can. 99.* Tunc enim וְיָשָׁב quiescit (in Kal) in Cholem ut וְיָשָׁב veniant.

Can. CLX. Litera וְיָשָׁב nunquam quiescit præcedente Chirek magno, puncto quietis Heterogeneo. *Unde,*

(a) In verbis Chirek magnum præteriti extruditur, & in locum ejusdem substituitur vocalis appropriata quietis Kamets. *Ut* וְיָשָׁב *pro* וְיָשָׁב *ut* וְיָשָׁב *De aliis Temporibus in conjug. Hiph. Vide p. 91. & 92. Can. 208. 210. 212. 214.*

(b) In Nominibus וְיָשָׁב Chirek magno fit Homogenea: seu וְיָשָׁב mutatur in literam Jod quiescentem. *Ut ad formam* וְיָשָׁב *pro* וְיָשָׁב *fit* וְיָשָׁב *& porro Chirek fulcrum suum abjicit, ob aliud Jod immediatè subsequens* *Can. 36. Unde* וְיָשָׁב

<i>Can. CLXI.</i>	{	Vav	{	Vocalem præcedē	{	Cholem vel
				tem Heterogeneā		Schurek.
		Jod		mutat, & substituit		Chirek longum, vel Zere vel Sægol.

Juxta p. 7. NB. 1.

Can. CLXII. Jod Radicale (*factum ex mutatione* וְיָשָׁב *VI.* 3. Radicalis) in fine quiescens, quando in medio ratione formationis fit mobile per punctum vel vocalem propriam (*absq. puncto ventrali, quod Trostio est Mappik*) præcedenti literæ dat Scheva. *Ut* וְיָשָׁב *est* וְיָשָׁב *captivitas, עני afflictio, לחי לחי עני, &c.*

Can. CLXIII. Ob Dages forte mutantur interdum vocales longæ & breves. *Trost. p. 66.*

K

Can

- * Can. CLXIV. Vocales Longæ accentum amittentes ob Dages forte subsequens transeunt in analogas breves. *Trost. p. 68.*

Kamets	} in {	Pathach,
Tfere		Chirek-parvum.
Cholem & Schurek		Kamets - Chatuph, vel Kibbutz. <i>Ut:</i>

יָ Mare, יָמִים קֵן Nidus, קָיִים

חֵיק Statutum, חֵקֵן עֵן Robur, עֵיִן

Excipitur בָּתִּים domus, differentia causâ טָב בָּתִּים Bathi à singul. בָּרַר mensura liquidorum.

- * Can. CLXV. Vocales breves (Pathach, Chirek parvum & Kibbutz) quando ex analogiâ formationis post se habere deberent Dages forte, & verò sequens litera est indagessabilis, tunc ob exclusum Dages forte ante ך perpetuò, ante אהחע usitatissimè mutantur in oppositas longas immutabiles.

Pathach	} in {	Kamets קָמֶט	} pro {
Chirek parvum		Zere זֶרֶ	
Kibbutz		Cholem חֹלֶם	

Observat. 1. Vocales breves aliquandò immutatae manent, maximè Pathach ante ך & הוּלֵךְ ך ambulans, כְּרֹחֶפֶת incubans. *Trost. p. 67. vel, ut alii loquuntur, quod tamen idem est:* Dages à literâ indagessabili rejicitur absque compensatione, maximè Dages caracteristicum post ה Emphaticum in ך & ה, & in Conjugationibus gravibus mediæ Radicali imprimendum. *Ubi & hoc nota:* Ubicunqve in præterito

to Dages sine compensatione abjicitur, eodem modo abjicitur etiam in reliquis temporibus, quod usus facile monstrabit, ferè Catholicum esse, paucis exceptis: quæ ferè mediam Radicalem habent: ut, à prat. וְנִי irritavit. וְנִי irritantes me, & fut. וְנִי irritabit.

2. Dages forte ex literis non-gutturalibus præter omnem necessitatem quandoque ejicitur, & fit compensatio, non aliter ac si indageffabiles essent. Ut וְנִי illufit (pro וְנִי & sic in aliis personis per totam flexionem habet vel Kamets vel Zere quasi compensativum tñ Dages ejecti: Sic וְנִי recensiti sunt. Alias Anomalias vide apud Trost. p. 67.

Can. CLXVI. Ob accentum vel sedem accentus mutatam, puncta mutantur quatuor modis.

Vel enim

1. Ob vocis incrementum & literarum servilium accessionem accentus ulterius descendit.

Vel 2. Accentus distinctivus accedit.

Vel 3. Accentus trajicitur ex ultimâ in penultimâ, vel ex penultimâ in ultimam.

Vel 4. Detrahitur sive abjicitur per lineolam Maccaph.

Can. CLXVII. Quando ob vocis incrementum seu literarum servilium accessionem accentus ulterius descendit, mutantur vocales vel in penultimâ, vel in ultimâ syllabâ.

Can. CLXVIII. In penultimâ syllabâ (ob affixorum Kamets & vel literarum servilium accessionem & accentum ulterius descendentem) Kamets & Zere mutantur in Scheva. Ut:

וְנִי Verbum, וְנִי	וְנִי Grex, וְנִי
וְנִי Creavit, וְנִי	וְנִי Cor, וְנִי

K 2

Exci-

Excipe usu addiscenda (præterea quæ puncta impura habent. p. 64.)

Quoad Kamets

מָגוֹ Clypeus, מְעוֹ Robur.

מָסָךְ Tegumentum, אָלָה Execratio, צִיבֹר Cibus.

צִרּוֹת Captivitas, חֹוֹר Visio, תִּמְנוֹר Socrus.

Item in seqq.

פְּנוּדָה perfida, prævaricatrix, שְׁבִיעִים tribuni, שְׁבִיעִים septimane (differentia causa, puta שְׁבִיעִים tertii, tertiani, שְׁבִיעִים juramenta à sing. שְׁבִיעִים minimus mens.

קִטְרוֹן exitium tuum, קִבְלִי adversum sibi petitiō,

נְחֻמָּה consolatio, עֲוֵרָה perversitas, נִזְכָּר odoramentum,

נָחִי nauta, אֶמְרִים agricola, מַלְפִּים malefici,

מַעֲבָרִים opera, קֶרְבָּנִים oblationes, חַטָּאת peccata.

מִצָּחִים exitus, צִנְחָה filii, סְטֵלִים statuae solares.

מִנְיָוִן munitiones, מִדְּבָרִים possessions, בָּתִּים domus.

מִכְרִים noti, תַּעֲרוֹרִים aquæ ductus, נְלִיחַ propagines.

קַעֲרוֹרִים scutellæ. Sic מִלְּחָמָה virtus mea. Et בְּמִסְתֵּי incantationibus suis, Exod. 7. v. 22. pro quo v. 11. ibidem בְּמִסְתֵּי

מִנְיָוִן partes suas, Esther 2. v. 9. נִמְצָא contumelias tuas

cujus singulare esset נִמְצָא formæ פְּרָשָׁה expositio.

NB.

Præter nota; quando propter Vav Conversivum ex penultima ad ultimam in personis præteriti verborum penultima trajectur accentus non - distinctivus, tunc - sub i. Radicalium non mutatur. Ut וְשִׁמְרָתָּךְ.

2. Quoad Zere בְּגַבְתִּי cum furto suo, vel pro furto suo, Exod. 22. v. 3. אֶפְלִתָּךְ caligo tua, Esa. 58. v. 10. מַצְבֹּתָם statuas eorum, Ose. 10. v. 2. &c.]

* Can. CLXIX. Cholem penultimæ syllabæ post se habens Sagol vel Pathach vicarium, accentum amittens, mutatur in Kamets Chatuph (vel alternativum Kibbutz)

Cholem
penultima
syllabæ

quan-

quando sequens Sægol mutatur in Scheva: aut in Scheva vel simplex sub literâ non-gutturali, vel compositum sub literâ gutturali *ἀναλόγως, veletia sub literâ non-gutturali ἀνομάτως.*

Ut *א קרש* fit *קרשי* quando Sægol mutatur in Kamets. *Ut* NB. Excipis

רוק Robur, *רוקה* | *קפץ* Pugillus, *קפצים* *רוק* for-

קרש Sanctitas, *קרשי* | *רחב* Latitudo *רחבה* ma cum

מגדל Magnitudo, *מגדלי* *מגדלי* aff. *מגדלי*

[Observ. Finita in *א* quia in numero plurali forman-

do *א* abjicitur, Can. 252. prius Sægol censetur pro ultimo ex Can. 178. b. e. mutatur in Kamets, ut *עטרת* corona plur. *עטרות* coronamentum plur. *כותרות* sicut ultimi in *מלך* fit *מלכים*]

Can. CLXX. Sægol & Pathach vicarium sequen-
te Sægol vel Pathach vicario accentum amittens, transit in
Scheva. *Ut* *מלך* Rex, *מלכים* Reges, *ארץ* terra, *ארצות*
פגש gressus, *פגשים* Haftenus de mutatione punct. penult.
syllaba.

Can. CLXXI. In ultimâ syllabâ ob literarum ser-
vilium accessionem & accentum ulterius descendantem
mutantur vocales & Longæ (Kamets, Zere & Cholem) &
Breves, (Pathach, Sægol & Chirek parvum) juxta seqq. Ca-
nones speciales.

Can. CLXXII. Kamets ante *א* & *י* affixa (accentum
ad se rapiens) mutatur in Pathach. *Ut* *דבר* verbum
verbum vestrum, *בין* propter, *בין* propter vos Trost. p.
70. (Si ergo occurrit vel Sægol aut Chirek parvum, (ut
ידם & *ידם*) noveris factum id esse ex mutatione eu-
phonicâ, Can. 137. 138.

Can. CLXXIII. Zere & Cholem in fine verbo-
rum ob accessum literarum servilium accentum amitten-

(in verbis) tes, mutantur in Scheva. Et si Scheva sequitur, Cholem mutatur in Kamets-Chatuph. Ut *יִכְרֹד* *descende*, *יִכְרֹד* *potuit*, Trost. p. 71.

Observ. 1. De Zere. (1) Zere immutatum ex usu linguæ manet: *יִכְבְּדֶךָ* *honorabit te*, Prov. 4. v. 8. *יִשְׁלַחֲךָ* *Gen. 31. v. 27.* *יִשְׁלַחֲךָ* *Gen. 26. v. 29.* *יִשְׁלַחֲךָ* *mittens te*, 1. Sam. 21. v. 2. Sic

(2) Zere sub secundâ Radicali in tertiâ præteriti Kal Mascul. & fœm. generis cum affixis manet *וְיִשְׁאַלְךָ* *rogaverit te*, Gen. 32. v. 17. *וְיִדְבֹקֶךָ* *dilexit eum*, Gen. 44. v. 20. *וְיִדְבֹקֶךָ* *amavit illum*, 1. Sam. 18. v. 28.

Obs. 2. De Cholem: Cholem ultimæ syllabæ in futuro 1. & tempore infinito Conjugationis Kal cum ה parag. & cum affixis mutatur in Kamets Chatuph & transfertur ad primam Radicalem, Scheva ad secundam. Trost. p. 31. 32. 110. ut *אֶכְלֶה* *(ex אכל) ede*, *לְדַבְּקָה* *adherere*, *עֲקָרְנִי* *(רבקני) visita me* *(ex עקר)*

Tria excipe, quæ habent Kamets longum, quod indicat adjectum Mathag. Can. 72. Reg. 2. *עֲמִידָה* *stare Te*, Obad. 11. *מִיִּרְדִּי* *à descendere me*, Psal. 30. v. 4. *רַדְּפֵי* *prosequi me*, Psal. 38. v. 21. Et præterea Nota, superiorem istam mutationem & transpositionem fieri etiam cum affirmativis ו' & י' in futuro primo, ut *תִּרְבּוּ* *desolemini*, Jerem. 2. v. 12. *תִּשְׁבּוּ* *trahite*, Ezech. 32. v. 20. *תִּשְׁדּוּ* *vastate*, Jerem. 49. v. 28. *תִּמְלִי* *regna*, Judic. 9. v. 10. quæ exempla Trost. ex alternatione Chirck parvi & Kamets Chatuph deducit in editione primâ Hafniensi, ut supra monui p. 62. Can. 140.

* Can. CLXXIV. Tere ultimæ syllabæ accentum
Zere ult. amittens in Nominibus, & Participiis, si nullum Kamets
Syllaba (in vel Scheva præcesserit, transit in Scheva *עֵקֶר* *cæcus*, *עֵקֶרֶת*
Nominibus
& partici- sic *מִיִּרְדִּי* *particip. פִּקְדִּים*
piis.)

[Observ.

Pathach
verbis.

Can. CLXXVII. Pathach verbi (a) cum affixis in tempore finito mutatur constanter id Kamets (b) in aliis formationibus in Scheva.

Prat.	הָרַגוּ	הָרַג (a)	פָּקְדוּ	פָּקְדוּ (b)
Fut. 1.	שָׁמְעוּ	שָׁמַע	קָחָה	קָח
Fut. 2.	וְשָׁמְרוּ	וְשָׁמַר	שָׁמַע	שָׁמַע
NB.	Ex חָבֵד diligam sit וְחָבְדוּ & dile-		שָׁכְבוּ	שָׁכַב

cieum אֲהַבֵּם diligam eos.

(a) Hoc imitatur cum affixis levibus Particula עַל super
עַד usq., ut עַד עֲלֵיךָ & Nomen שֵׁן mamma שֵׁן שֵׁן
(שֵׁן)

Sagol &
Pathach
ult. Sylla-
ba.
(in Nomi-
bus.)

Can. CLXXVIII. In dictionibus penacutis Sagol & Pathach vicarium (ult. syllabæ) in declinatione mutatur in Kamets: in duali numero, cum affixis, הַ locali ad Jod paragogico in Scheva.

In declinatione	צִלְעוּרָה	צִלַּע	מַלְכִים	מֶלֶךְ
In duali	חַנִּים	חִפְזָן	בְּרָכִים	בְּרַךְ
Cum affix.	בְּגָדֵי	בְּגָדָה	מַלְכֵי	מֶלֶךְ
			מוֹתָה	מוֹתָה
Parag.			נִכְבְּדָה	נִכְבְּדָה
Locale			אֲחֵבְתִּי	אֲחֵבְתִּי

Jod. parag.

In genere Fœminino modò in Scheva, modò in Kamets, ut
אֲכִלָּה cibus ab אֲכִלָּה מַלְכֵי Regina & מֶלֶךְ Rex, כְּעִרְרוּ tur-
bo, אֲסַעְרֶנּוּ idem, בְּרַכְיָה benedictio & בְּרַךְ Sic in formatione
Dual. num. & קַרְנֵים cornu, sit קַרְנֵים קַרְנֵים

Chirek
parvum
ult. syllaba.

Can. CLXXIX. Chirek parvum sub literâ Jod (a) abjicitur, & Jod quiescit in Zere, quando accentus ulterius descendit; aut (b) in locum ejus substituitur Scheva, quando accentus in penultimâ manet.

יָדָה

לִלְלוּ	לִלְלוּ (b)	וְתִים	וְתִים (a)
בִּיתָה	בִּיתָה	עֵינִים	עֵינִים
מִכְסָה	מִכְסָה	צִידָה	צִידָה
		לִידָה	לִידָה
		בִּיתָה	בִּיתָה

NB. 1. De בִּיתָה quod significat in domum, & est nomen בית in statu Regim. p. 133. Can. 290. cum He locali parag. p. 55. NB. 2. De שִׁירָה & עִירָה ubi Jod quiescit in Chirek, עִירָה שִׁירָה pro עִירוֹ: Alii aliter hæc deducunt, videlicet: Chirek parvum in his formis mutatur in Scheva, quando vox a fine crescit. Ut in לִלְלוּ בִּיתָה Et si accentus manet in priore utiq; & Pathach manet, si vero accentus descendit, etiam illud Pathach amittens accentum mutatur in Scheva. Unde בִּיתָה & porro בִּיתָה Can. 154. & præterea Scheva abjicitur Can. 8. NB. 3. adeoq; Jod quiescit communissimè in Zere; vel in Chirek, ut שִׁירוֹ

Can. CLXXX. Accentus pausam inferentes, ut (2.) Pausa sunt potissimum Athnach, Silluk, Sakephkaton & Rebhia, sive accentus distinguens accedens.

Membr. 1. Usitatissimè Pathach (tàm ultima, quàm penultima syllaba) & Səgol (penultima syllaba, in vocibus ex duplici Səgol constantibus) mutant in Kamets, ubi excipiuntur utrinque plurima. Buxt. Thes. l. 2. c. 23. p. 600. & seqq.)

Membr. 2. Non ferunt ante se Scheva, sed illud mutant (& ad mutatum seu assumptum pro Scheva punctum ex ultima ad penultimam ascendunt) in 3. seqq. casibus:

Distinct. (1.) Ante affixum ך Scheva mutatur in Səgol, ut ךֿ׃ pro ךֿ׃ sic ךֿ׃ pro ךֿ׃ Tr. p. 74.

NB. Cum servilibus ךֿ & ךֿ, itemq; particulis ךֿ ac ךֿ Scheva hoc modo non mutatur, sed cum sequente locum permutat. ךֿ׃ pro ךֿ׃, ךֿ׃ pro ךֿ׃, ךֿ׃ pro ךֿ׃, ךֿ׃ pro ךֿ׃ Confer pag. 156. NB. post Can. 328.

L

Di-

CAP. VI. DE PUNCTORUM MUTATIONE. 85

Vav-Convers. ex penultimâ ad ultimam in personis præteriti Verborû penacutis trajicitur accentus non-distinctivus (p. 28. cap. 69. tunc Kamez & Zere non mutatur, h. e. non subiacet Can. 168. p. 75. ut: וְשָׁמְרָם & custodies, וְאֶנְדָּנָם & adducam, licet tum sortiantur antepenultimam ab accentu.

Can. CLXXXII. Quando accentus Tonicus planè abjici- (4.) Accen- tur vel detrahitur (per *lincolam Maccaph*) tunc itidem voca- tus planè les longæ Zere & Cholem (vel *Schurek*) ultimæ syllabæ ante abjicitur. consonam Mobilem (NB. *usitatissimè*) transeunt in cognatas breves: Zere in *Sagol*; Cholem verò (vel *Schurek alternans*) in *Kamets-Chatuph*. *Troft. p. 16. ut* וְשָׁמְרָם ex וְשָׁמְרָם

Excipe cum *Buxt.* (1.) וְשָׁמְרָם וְשָׁמְרָם vastatio improborum.

(2.) וְשָׁמְרָם quater ante *Maccaph* cum Zere, contra septem sunt cum accentu vel *Sagol* juxta *Masoram Genes. 30.*

(3.) וְשָׁמְרָם ante *Maccaph* semel retinet Zere, contra ter cum accentu habet *Sagol*.

(4.) וְשָׁמְרָם bis legitur cum accentu, quæ propterea *Masora* notavit.

Præterea nota: Zere in quibusdam ante *Maccaph* semper manet, ut sunt וְשָׁמְרָם sic, וְשָׁמְרָם lucerna, וְשָׁמְרָם testis, וְשָׁמְרָם arbor, וְשָׁמְרָם tempus. Et si quæ sunt alia. At וְשָׁמְרָם Nomen, וְשָׁמְרָם sex, וְשָׁמְרָם vade, וְשָׁמְרָם da, nunc retinent, nunc mutant. *Buxt. Thes. p. 42. 43.*

Deniq;

Can. CLXXXIII. Ob statum Regiminis mutantur puncta rām ultimæ, quàm penultimæ syllabæ. VI. Ob statum Regiminis. (De qua tamen Mutatione cum accuratissimo *Troftio* inferiùs lib. 2. cap. 1. commodiùs agi posse statuimus.)

Maartenus de dictione Ebraâ in genere consideratâ juxta partes suas & communes Affectiones; sequitur consideratio specialis, quatenus vox est vel flexibilis vel inflexibilis.

Sit igitur

L 2

CAP.

Masculino descendit, *communiter*, in Verbis & Nominibus assumit ׁ, cum accentu, quæ terminatio est fœmininorum quasi propria, in nominibus ׁ & participiis formatur etiam per ׁ juxta Can. 240. 241. 242. NB. 2. Quod in Futuris (primis & secundis) Genus fœm. formetur etiam per Jod. p. 90. 91. Can. 205. & 209.

Conjunctum genus est commune utriq. sexui, unde & commune vulgò vocatur, & nunc in Masculino, nunc in Fœminino genere usurpatur. Ut ׁ dixi ׁ via.

[NB. Linguae Orientales in verbis non minus, quàm in nominibus habent distinctum genus, & aliter de masculino, aliter de fœminino loquuntur.]

Can. CLXXXVIII. Vox flexibilis est aut Verbum, aut Nomen. Inflexibilis vulgò Particula.

[Atq. hæ sunt Tres istæ Orationis partes, quas vulgò numerant Ebraei Grammatici, sub Verbo Participium, sub Nomine Pronomen, sub Particula omnes Partes indeclinabiles comprehendentes.]

L 3

CAP.

Continet

XLVI. Can.

à 189. usq.

ad 229. in-

clusivè.

CAPUT VIII.

DE VERBO.

Tabula.

Can. 189. In Verbo consideranda	1. Persona			Prima	} Can. 190.
				Secunda	
				Tertia	
	2. Tempus, ubi duo notant.	Can. 191. Divisio in	Can. 192.	Can. 193.	} Præteritum unum Can. 194.
		Can. 199. Deductio à Radice	Can. 200.	Can. 196.	} Futurum
		Can. 215.	3. Conjugatio	Can. 217.	} c. 195
	Can. 189. In Verbo consideranda	Can. 191. Divisio in	Can. 192.	Can. 193.	} Præteritum unum Can. 194.
		Can. 199. Deductio à Radice	Can. 200.	Can. 196.	} Futurum
		Can. 215.	3. Conjugatio	Can. 217.	} c. 195

Can. CLXXXIX. In Verbo (præter Numerum & Genus, generales vocis flexibilis affectiones. *Can. 186. 187.*) consideranda veniunt tria: 1. Persona. 2. Tempus. 3. Conjugatio.

Can. CXC. Persona est specialis verbi terminatio, eaq; triplex: Prima, Secunda, Tertia. (Ubi nota, Præteritum flexionis initium facere à persona Tertia singulari Masculina, quod ea simplex ac purum thema continet, ut infra fusiùs monstrabitur.)

Can. CXCI. Tempus est, quod verbum certo tempore discriminat, & de eo sunt duo notanda: 1. Divisio. 2. Deductio seu Formatio. Divisio
Temporū.

Can. CXCII. Tempus est vel Finitum, vel Infinitum, vel Participium.

Can. CXCIII. Tempus finitum aut Præteritum est, aut Futurum.

Can. CXCIV. Præteritum unicum est, quod reliquas præteriti species pro lociratione & commoditate includit. Ut *וְיָבִיט* visitabat, visitavit, visitaverat, visitavisset.

Can. CXCV. Futurum est duplex: Primum (vulgò Imperativus, sive Futurum imperans) & secundum (vulgò Futurum narrans, vel Futurum simpliciter & *נֶאֱמַר* exoritur) quod itidem pro omnib. Futuris usurpatur. Ut *וְיָבִיט* visitabo, visitabo vero, visitaturus sum.

Can. CXCVI. Tempus Infinitum est, in quo nullum certum tempus definitur. Et dicitur Ebreis *וְיָבִיט* fons, scaturigo, unde scilicet rivi definitæ significationis in reliqua finita tempora deducuntur.

Can. CXCVII. Participium est duplex, Præsens & Præteritum. Præsens respondet participio præsentis Latino. Præteritum respondet participio passivo, & non formatur, nisi à Transitiuis, idq; in primâ solum, & secundâ Conjugatione.

Utrum-

[Utrumque non raro degenerat in Nomen, vel nihil aliud ferè est, quàm purum putum nomen verbale, unde etiam movetur & declinatur instar nominis.]

Vid. Glass.

Philolog. l.

3. p. 348.

& seqq.

Can. CXCIII. Frequentissima est Enallage temporum. Hinc Præteritum usurpatur pro futuro, cum per se positum, tum præcipue præfixo Vav conversivo, pag. 126. Et quia non habent præsens, effertur illud per participium præsens, cui, ut dictum, respondet: aut per præteritum vel futurum in generalibus sententiis, cum significatur actus continuus, vel, quod perpetuò esse, aut fieri debet, vel solet. Trost. p. 22.

Deductio
temporum.

Can. CXCLIX. A tertiâ personâ Masculinâ præteriti. Conjugationis activæ Kal (quippe quæ Radicem exhibet) omnes reliquæ personæ ejusdem præteriti, & omnia reliqua tempora per omnes Conjugationes deducuntur & efformantur.

Can. CC. Deductio temporum à suâ Radice fit,

Vel 1. Mutatis tantum punctis,

Vel 2. assumtis certis literis, vel syllabis præformativis, aut affirmativis.

Can. CCI. Præformativæ literæ sunt $\text{נִּ$ & נִּי & syllaba נִּי

[$\text{נִּ$ est característica præformans Conjugationis Niphal: נִּי est litera præformans Fut. 1. & temporis Infiniti in Niphal, & præterea est característica totius Conjugationis tertiæ: נִּי est litera præformans participialis. Literæ נִּי sunt præformantes Fut. 2. in omnibus Conjugationibus. Syllaba נִּי est característica præformans præteriti, futuri 1. & temporis Infiniti, Conjugationis 4. De quibus ad deductionis connexionem monstrandam hic obiter tantum allatis in seqq. fusius & sufficienter agemus.]

Can. CCII. Affirmativæ (vel literæ vel syllabæ) sunt aut præteriti, de quibus in observatione ad Can. 203. vel Fut 1. & 2. simul, נִּי dictæ, de quibus etiam suo loco. Et litera נִּי quæ etiam

in

Conjugationes) & præter Niphal agnoscit tantum secundam personam, genere & numero distinctam atque affirmativè tantum usurpatur. *Reliquæ personæ per fut. 2. exprimuntur, ut & præcepta negativa, præposito* לֹא *ne, prohibendi particulâ.*

Can. CCV. In futuro 1. à secundâ singulari Masc. formatur secunda fœm. utriusque numeri, & secunda masculina pluralis per literas affirmantes יִפְעַל *boc modò:*

NB. <i>Jod affirmans desumptum</i>	Fœm.	Mascul.
ex forma Pronominis אֶהְיֶה :	אֶהְיֶה	אֶהְיֶה Sing.
יִפְעַל ex forma paragogica Pronominis אֶהְיֶה Buxt. p. 96.	יִפְעַל	יִפְעַל Plur.

(Nisi quod in Conjugatione Hiphil sub secundâ Radicali in singulari fœm. & plurali masculinâ obtineat Chirek longum, & secum retineat accentum. *Ut:*

הִפְקִירוּ הַפְקִירוּ, *non הִפְקִירוּ הַפְקִירוּ*) *nam aliàs*

Can. CCVI. Accentus regulariter est in ultimâ in secundâ singulari masculinâ, qui ad literas affirmativas וּ & י, nunquam verò ad syllabam affirmativam עַל transit. *Trost. pag. 23.*

Can. CCVII. Verba purè-passiva Pual & Hophal non agnoscunt Futurum primum. *Trost. p. 23.*

NB. *Ratio est, juxta Erpen.* quia non possumus alteri imperare, quod in nostrâ potestate non est. Jam verò Conjugat. Pual & Hophal communissimè denotant ejusmodi passionem, quæ ab alio dependet, & cujus etiam autor subicitur. *e. g. Etrubus* אֶרְטָבָה *non est consumptus*, *Exod. 3. v. 2.* *Ubi non indicatur agens, à quo fuerit rubus incensus, quod in Niphal aliàs fieret.* Sic in illo: propter beneficium & veritatem expiabitur יִכָּפֵר iniquitas, scil. à Domino, cujus paulò antè facta erat mentio. *Prov. 16. v. 6.* Sic in Hophal. הִשְׁלַכְתִּי *projectus sum*

sum, Psal. 22. v. 11. *הִשְׁלַךְ* projectus est, Dan. 8. v. 11. Unde patet assertionis Veritas.

Can. CCVIII. Verba finita *ה* in Futur. 1. per omnes Conjugationes desinunt in Zere. *ut הִזְכֵּר* vide.

Can. CCIX. Omnes futuri secundi personæ formantur à secundâ singulari Masculinâ Futuri primi. (Vel à præfuto-
rito in Verbis purè-passivis Pual & Hophal. p. 90. Can. 207.)
per literas præformantes sive characteristicas *ה* & effor-
mantes *ו* hoc modo:

Plur.			Singul.		
Fœm.	Com.	Masc.	Fœm.	Com.	Masc.
<i>הִזְכְּרוּ</i>			<i>הִזְכֵּר</i>		
<i>הִזְכְּרוּ</i>			<i>הִזְכְּרִי</i>		
<i>הִזְכְּרוּ</i>			<i>הִזְכְּרוּ</i>		

(Literæ *ה* ex Pronominibus integris desumptæ sunt. *ה* ex *אני* ego, *ה* secunda singularis Masculini, ex *אתה* secunda singularis Fœm. ex *אתה*, *ה* tertia singularis fœm. nota est vicaria *ה* ex *היא* illa. Nun nota pluralis ex *אנחנו* nos: *ה* secunda Masc. pluralis nota ex *אתם*, fœm. ex *אתן* Jod tertia Plur. Mascul. nota ex *ו* vicario *ו* ex *והוא*, ne formativum confundere-
tur cum *ו* significativo seu copulativo. Vide Buxt. l. 1. cap. 12. sub fin.)

Can. CCX. Verba finita *ה* in Futur. 2. per omnes Conjugationes desinunt in Sægol. *ut הִזְכֵּרְךָ*

Can. CCXI. Tempus Infinitum maximam partem cum Futuro primo coincidit, maximè in verbis perfectis.

Can. CCXII. Finita *ה* formant tempus Infinitum in *ו* vel in *ו* *ut הִזְכֵּרְךָ* esse. Paucissima regulari-

terformantur. Ut וַיִּרְאוּ videre, Psal. 142. v. 5. וַיִּמְנוּ im-
munes existendo, Jerem. 25. v. 29. וַיִּצַּק affligere, Exod. 22. v.
23. וַיִּרְבּוּ multiplicare. (Et quod speciale est ex terminatio-
ne Prateriti וַיִּרְבּוּ Gen. 3. v. 10.) וַיִּרְדּוּ redimendo, Levit.
19. v. 20. &c. Sunt etiam adhuc alia usu observanda & colligen-
da.

Deductio
Participii.

* Can. CCXIII. Participium in 1. Conjugatione for-
matur à Praterito mutatis punctis (ut à פָּקַד fit פָּקֵד & פָּקִיד
à Praterito נִפְקַד fit נִפְקֵד) In reliquis Conjugationibus à Fu-
turo secundo, præponendo וַ præformativum (participia-
le dictum) quod Characteristicam Futuri extrudit (juxta
Can. general. 119.) & Pathach finale (si quod est) mutatur in
Kamers.

Can. CCXIV. Finita וַ in omnibus Conjugatio-
num Participiis desinunt in Sagol, præter Paul, ubi וַ
mutatur in וֹ & fit וֹלֵי suspensus, juxta observ. 2. ad Particip.
Paul. infra, p. 97. Et ratio petenda ex p. 7. quia וַ non potest
quiescere in וֹ

Conjugatio

Can. CCXV. Conjugatio est quadruplex, seu:
Ebrei habent quatuor Conjugationes, in quibus
tamen eadem est temporum efformatio seu deductio, ea-
demq; affirmatio seu terminatio (ut ex proximè præcedenti-
bus patet) atque una ab altera tantum differt per peculiarem
Characterem & diversum significandi modum. Unde signifi-
cantly accuratissimus Trostius in præfatione Grammatica sue
ad Lectorem: Facilitate suâ lingua hæc superat reliquas, quip-
pè quæ simplicissima est, & nulla composita agnoscit, Con-
jugationem habet unam, ad quam verba imperfecta, ita vul-
gò dicta, rectissime reducuntur.

Can.

Can. CCXVI. Conjugationes dividuntur *duobus modis* 1. *Conjug. Divisio.*
in Lenes & Graves 2. in Biformes & Uniformem.

Can. CCXVII. Lenes sunt Prima & Tertia, ad differentiam duarum Graviorum ita dictæ, partim quod Dages seu gravitate careant, partim etiam quod simpliciore formam & significationem habeant. Graves sunt secunda & quarta à Dagesch illarum Conjugationum Characteristico, secunda Radicali littera impresso, ita dictæ.

(Observatio. Hinc ergo non esset prorsus inconveniens, si cum aliis quibusdam Novitiis Grammaticis tertiam Conjugationem poneremus in locum secundæ, & vicissim secundam in locum tertię, ut ita secunda immediatè præcederet quartam Hithpaël, cum hæc ex illâ nascatur. At verò quia Lexica nostra omnia, ut & hætenus Ebraei omnes antiquiores hunc ordinem observârunt, eundem retinere, consultissimum arbitramur, ne videlicet studiosa juvenus in conjugationibus perturbetur.)

Can. CCXVIII. Biformes sunt tres priores, b. e. habent & Activum & Passivum. Quarta est Uniformis, b. e. Activa & Passiva simul ob reciprocam ferè significationem. Juxta hanc Tabellam:

	<i>Activa.</i>			<i>Passiva.</i>		
Lenis	<i>Kal</i>	פקד	<i>Niphal</i>	נפקד	} Biformes.	
Gravis	<i>Piel</i>	פקד	<i>Pyhal</i>	פקד		
Lenis	<i>Hiphal</i>	הפקד	<i>Hopbal</i>	הפקד		
	<i>Activa & Passiva simul.</i>					
Gravis	התפקד <i>Hithpaël</i>				Uniformis.	

[Observ. 1. Unum verò idemque verbum per quatuor has Conjugationum formas flectitur, ob alium atque alium significandi modum, quæ verba sunt Buxt. lib. 1. cap. 13. Cæterum (addo ex Erpen. p. 109.) non in omnibus Conjugationibus Verbum quodlibet est usitatum; Multa in unâ solum Conjugatione usurpantur, multa in pluribus.

nullum opinor, in omnibus, quod usu ex Dictionariis discendum. Sic Verba absoluta (Neutra) in quâlibet Conjugatione passivam non habent, nisi fortasse in eâ aliam habeant significationem.

2. Quod attinet Conjugationum nomina, sciendum est, quod 1. Conjug. Activa dicatur Kal, h. e. Levis vel Lenis, partim à formâ quæ nuda ac simplex est, nullum in araterito habens characterem additum: partim à significatione, quæ hîc, utpote in puro & simplici themate, lenior & simplicior est, quod infra videbimus. Antiquitus dicebatur Pahal, ab antiquo Paradigmatē פָּהַל, quod propter anomaliam, à Mediâ Gutturâli proventientem, à posterioribus Grammaticis rejectum, & ejus in locum פָּקַל susceptum est. Hinc patet etiam ratio appellatōis reliquarum Conjugationum, in quibus si פָּקַל flectitur, semper in Præteriti tertiâ personâ singulari Masculinâ ista vocabula se nobis exhibent.]

* Can. CCXIX. In singulis Conjugationibus duo cumprimis sunt consideranda: 1. Character. 2. Significatio, quibus nos ubiq; subjiciemus Paradigmata & breves Observationes.

(Potissimum verò in annotandâ significatione brevitatis studiosi erimus, & remitemus Lectorem atque Auditorem ad Sacram Philologiam Du. D. Glasfii p. 249. & seqq. ubi istiusmodi fusiùs pertractata habentur.)

CONJUGATIO I. ACTIVA

KAL.

* Can. CCXX. Character Conjugationis Kal est, nullum habere Characterem, cum aliâs reliquæ omnes certo & peculiari Characterē gaudeant.

Can. CCXXI. Significatio Conjugationis Kal ipso nomine Kal, ut supra innuimus, docetur, h. e. planè Levis & Lenis est, quam Verba à prima origine suâ possident, ut supra diximus, eamq; vel Transitive, vel Intransitive.

Para-

Paradigma K A L,

Præteritum.

Plurale.			Singulare.			Pers.
Fœm.	Comm.	Masc.	Fœm.	Com.	Masc.	
visitârunt,	פָּקְרוּ	3.	visitavit,	פָּקַר	3.	
visitâstis,	פָּקַדְתֶּם	2.	visitâsti,	פָּקַדְתָּ	2.	
visitavimus,	פָּקַדְנוּ	1.	visitavi,	פָּקַדְתִּי	1.	

Futurum I.

visitate, פָּקְרוּ | visitâ, פָּקַר vel פָּקְרָה 2.

Futurum II.

visitabimus, נִפְקֹר | visitabo, אֶפְקֹר
 visitabitis, תִּפְקְרוּ | visitabis, תִּפְקֹר
 visitabunt, יִפְקְרוּ | visitabit, יִפְקֹר

Infinitum.

Constructè: פָּקֹר Absolute.

Participium Præsens sive Benoni.*

visitantes, פָּקְרִים | visitans, פָּקֹר

Participium Præteritum sive Pahul.

visitati, פָּקֻדִים | visitatus, פָּקֻד 2.

Observationes ad Præteritum.

1. Prima Radicalis habet Kamets, secunda Pathach, vel cognatum Zere, rarius Cholem. Ut וְקָר consenuit, כָּרָה plenius fuit, וְקָרָה potuit. Quin etiam unum idemq. Verbum modò Zere, modò Pathach habet. Ut וְקָרָה, modò Cholem, modò Pathach. Ut וְקָרָה, vide Lexic. Buxt. in וְקָרָה, Trost. p. 31.

2. Ob Accentum descendentem à tertiâ Singulari ad sequentem syllabam, alterutra hujus Personæ Vocalis mutatur sive

* Intermedium. Quia medium est inter Fut. & Præterit. Capio in Ps. 2.

sub secundâ Zere immutabile juxta p. 78. can. 174. *וְלִי שְׁלֵם*
 & tûm Participium istud vulgò *וְלִי שְׁלֵם* nomen Toar, hoc
 est, formæ, seu formale, aut verbale dicitur, & sic flectitur
וְלִי שְׁלֵם. Vide plura in Glasß. Philol. S. I. 3. p. 2.]

Obs. ad Præteritum Paul.

1. Prima Radicalis habet Kamets, secunda Schurek, *וְלִי שְׁלֵם*
vinctus.

2. Tertia Radicalis *וְלִי שְׁלֵם* mutatur in Jod. *וְלִי שְׁלֵם* pro *וְלִי שְׁלֵם*
suspensus. Vide suprap. 93. can. 214.

3. A solis Activis descendit hoc Participium (non à neu-
 tris seu intransitivis) & significat passionem rei adhuc du-
 rantis, seu quæ manet facta, ut *וְלִי שְׁלֵם* sepulchrum apertum,
Psal. 5. v. 10. quod scilicet adhuc apertum, *וְלִי שְׁלֵם* plantatus, qui
 scilicet plantatus adhuc est, *Psal. 1.*

4. Rariùs significat Activè, & tûm in nomen degenerat,
 ut *וְלִי שְׁלֵם* habitans, *וְלִי שְׁלֵם* equitans, *וְלִי שְׁלֵם* qui duxit uxorem, ux-
 oratus, *וְלִי שְׁלֵם* auceps, *וְלִי שְׁלֵם* oppressor, *וְלִי שְׁלֵם* fortis, *וְלִי שְׁלֵם* colligans.
Drusf. l. 2. Animadv. cap. 35. & observ. l. 1. c. 2.

Conjugatio I. Passiva Niphal.

Can. CCXXII. Character Conjugationis Ni-
 phalest litera Nun Radicali præfixa, juxta Cann. ge-
 nerales.

Can. CCXXIII. Significatio Niphal est regulariter
 passiva, & notat passionem ab alio procedentem; ut *וְלִי שְׁלֵם*
custoditus est: vel ab ipso patiente sibi illatam & recipro-
 cam, ut *וְלִי שְׁלֵם* cavet sibi, quasi, dicat; *custoditus est à seipso*,
 quæ significatio cum 4. Conjugatione Hitbpaël convenit. Vide
 plura in Glasßi Philol. Sacra lib. 3. tract. 3. p. 296.

N

PARA-

PARADIGMA NIPHAL.

*Præteritum.**Singulare.*

<i>Fem.</i>	<i>Com.</i>	<i>Masc.</i>
נִפְקְדָה	<i>visitata, atus est,</i>	נִפְקְדָה 3.
נִפְקְדִית	<i>visitata, atus es,</i>	נִפְקְדִית 2.
	<i>visitata, atus sum,</i> נִפְקְדִיתִי	1.

Plurale.

נִפְקְדִיתֶּנּוּ	<i>visitata, ati sunt,</i> נִפְקְדִיתֶּנּוּ	3.
	<i>visitata, ati estis,</i>	נִפְקְדִיתֶּם 2.
	<i>visitata, ati sumus,</i> נִפְקְדִיתֶּנּוּ	1.

Futurum I.

נִפְקְדִי	<i>visitare,</i>	נִפְקְדִי <i>Sing.</i>
נִפְקְדִיתֶּנּוּ	<i>visitemini,</i>	נִפְקְדִיתֶּנּוּ <i>Plur.</i>

*Futurum II.**Singulare.*

נִפְקְדִי	<i>visitabor,</i> נִפְקְדִי	1.
נִפְקְדִיתֶּנּוּ	<i>visitaberis,</i>	נִפְקְדִיתֶּנּוּ 2.
נִפְקְדִיתֶּנּוּ	<i>visitabitur,</i>	נִפְקְדִיתֶּנּוּ 3.

Plurale.

נִפְקְדִימֶנּוּ	<i>visitabimur,</i> נִפְקְדִימֶנּוּ	1.
נִפְקְדִימֶנּוּ	<i>visitabimini,</i>	נִפְקְדִימֶנּוּ 2.
נִפְקְדִימֶנּוּ	<i>visitabuntur,</i>	נִפְקְדִימֶנּוּ 3.

*Infinitum.**visitari,* נִפְקְדִי*Participium.*

<i>Fem.</i>		<i>Masc.</i>
נִפְקְדָה } נִפְקְדִית } נִפְקְדִיתִי }	<i>visitata, atus,</i>	נִפְקְדָה <i>Sing.</i>
	<i>visitata, ati,</i>	נִפְקְדִיתֶּנּוּ <i>Plur.</i>
		<i>Obfer-</i>

Observatio ad Præteritum.

Terminatio Regularis est in Pathach, si pauca excipias, quæ in Cholem desinunt *וְהָיָה* conversum est, *Estb. 9. v. 1.* *וְהָיָה* designabitur, *Estb. 8. v. 8.* *וְהָיָה* exoratus est, *1. Paral. 5. v. 20.* *וְהָיָה* circumcisus est, *Gen. 17. v. 26.* (à Rad. *וְהָיָה*) *וְהָיָה* convolutur, *Jesa. 34. v. 4.* (à Rad. *וְהָיָה*) *וְהָיָה* tonsifuerunt, *Nab. 1. v. 12.* (à Rad. *וְהָיָה*) vide *Trost. p. 33.*

Ad Futurum Primum.

1. Hoc tempus propriè formant tantùm verba reciprocae significationis, ut *וְהָיָה* aggregate, *Deut. 32. v. 50.* Verba autem purè-passiva isto carent, ut *וְהָיָה* in aliis etiam formis purè-passivis non datur futurum primum, *suprà Can. 207.*

2. Et quia formatio videtur operosior, in gratiam tyronum cum Erpenio eam hic clariùs deducam. Juxta Can. generalem formatur à Præterito *וְהָיָה*, præfigitur *וְהָיָה* characteristica hujus temporis, & secunda Radicalis assumit Zere, interdum Cholem, prima Radicalis assumit Kamets, unde Nun recipit suum Scheva, juxta Can. 154. Except. 1. *וְהָיָה* habeo Nun Schevatum ejicitur & compenlatur per Dages *F. pag. 49. Can. 112. וְהָיָה habeo וְהָיָה*

Ad Infinitum.

Character est *וְהָיָה* & terminatio Cholem non est infrequens *וְהָיָה* comedendo, *Lev. 7. v. 18.* *וְהָיָה* congregando, *2. Sam. 17. v. 11.* Cujus terminationis quædam Characteristicam Conjugationis Nun servant. Ut: *וְהָיָה* pugnando, *Jud. 11. v. 25.* *וְהָיָה* postulando, *1. Sam. 20. v. 28.* *וְהָיָה* desiderando, *Genes. 31. v. 30.* *וְהָיָה* mittendo, *Estb. 3. v. 13.* *וְהָיָה* percutiendo (pro *וְהָיָה*) *Jud. 20. v. 39.*

N 2

Ad

Ad Participium.

Retinet Nun Præteriti Characteristicam, à quo formatur. *Can. 213.* & definit in Kamets, rarius in Zere, semel in Cholem, ut *נִמְלֵךְ* circumcisi, à R. *נִמְלֵךְ* quasi à R. *נִמְלֵךְ*. *Gen. 34. vers. 22.*

Juxta Sixt. Ann. in Reg. Text. pag. 81. Participia hæc sæpè eam significationem habent, quam apud Latinos verba in BILIS & DUS desinentia, *נִבְלֵךְ* contemptibilis, *נִבְלֵךְ* subsannabilis.)

CONIUGATIO II.

*Conjugatio
secunda.*

Can. ccxxiv. Character Conjugationis secundæ est Dages forte Mediæ Radicali impresum.

Can. ccxxv. Significatio est (1) Intensiva, quam habent illa verba, quæ in Prima sunt Activa, & hic studium & continuatio actionis superadditur. Unde hæc ipsa Conjugatio Gravis dicitur, ob adauctam scilicet & graviolem factam significationis *דִּינָם*, planè ut se habent apud Latinos frequentativa, aut desiderativa.

E. G. ex Rad. *נִכְרַח* comedit, *נִכְרַח* devoravit, *נִכְרַח* siliit, *נִכְרַח* saltavit, *נִכְרַח* custodivit, *נִכְרַח*, magno studio & assiduitate custodivit (aliquando tamen significatio vel nihil, vel parum à Kal discrepat. Ut *נִכְרַח* & *נִכְרַח* (ferè ejusdem significationis sunt) locutus, elocutus est.

(2) Alterativa, quam habent illa verba, quæ in prima sunt intransitiva, seu neutra. Ut à Rad. *נִלְמַד* didicit, *נִלְמַד* discere fecit, seu docuit, *נִקַּם* surrexit, *נִקַּם* & *נִקַּם* surgere fecit, crexit, stabilivit.

(3) Permissiva, aut declarativa, ut à *נִחַי* vixit, *נִחַי* vivere fecit, vel permisit, vivificavit. Sic à Rad. *נִינַח* pinguis

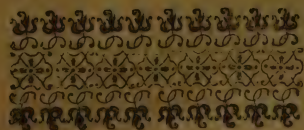

*pinguis fuit, פִּינְיָ pingvescit, reputavit pro pingui. Sic
בִּשְׁמֵיִם beatificavit, beatum predicavit, מִלְּמִי polluit, pollutum
pronunciavit. Vide Concordant.*

(4.) Diversa planè à significatione Kal, aut etiam planè
contraria, ut à Rad. מָצַח mæstus fuit, מָצַח obvenire fecit,
veniendi causam & occasionem præbuit, objecit, מָצַח vindi-
cavit, מָצַח polluit, contaminavit, מָצַח insanavit, מָצַח
laudavit, מָצַח peccavit, מָצַח à peccato expiavit, ent
sündigen.

(5.) Passiva Pual, significat passionem illatam ab altero
cujus nomen reticetur, ut מִסְרָהּ בְּיָדֵי יוֹסֵף *discerptus est Joseph*
Plura vide apud Glasz. in Phil. Sacra.

(6.) Passiva Pual quandoq̃ue non respondet significatio-
ne suo Activo, Piel, sed simpliciter instar Niphal significat, &
respondet Conjugationi Kal, ut מָצַח genuit, peperit, in Piel
מָצַח parere fecit, obstetricavit. In Pual מָצַח genitus fuit,
natus fuit, non verò, factus est
gignere.

Paradigma PIEL.

Activum.

Præteritum.

Singular.

Fem.	Com.	Masc.
פָּקְרָה	<i>frequenter visitavit,</i>	פָּקַד 3.
פָּקְרָה	<i>visitasti,</i>	פָּקַד 2.
	<i>visitavi,</i> פָּקְרָה	1.
	Plural.	
	<i>visitârunt,</i> פָּקְרָה	3.
פָּקְדוּ	<i>visitastis,</i>	פָּקְדוּ 2.
	<i>visitavimus,</i> פָּקְדוּ	1.
	Futurum I.	
	<i>frequenter visita,</i>	פָּקַד Sing.
פָּקְדוּ	<i>visitare,</i>	פָּקְדוּ Plur.
	Futurum II.	
	Singular.	
	<i>freq. visitabo,</i> פָּקְדוּ	1.
תָּפְקִיד	<i>visitabis,</i>	תָּפְקִיד 2.
תָּפְקִיד	<i>visitabit,</i>	תָּפְקִיד 3.
	Plural.	
	<i>visitabimus,</i> תָּפְקִידוּ	1.
תָּפְקִידוּ	<i>visitabitis,</i>	תָּפְקִידוּ 2.
תָּפְקִידוּ	<i>visitabunt,</i>	תָּפְקִידוּ 3.
	Infinitum.	
	<i>freq. visitare,</i> פָּקַד	
	Participium Præsens.	
מְפַקְדָּה	<i>freq. visitans,</i>	מְפַקְדָּה Sing.
מְפַקְדָּה	<i>visitantes,</i>	מְפַקְדָּה Plur.
מְפַקְדָּה		Para-

Paradigma PUAL.

Passivum.

Præteritum.

Singul.

Fœm.

Com.

Masc.

פָּקְרָה
פָּקְרָה

frequenter visitata, tus est,

פָּקְרָה 3.

visitata, tus es,

פָּקְרָה 2.

visitata, tus sum, פָּקְרָה

1.

Plural.

visitata, ati sunt, פָּקְרִי

3.

פָּקְרִי

visitata, ati estis,

פָּקְרִי 2.

visitata, ati sumus, פָּקְרִי

1.

Futurum I. caret Can. 207.

Futur. II.

Singul.

frequenter visitabor, אָפְקֵר

1.

אָפְקֵר

visitaberis,

אָפְקֵר 2.

אָפְקֵר

visitabitur,

אָפְקֵר 3.

Plural.

visitabimur, נָפְקֵר

1.

נָפְקֵר

visitabimini,

נָפְקֵר 2.

נָפְקֵר

visitabuntur,

נָפְקֵר 3.

Infinitum.

frequenter visitari, פָּקְרָה

Participium Præsens.

פָּקְרָה

frequenter visitata, atus,

פָּקְרָה Sing.

פָּקְרָה

visitata, ati,

פָּקְרָה Plur.

Participium Præteritum.

מָפְקְרָה

frequenter visitata, atus,

מָפְקְרָה Sing.

מָפְקְרָה

visitata, ati,

מָפְקְרָה Plur.

מָפְקְרָה

Obser-

Observ. 1. Prima Radicalis in Praterito Piel assumit Chirek parvum, in reliquis temporibus communiter Pathach, in Pual ubique Kibbutz, aut alternans Kamets Chatuph.

2. Secunda Radicalis in Piel habet *regulariter* Zere, vel *sepiusculè* cognatam Pathach, maxime si vel secunda vel tertia Radicalis sit Gutturalis, aut ך: in Pual in tempore finito Pathach, in Infinito Cholem, *utrobique* perpetuò, nisi in unico יסער (Fut. 2.) turbine abripietur. Hof. 13. v. 3. ubi Zere.

3. Tria sunt verba, quæ in Praterito Piel *sepius* in Sægol desinunt ךִּֿי locutus est, כִּבֵּשׁ lavit, כִּפֵּר expiavit. (Schindl. omne ךִּֿי, inquit, cum Sægol, extra, Silluc Atbnach & sægolta, ubi cum Zere.)

4. Ad hanc Conjugationem referuntur etiam duo alia verborum genera (1.) quod à formâ vulgò vocant פועל Po. hel, vel מרבע quadratum, à quatuor literis, ut שופט זורם לושן in quibus Dages ejectum in Cholem conversum est, ut fit etiam in illis, quæ 2. Rad. habent tertiæ similem, p. 52. can. 118. obs. 2.

(2.) Quod loco Dages habet unam vel alteram Radicis literam geminatam, aut per se in Radice quatuor, aut quinque literas, ut אֵלֵּי fit, אֵלֵּי devolvit בִּרְכֵּי saltavit, subfiliit. Utraque flexione planè cum hac Conjugatione conveniunt, & quæ ex eorum ordine usitata sunt, in singulis temporibus adducuntur, à Buxt. in Thes. ubi vide.

CONJUGATIO III.

Conjugatio
Tertia.

Can. CCXXVI. Characteristica litera Conjugationis tertiæ est ך Primæ Radicali præfixum.

Can. CCXXVII. Significatio est

“ 1. Continuativa seu Translativa. Quæ enim verba in Kal activa sunt, in Hiphil continuationem seu translationem

tionem actionis in aliud subjectum agens significant. *Ut* ¹⁹ **וַיִּשְׁכַּח** *visitavit*, **וַיַּעַשׂ** *fecit*, *ut alius visitaret, seu constituit, praefecit alium, qui visitet.* Hinc Hiphil quibusdam certo respectu Conjugatio gravis & aucta dicitur, non propter **ה** Characteristicum (alias etiam Niphal & Hithpaël essent Conjugationes auctae dicendae) sed ab aucta seu geminata significatione, quae in Kal unica erat & simplex.

2. Alterativa, ut in Hiphil. Quae enim verba in Kal neutra sunt, SEMPER hic fiunt activa, *ut* **וַיַּשְׁכֵּם** *jacuit*, **וַיִּשְׁכֵּם** *jacere fecit*, *vel collocavit*, *ut Germ. differunt Liegen und hinlegen.* **וַיִּפְּחַח** *fugit*, **וַיִּפְּחֵחַ** *fugavit.* Vid. *Infundib. Schickardi* p. III.

3. Permissiva aut Declarativa, *ut* **וַיִּשְׁטַח** *fac me gustare*, i. e. *concede mihi &c.* Sic **וַיִּצְרִיךָ** *justum fecit*, *pronunciavit.*

(Summa! Conjugatio Hiphil verbis Kal addit causam, * NB. cujus virtute, impulsu, jussu vel permissione fit actio, *ut* significanter & notanter loquitur Erpen. p. 105.) Interim tamen

4. Significatio Hiphil à significatione Kal quandoque nihil discrepat. *Ut* **וַיִּצְרֵם** *excidit*, **וַיִּצְרֵם** *(non excindere fecit, sed idem) excidit*, 1. Sam. 28. vers. 9. Passivum Hophal **וַיִּצְרֵם** *excisus fuit.*

5. Si verba in praecedentibus Conjugationibus sunt inusitata, in Hiphil significationem Kal vel Piel habent. *Ut* **וַיִּשְׁלַח** *in Hiphil* **וַיִּשְׁלַח** *jecit, projecit.*

6. Rarò neutralis significatio obtinet **וַיִּשְׁכַּח** *intellexit* seu *callidus fuit*, à **וַיִּשְׁכַּח** *prosperatus est.* Sic **וַיִּשְׁכַּח** *matutino tempore surrexit.*

(Significatio Hophal respondet suae activae Conjugationi. *Ut* **וַיַּעַשׂ** *factus seu constitutus est ab alio ad visitandum.* **וַיַּשְׁכֵּם** *factus est jacere, seu collocatus est.*)

O

PARA-

PARADIGMA.

Pasfiv. Hophal.

A&iv. Hiphil.

Præteritum.

Singular.			Singular.		
Fæm.	Com.	Masc.	Fæm.	Com.	Masc. Perf.
הִפְקְרָה		הִפְקַרְתָּ	הִפְקְרָה		הִפְקִיד 3.
הִפְקַרְתְּ		הִפְקַרְתָּ	הִפְקַרְתְּ		הִפְקִיד 2.
הִפְקְרִיתְּ		הִפְקִידְתְּ	הִפְקִידְתְּ		הִפְקִיד 1.
	Plur.			Plur.	
	הִפְקִידוּ			הִפְקִידוּ	הִפְקִידוּ 3.
הִפְקִידְתֶּם		הִפְקִידְתֶּם	הִפְקִידְתֶּם		הִפְקִידוּ 2.
הִפְקִידוּ		הִפְקִידוּ	הִפְקִידוּ		הִפְקִידוּ 1.

Futur. I.

Caret, juxta
Cam. 207.הִפְקִיד
הִפְקִידְנָההִפְקִיד Sing.
הִפְקִידוּ Plur.

Futur. II.

Sing.
אֶפְקִיד
תִּפְקִיד
תִּפְקִיד

Plur.
נִפְקִיד
תִּפְקִידוּ
תִּפְקִידוּ

הִפְקִיד
תִּפְקִיד
תִּפְקִיד

תִּפְקִיד
תִּפְקִידְנָה
תִּפְקִידְנָה

Sing.
אֶפְקִיד קד 1.
תִּפְקִיד 2.
תִּפְקִיד 3.

Plur.
נִפְקִיד 1.
תִּפְקִידוּ 2.
תִּפְקִידוּ 3.

Infinitum.

הִפְקִיד

הִפְקִיד

Participium.

Fæm.

מִפְקִידָה }
מִפְקִידָה }
מִפְקִידָה }

Masc.

מִפְקִיד }
מִפְקִידָה }
מִפְקִידוֹת }

Masc.

מִפְקִיד }
מִפְקִידָה }
מִפְקִידוֹת }

Obfer-

Observationes (I.) Generales.

I. Secunda Radicalis habet Chirek magnum vel Zere (vel cognatum Pathach) promiscuè ferè & pro arbitrio, nisi quod Membr. (1) Tertia persona Præteriti & Participium usitatis-
simè desinant in Chirek longum.

Membr. (2) Quod in Futuro secundo, quando Vau conversivum est præfixum, & tertia Radicalis nudè ponitur, obtineat Zere, aut pathach alternativum, p. 60. Can. 134. si Tertia Radicalis est Gutturalis, ut וַיִּכַּח וַיִּצְטַח aut accentus distinctivus (p. 27. Can. 66.) in ultimâ manens propter Vau conversif. וַיִּצְטַח ne præpositum, non retrahitur ut: וַיִּצְטַח ne per noctes (in fine versus positum pro וַיִּצְטַח) Judic. 19. v. 20. Quando verò in fine est הַ paragogicum, vel alia affirmati-
va, vel affixum accedit, obtinet perpetuò Chirek longum, et-
iam tùm, quando ab initio præfixum est Vau conversivum. Paucissimis exceptis, quæ cum affixis Zere habent, ex quibus Trostius p. 109. tria affert. וַיִּנְדָּבְךָ annuntiabit tibi, Deut. 32. v. 7. וַיִּפְרֹקוּ infringeret illud, Num. 30. v. 14. וַיִּשְׁרֹנוּ ditabit eum, 1. Sam. 17. v. 25.

II. Accentus ad literas affirmativas הוּי & הַ paragogi-
cum futuri ex nativâ formatione non transit. Excipe Parti-
cipia, quæ etiam hac in parte nominascunt.

III. Vocalis longa Chirek propter affirmativas syllabas ac-
cedentes toties mutatur in Pathach vel Zere, quoties post se
deberet habere Scheva quiescens. Juxta Erp. Reg. General.
p. 61. Vocales longæ Chirek & Schurek non ferunt post se
Scheva quiescens in Medio dictionis, & eo sequente, vel
mutantur ipsæ, Chirek quidem in Pathach vel Zere. Ut
הַפְּקִידִיךָ pro הַפְּקִידִיךָ; Schurek verò
in Cholem. Ut קִמְנִי pro קִמְנִי vel mutant Scheva in
vocalem perfectam. Ut הַיִּנְחִיךָ pro הַיִּנְחִיךָ
תִּשְׁכַּחְךָ
02
Obfer-

*Observationes (II.) speciales.**Ad Præteritum.*

Character 𐤏 pro nativo puncto agnosceret „ & quia ob ejus accessum, sub prima Radicali mutandum in Scheva, *Can. 14.* porro ex „ fit ante Scheva, & haberem 𐤏𐤍, sed ad differentiam Futuri i. & Infiniti pro Pathach assumitur alternativum Chirek parvum. *Erpen. p. 136.*

Ad Infinitum.

1. Character 𐤏 in paucis verbis ex punctatione Præteriti retinet Chirek parvum. *Trost. p. 37. Buxt. p. 136.*

2. Secunda Radicalis usitatisimè habet Chirek longum, quando Infinito præfiguntur literæ 𐤏𐤍, *Trost. p. 37. Sed NB. ubi Trost. dicit usitatisimè; Buxt. p. 135. dicit perpetuè. Verba ejus formalia sunt:* Rarior alioqvi hæc terminatio est (in Chirek, in simplici Infinitivi formâ: at præfixis ipsi literis 𐤏𐤍 perpetua.

Vide igitur, quid usus ferat.

Ad Participium.

Forma Fœminina in 𐤏 hic rarior est, qualis 𐤏𐤍𐤏 sapientiam afferens. *Psal. 19. v. 8.*

Ad Hophal.

Character habet Kamets Chatuph vel cognatum Kibbutz, ortum ex Chateph Kamets propter sequens Scheva. Secunda Radicalis in tempore finito habet Pathach, in Infinito Zere. *Trost. p. 37.*

CONJUGATIO IV.

Hithpacl.

Can. CCXXIIX, Character Conjugationis Hithpacl

pacl est Syllaba הָת, qui Character præpositus Infinito Piel (פָּקַד) constituit mihi הִתְפַּקֵּד

Can. CCXXIX. Significatio est Transitiua, cujus tamen actio non propriè extra subjectum agentis procedit, sed in illud potius reflectitur, ut vis notionis ejus reciproca sit. Unde formæ hujus præcipuus usus conspicitur, quoties nempe de homine usurpatur in explicando interiore animi motu, quò aliquis à seipso & intra se ipsum afficitur. V. G. *quando aliquis se ipsum gravioribus curis affligit, hoc Ebræi dicunt הִתְפַּקֵּד, aut si quis intra seipsum orat הִתְפַּקֵּד-לֵךְ*. Plura vide apud Glass. in Philol. & Erpen. p. 107.

PARADIGMA HITHPAEL.

Præteritum.

Fœm.	Singul.	Masc.	
	Com.		
הִתְפַּקֵּד הִתְפַּקְדָּה	visitavit seipsum,	הִתְפַּקֵּד	3.
		הִתְפַּקְדָּה	2.
	הִתְפַּקְדָּה		1.
הִתְפַּקְדוּ הִתְפַּקְדוּן	Plural.		
	הִתְפַּקְדוּ		3.
	הִתְפַּקְדוּן	הִתְפַּקְדוּם	2.
	הִתְפַּקְדוּנִי		1.
Futurum I.			
הִתְפַּקְדֶּה הִתְפַּקְדֶּה		הִתְפַּקְדֶּה Sing.	
		הִתְפַּקְדוּ Plur.	
Futurum II.			
הִתְפַּקְדֶּה הִתְפַּקְדֶּה	Singul.		
	הִתְפַּקְדֶּה		1.
		הִתְפַּקְדֶּה	2.
		הִתְפַּקְדֶּה	3.
		Plural.	

O 3

Plurale.		
Fœm.	Com.	Masc.
	תִּפְקְדוּ	1.
תִּפְקְדוּ		2.
תִּפְקְדוּ		3.
Infinitum.		
תִּפְקֹד		
Participium.		
תִּפְקֹדֶת	תִּפְקֹדֶת	Sing.
תִּפְקֹדֶת	תִּפְקֹדֶת	Plur.

Observationes.

1. Litera ת in Syllabâ Characteristicâ primæ Radicali צס postponitur, & post צ mutatur in ט. Ut נִצְטַחְתִּי *caveo mihi*, Psal. 18. v. 24. תִּסְתַּחֵף *abdet sese*, Esa. 29. v. 14. מִסְתַּלֵּל *ex tollis Te* Exod. 9. v. 17. נִצְטַחְתִּי *justificabimus nos*, Genes. 44. v. 16.

Excipe תִּשְׁמָנָה *curstate*, Jerem. 49. v. 3. pro תִּשְׁמָנָה *ne tria T. concurrerent*.

2. Radix תִּפְקֹד tertiam geminat, & priorem in י mutat: תִּפְקֹדֶת *toto corpore se incurvavit*. Trost. p. 38.

CAP.

CAP. IX.

DE NOMINE.

III

Can. 232. 1. Forma, juxta quam nomen est

CAPUT IX.

DE NOMINE.

Tabula.

Continet

XXXVII.

Canones à

230. usq. ad

266. inclu-

sive,

Can. 230. Nomen est duplex.

Primarium, ubi considerantur VII. Can. 231.

Can. 256. secundarium (seu pronomen est duplex)

- Can. 232.
1. Forma, juxta quam nomen est

Nudum Can. 233.	} utrumq. vel	} Perfectum.
Auctum Can. 234.		
  2. Qualitas

} Substantivum	Proprium.
	Appellativum.

Can. 235. Adjectivum NB. quod pertinent nomina Numeralia, de juxta quam quibus Observationes quinque.

    1. Constructione
    2. Significatione, Generis sunt

Mascul. Can. 237.
Femin. Can. 238.
    3. Terminatione generis

Mascul. Can. 239.
Femin. Can. 240.
  3. Genus, quod dignoscitur

} 1. Constructione	} 2. Significatione, Generis sunt	} Mascul. Can. 237.

Can. 236, ex

    3. Terminatione generis

Mascul. Can. 239.
Femin. Can. 240.
  4. Motio

} Adjectivorum	} Can. 241.

Nominum in 3° d. Can. 242.
  5. Numerus, qui est nontantum

} Singularis	} sed etiam dualis. Can. 243.
  6. Casus, quos habent latentes, Can. 244.

} Prima, Mascul. Can. 246.	} ἀκλιτα Can. 247.	
		δικλιτα Can. 248.
		ἐπεκλιτα Can. 249.

cujus dantur
  7. Declinatio

} Can. 245.	} Secunda, Fem. Can.	} 250.	} Cujus dant.	} ἀκλιτα 253.		
					251.	δικλιτα 254.
					252.	ἐπεκλιτα 255.
  - Can. 257.

} separatum	} Personale	} Can.	} 258.		
				Relativum	259.
				Interrogativum	260.
				Demonstrativum	261.

seu integrum dividit. in

Affixum (vide Schema sub Can. 262. positum.)
  - Can. 262.

} Conjunctum	} Profixum	} Can. 264.	} Emphaticum	} Can.	} 265.

Can.

Can. CCXXX. Nomen est vel Primarium, vel Secundarium. Primarium vulgò Nomen ita ut *אברהם* dictum. Secundarium seu vicarium vulgò Pronomen.

Can. CCXXXI. In Nomine considerata veniunt 1. Forma. 2. Qualitas. 3. Genus. 4. Motio. 5. Numerus. 6. Casus & 7. Declinatio.

Can. CCXXXII. Ratione formæ Nomen aliud est Purum seu nudum, aliud Hæmanticum, seu auctum.

Nomen
Nudum.

Can. CCXXXIII. Nomen Purum seu NUDUM est, quod solis literis Radicalibus constat, vel omnibus vel aliquibus. Ut *מלך* Rex, à Rad. *מלך* *בן* filius, à Rad. *בן*.

Hæmanti-
cum.

Can. CCXXXIV. Nomen Hæmanticum sive AUCTUM est, quod à Radice suâ deductum, vel ab initio tantum, vel à fine tantum, vel ab initio & fine simul, habet aliquam ex literis *האזכרה*. Ut: *מדבר* desertum, *דבר* apicula, *ממלכה* regnum.

(Utrumque aut est perfectum, aut imperfectum, ut supra monui Can. 80. Varias nominum formas vide in Trost. p. 76. & Buxt. l. 1. c. 56.)

Can. CCXXXV. Ratione qualitatis nomen aliud est Substantivum, aliud Adjectivum. Substantivum aut est Proprium, aut Appellativum. Proprium suâ naturâ restrictum est, Appellativum & Adjectivum latè patentia & vaga restringuntur prefixo articulo *ה*, de quo infra Can. 265.

[NB. Huc pertinent nomina Numeralia, quæ sunt duplicia, vel Cardinalia vel Ordinalia.

Cardinalia sunt:

אחד אחד
שנים

אחד אחד Unus.
שנים Duo.

Tres

<i>Fem.</i>		<i>Mascul.</i>		
שָׁלֹשׁ		שְׁלֹשָׁה		<i>Tres.</i>
אַרְבַּע		אַרְבָּעָה		<i>Quatuor.</i>
חֲמִשָּׁה		חֲמִשָּׁה		<i>Quinque.</i>
שֵׁשׁ		שֵׁשׁ		<i>Sex.</i>
שִׁבְעָה		שִׁבְעָה		<i>Septem.</i>
שְׁמֹנֶה		שְׁמֹנֶה		<i>Octo.</i>
תֵּשַׁע		תֵּשַׁע		<i>Novem.</i>
עָשָׂר		עָשָׂר		<i>Decem.</i>
תשעים	90.	עשרים	20.	
מאה	100.	שלשים	30.	
מאתיים	200.	ארבעים	40.	
אלף	1000.	חמשים	50.	
אלפים	2000.	ששים	60.	
רבוע	10000.	שבעים	70.	
רבועים		שמנים	80.	

Ordinalia sunt:

<i>Fem.</i>		<i>Mascul.</i>		
ראשונה		ראשון		<i>Primus.</i>
שנייה		שני		<i>Secundus.</i>
שלישית		שלישי		<i>Tertius.</i>
<i>Et sic porro juxta Can. 242.</i>				<i>Quartus.</i>
				<i>Quintus.</i>
				<i>Sextus.</i>
				<i>Septimus.</i>
				<i>Octavus.</i>
				<i>Nonus.</i>
				<i>Decimus.</i>

NB. Numeri Ordinales à numero denario exclusivè, & suprà nulli reperiuntur. Unde in *Conjunctione Numeralium*, "ultra denarium perpetua est Enallage numeri Cardinalis pro Ordinali. Vide Observ. 5. Præterea

De Cardinalibus nota segg. Observationes.

1. Nomina Cardinalia à tribus ad decem inclusivè habent quidem utrumq; numerum, sed non eandem significationem. In numero enim plurali tot denarios significant, quot unitates denotabat ejus singulare. Trost. p. 81.

2. Eadem nomina Cardinalia à tribus ad decem sub terminatione Masculina sunt generis Fœminini, & vicissim, Trost. p. 80.

3. Omnia Nomina Cardinalia à viginti ad centum sunt generis communis.

4. Frequens est Enallage numeri Cardinalis pro Ordinali, scil. ab unitate usq; ad decem. Ut אֶחָד dies unus, pro ראשון primus, Gen. i. v. 5.

5. Numeri Cardinales reliqui ex illis, qui supra positi, componuntur, ita ut minor numerus communiter & ferè perpetuò præcedat, & quidem sine Vau copulativo usque ad viginti: (mutatis etiam quibusdam vocalibus juxta sequentem delineationem.

אֶחָד	אָרְבָּע	אֶחָד	11.
שְׁתַּיִם	חֲמִשָּׁה	שְׁתַּיִם	12.
שְׁלֹשָׁה	שֵׁשׁ	שְׁלֹשָׁה	13.
אַרְבָּע	שִׁבְעָה	אַרְבָּע	14.
חֲמִשָּׁה	חֲמִשְׁרֵי	חֲמִשָּׁה	15.
שֵׁשׁ	שִׁשְׁרֵי	שֵׁשׁ	16.
שִׁבְעָה	שִׁבְעֵי	שִׁבְעָה	17.
שְׁמֹנֶה	שְׁמֹנֵי	שְׁמֹנֶה	18.
תֵּשַׁע	תֵּשַׁע	תֵּשַׁע	19.

In

In reliquis accedit Vau copulativum absque ullâ mutatione.

ועשרים	אחד	ועשרים	אחד	21.
				שנים
ועשרים	שנים	ועשרים	שנים	23.
				שנים

Et sic de ceteris.

Haecenus de Numeralibus.

Can. CCXXXVI. (In reliquis nominibus) Genus non potest certiùs agnosci & addisci, quàm (1.) ex Constructione seu contextu, hoc est, ex adjuncto Verbo, Adjectivo vel Pronomine. Quia Regulæ, quæ aliàs ponuntur sunt plures & plurimas patiuntur exceptiones, quas vide apud Buxt. l. 1. cap. 8. Interea datur aliqualis generalis notitia, (2.) ex significatione. (3.) ex terminatione.

Can. CCXXXVII. Significatione generis Masculini sunt nomina propria Virorum, Officiorum virilium, Fluviorum, Montium, Populorum & Mensium. Trost. p. 78.

Can. CCXXXVIII. Significatione generis Fœminini sunt nomina propria Mulierum, Muliebrium Officiorum, Urbium, Regionum & Membrorum corporis animalis, præsertim geminorum. Ut *manus* *pes*.

Can. CCXXXIX. Ex terminatione generis Masculini sunt 1. omnia nomina in *N* & *S* desinentia. Item pleraque nomina in literam *ב*, *ד*, *ה*, *ו*, *ז*, *ח*, *ט*, *י*, *כ*, *ל*, *מ*, *נ*, *ס*, *ע*, *פ*, *ק*, *ר*, *ש*, *ת* radicalement terminantia.

Exceptiones vide apud Buxt. lib. 1. c. 5. pag. 68. aut Pistov. c. 10. pag. 186. & seqq. (ubi excipit 1. quinquaginta fœminina & quadraginta octo communia. Itemque nomina Numeralia Cardinalia, quæ sub terminatione Fœm. sunt generis Masculini, & vicissim: juxta modo allatam Observat. 2.)

* **Can. CCXL.** Ex terminatione generis Fœm. tunc, omnia nomina in מיל, Milra, vel etiam Milhel מילל (Can. 124.) item omnia in ס servile desinentia. *Excipiuntur*

1. Nomina Numeralia, ut modò diximus;

2. Illa Masculina in ה, pro נ, per antithesin exeuntia, ut מןשן cucumerarium, Jesa. 1. v. 8. pro מןשן, מןרה novacula, Jud. 16. v. 17. pro מןרה, מןרה exercitus, Zach. 9. v. 8. pro מןרה

3. Unicum commune מן centum, Genes. 50. v. 22.

Motio. * **Can. CCXLI.** Non tantùm adjectiva, sed etiam substantiva Masculina moventur (juxta generalem doctrinam Can. 187. in ה, vel ת, vel ת) tùm ob sexus differentiam, ut גבר berus, ברה bera, מלך rex, מלכה regina, tùm ob copiam sermonis, ut: גן hortus, עזר auxilium.

* **Can. CCXLII.** Nomina in Jod desinentia moventur in ת vel in ה, adformam, תחתית fit תחתית inferior, עבר עבר, Ebraus, עבר עבר Ebrae.

Numerus. * **Can. CCXLIII.** Præter Singularem & Pluralem, quos Nomina cum Verbis habent communes, habent etiam numerum Dualem, qui definit in ים, ut יד manus, ידים bina manus, שנה annus, שנים bien-nium.

(Ubi nota, ה non abjici, juxta Can. 94. sed in ת mutari juxta Can. 92.)

Casus. * **Can. CCXLIV.** Casus Ebraei habent latentes & non patentes, & flectunt Nomina sua tantùm de numero Singulari in numerum Pluralem, & in quibusdam etiam in Dualem.

[Vul-

[Vulgus Grammaticorum casus distinguunt secundum Præarticulationes seu literas præfixas כּכּלּ, item מּ & נּ: Verùm ista ratio planè lubrica & incerta est. Quia מּ præponi solet non tantum Casui Genitivo, sed etiam omnibus reliquis. ל non semper Dativum notat, sed sæpè Genitivum, immò & Nominativum & Accusativum, *juxta Glass. in Philol. sacrâ pag. 635.* Vel alium usum habet *juxta Buxt.* Nec נּ semper Accusativi nota est, nisi quandò Activo verbo subjungitur. Cum verbo autem Passivo Nominativum denotat *Glass. in Philol. lib. 3. pag. 335.* immò non rarò planè aliud aliquid significat. Tandem מּ quidem semper Ablativum ostendit, sed non quilibet Ablativus semper cum præpositione illa מּ occurrit, sed sæpè nudè, sæpè etiam cum ל vel aliâ Particulâ venire solet. Ad Casus itaque rectè discernendos, ad Syntaxin & structuram sermonis recurrendum est.]

Can. CCXLV. Declinationes habent tantum *Declinatio*
duas, Primam & Secundam. In utraqve dantur quædam 1. ἀκλιτα. 2. δικλιτα. 3. ἐτερόκλιτα.

Can. CCXLVI. Prima declinatio est Masculino- *Declinatio*
rum, & singulari ἀνολόγως adjicit ים. (cum accentu) *PRIMA*
Ut טובים bonus טובי boni.

[*Observ. 1.* Nomina in Chirek longum desinentia vel nudè assumunt literam ם, vel regulariter flectuntur. *Ut יחורי יחוריים עבד עבדים עבדתי עבדתיים.*]

2. Quædam formant Numerum pluralem ex terminatione Syro-Chaldaicâ in ין. *Ut מלכין Reges, יחורין alii, שומין desolate, תין Insula, תרין tritica, חין vita, מלין sermones, ערין accervi, רצין cursores, ימין dies. Hinc בן-ימין Benjamin Genes. 35. v. 18. Filius annorum, h. e. senectutis, qui in senectute patri natus est. Hæc, cum dico, inquit Drusus, non damno*

vulgatam interpretationem, Filius dextræ, h. e. filius roboris. Nam per dextram robur significatur.

Irregula-
ria quoad
terminatio-
nem.

3. Juxta Buxt. p. 79. Quædam planè irregularia sunt, quæ definiunt in, pro, ut, locuste, montes, fenc-
stra. Quia Paraphrastes Chaldaus per Pluralia hac semper explicat. Rabbi Salomon scribit, esse Paragogicum, sive de superfluo, ac proinde singularia. Aben Esra, Hof. 10. v. 4. vult esse pro quod probat ex alio loco, ubi structura singularem Numerum aperte arguit, nempe וְכֹל-אֲשֶׁר-בּוֹ יַעֲלוּ שָׂרֵי וְכֹל-אֲשֶׁר-בּוֹ יַעֲלוּ שָׂרֵי וְכֹל-אֲשֶׁר-בּוֹ יַעֲלוּ שָׂרֵי exultet ager & quicquid in eo est, Psal. 96. v. 12. Chaldaus etiam hic singulariter transfert. At Nabum 3. v. 17. Plur. numeri est. Mayerus verò in parte 1. Phil. sacra pag. 337. putat, hanc esse formam pluralem constructam more Syrorum. Vide & Glass. Phil. l. 3. Tract. 2. p. 154.

Aliunde
formata.

4. Quædam nomina numerum multitudinis formant ab inusitato Singulari. Ut אֶתְרִיָּה tentoria, ab אֶתְרִיָּה filii, à בְּנֵי. Sic פְּנֵי facies, אֲמֹרִים sermones, ab אָמַר, formæ, סִפְרֵי sanctificationes, à קָדַשׁ (Vide Buxt. p. 70.) Sic שְׁרָשִׁים radices, יָרֵחַ Menses, à יָרַח שְׁוֹקִים plates, à שָׁוָה. Sic יָדָיִם canistra, בָּוִים boves, תְּהִיָּה spina, מִדְּוָיִם contentiones, חֵילִים exercitus, à חָיִל formæ, עֵצִי robur. Sic, תִּישִׁים birci majores, אֶפְלִי coturnices, à פְּתִיִם simplices, à פֶּתַח. Sic פְּתִיִם hædi, אֶפְרִים caprea, אֶרְנָמִים ornamenta, אֶלֶפִּים leones, שְׁפָרִים eminentia loca, אֶלֶפִּים vasa à פֶּתַח. Trostius pag. 82.

Anomala
quoad pun-
ctum
et substrata.

5. Quædam planè Anomala sunt. Ut יָמִים dies, רִאשׁוֹנִים caput, אֲנָשִׁים, אֲנָשִׁים homo, אֲנָשִׁים domus, בָּתִּים differ-
entia causæ, אֲרִיסִים avis, אֲרִיסִים (per Chateph Kamets. Buxt. p. 81. Trost. 82.) Præterea

Can.

Can. CCXLVII. Primæ Declinationis ἀκλιτα (sive *Primæ Declinationis alterutro numero defectiva*) sunt vel singularia tantum, *clin. ἀκλιτα.* vel pluralia tantum.

(a) Singularia tantum sunt nomina Propria, Virorum, Metallorum, Liqvidorum & multa alia usu observanda. Ut דָּוִד David, זָהָב aurum, מֶלֶךְ mel, יַיִן vinum &c.

(b) Pluralia tantum sunt Nomina ætatum, multaq; alia usu observanda. נְעוּרִים pueritia, עֲרוּמִים adolescentia, כְּתוּלִים virginitas, זָקֵנִים senectus, חַיִּים vita, מָוֶתִים mortales, פְּנִים facies, &c.

Can. CCXLVIII. Primæ Declinationis δικλιτα sunt, *δικλιτα.* quæ numerum pluralem formant modò in prima, modò in secunda declinatione, quorum Pistorius numerat 26. vel inde petenda, vel usu addiscenda. Ut דֹּרֶךְ generatio, *etas.* Plur. דֹּרוֹת דורות.

Can. CCXLIX. Primæ Declinationis ἑτερόκλιτα sunt, *ἑτερόκλιτα.* quæ numerum pluralem formant ex declinatione secunda, *τα.* Trost. p. 82. & horum Pistorius numerat 40. vel inde petenda, vel usu addiscenda. Ut: אָב Pater, אֲבוֹת patres.

(NB. Addit Trostius: ita tamen; ut naturæ & constructione maneant Masculina. Ut: הַמְּאֹרֹת הַגְּדוֹלִים luminaria magna, Gen. 1. v. 16.)

Can. CCL. Secunda Declinatio est Foemininum & Singulari ἀναλόγως adjicit ἡ cum accentu, *Declinatio Secunda.* Ut הַיָּמִין signum, הַיָּמִין signa. (Nomina in ה, excuntia, illud (ה,) abjiciunt, quando terminatio plur. numeri ἡ accedit, juxta p. 37. Can. 94.)

Can. CCLI. Nomina perfecta, ab initio nuda, formæ

שְׁפָה

שפחה *Ancilla*, { *In Plurali formando sub i. Ra-*
 מלכה *Regina*, { *dicali assumunt Scheva, sub se-*
 חלק *Pars*, { *cundâ Kamets, ut:*

Sic נחלה *hereditas*, נערה *puella*, נערות *puellae*.

Can. CCLII. Litera ת affirmativa generis in Nominibus forma ת. ית. ית. vel ית. in affirmando Plurali abjicitur.

Ut מלך *culter*, מאכלות *saccus*, מלכות *regnum*, מלכיות *cogitatio*, משפחה *hereditas*.

NB. 1. In forma מלכות *Jod accipit punctum venerale: in forma מלכות *Vav* mutatur in Jod mobile, quæ per exempla patent.*

NB. 2. Et in hac Declinatione quædam Nomina Numerum pluralem aliundè mutantur, sive ab inusitato quodam singulari formantur. Ut נערה *ancilla*, ab נערה, Sic בנות *filie*, à בנות *putei*, à בנות *forme* שפחה *sorores*, ab שפחה. Sic כליות *rebes* ex כליות *forme* שפחה.

Can. 251.

Secundæ

Declin.

(1.) ἀκλι-

ται.

Can. CCLIII. Secundæ Declinationis ἀκλιται sunt vel Singularia tantum, vel Pluralia tantum.

(a) Singularia tantum sunt Nomina propria Mulierum, Metallorum, Liqvorum & multa alia usu observanda. Ut: שרה *Sara*, עפרה *plumbum*, גפרית *sulphur*, חמאה *butyrum*. Sic ילדות *juventus*.

(b) Pluralia tantum sunt חלדות *generationes*, מוצקין *infundibula*, &c. Plura usu observanda.

(2.) δι-

κλιται.

Can. CCLIV. Secundæ Declinationis δικλιται sunt, quæ Numerum Pluralem formant modò in prima, modò in secunda Declinatione; Quorum Pistorius enumerat Quatuor: Ut אימה *terror*, plur. אימים & אימות *mani-*
 pulus,

pulus, אֶלְמֹרֶת אֶשְׂרָה אֶשְׂרָה lucus, אֶשְׂרָה אֶשְׂרָה
הַבַּשֵּׁת הַבַּשֵּׁת, הַבַּשֵּׁת הַבַּשֵּׁת

Can. CCLV. Secundæ Declinationis ἐπερώλιτα (1) ἐπερώλιτα
sunt, quæ formant Numerum pluralem ex Declinatione
primâ, quorum numerat Pistorius 22. vel inde petenda, vel usu
addiscenda. In quibus omissum deprehendo שָׁנָה annus,
in Plurali (אֶשְׂרָה) שָׁנִים anni alii. Trost. p. 83.

DE PRONOME.

PRONO-

Can. CCLVI. Nomen Secundarium, vulgò PRONO-
Pronomen, est, quod vice Nominis ponitur, MEN.
& est duplex: 1. Separatum. 2. Coniunctum.

Can. CCLVII. Pronomen separatum est, quod separatam separatum.
dictionem constituit, & dividitur in Personale, Relativum,
Interrogativum & Demonstrativum.

Can. CCLVIII. Pronomen Personale est,

Personale,

Vel Plurale.

Vel Singulare:

Fœm.	Genus.	Masc. (Pers.)	& hæc sunt etiam	
Nos אֲנַחְנוּ & נַחֲנוּ	C.	Ego אֲנִי & אֲנִי	1.	integra tantum,
Vos אַתֶּם	M.	Tu אַתָּה	2.	reliqua sunt vel
אֲתָן	F.	אֲתָן		
Ille הֵם הַמָּה	M.	Ille הוּא	3.	mero defectiva.
Illa הֵן הַמָּה	F.	Illa הֵיאָ		

Can. CCLIX. Relativum { Personæ }
& { Rei } omnis generis & nu- Relativum.

meri est אֲשֶׁר, Qui, Quæ, Quid, &c. idem וְ & interdum quo-
que וְ (nec non vocibus præfixa וְ & הֵ: de quibus postea.)

Q

Can.

Interrogativum.

Can. CCLX. Interrogativum { Persona, omnis generis & numeri מִי Quis? Qui? Qua? Rei מַה Quid? Quod?

Cujus Səgol ante Maccaph mutatur in Pathach, in scripto Dages literæ sequenti, ut מִי־הוּא quid hoc? (vide Can. 67. Observ. 3) sed ante literas נ, cum & sine Maccaph, est מִי per Kamets, ut מִי־הוּא quid est homo? מִי־הוּא quid faciam; ante הוּא simplex Pathach מַה־הוּא quid est? מַה־הוּא que voluntas ejus, nisi Kametsata sint, tunc enim manet Səgol, ut מַה־הוּא quid fuit?

Demonstrativum.

Can. CCLXI. Demonstrativum est

Plurale tantum.

Hi, isti, illi, } מֵהֵם מֵהֵם C.
Hæ, istæ, illæ }

Singulare tantum.

Hic, iste, ille מִי־הוּא M.
Hic, hæc, הֵן C.
Hæc, ista, illa הֵן־זֶה F.

Defectiva genere vel numero.

* NB. מִי־הוּא semper cum הוּא præfixo leguntur. Ut & aliis (licet non semper) Pronominibus tertia personæ ad maiorem Emphasin, הוּא præponitur. Trost. p. 85. Ut: הוּא־הוּא ille ipse הוּא־הוּא illa ipsa, הוּא־הוּא iste, הוּא־הוּא ista, הוּא־הוּא illi. (Obiter & hæc nota

1. Quæ habet Graferus in ultim. verbis p. 85. super cap. 9. Dan. v. 16. Vox הוּא nescio quam fastidiosam compellationis speciem præ se fert, quæ ferè ad ignotos uti consuevimus, Gen. 24. v. 85. Quiddam sanè barbarum sonare videtur, quasi aliquis germanicè diceret: Unterweish den Kerln. Vide plura.

2. הוּא octies legitur secundum Masoram in sensu hoc profano, ut loquuntur, aliàs semper significat Deus.

3. Pronomina habent tantum Casum rectum & reliqui Casus obliqui exprimuntur per Pronomina affixa vel Verbis, vel Pronominibus, vel Particulis cum Separabilibus, tum Inseparabilibus apposta, quod faciliè poterit monstrare usus.) Nam

Can.

Can. CCLXII. Ex Pronominibus (*Personalibus*) integris, & defectivo וְשׁוֹנִי oriuntur Coniuncta, quæ aliis vocibus adhaerent, & sunt vel Affixa, vel Præfixa, sicut ex sequenti schemate apparet.

Pluralia.		Singularia.		(1.) Affixa.
Affixa	Integra	Affixa	Integra	Gen. Perf.
נוֹ <i>Nos</i>	אֲנֵכֶם נִחְנוּ	אֲנִי <i>Ego</i>	אֲנִי נִחְנִי	C. 1.
כֶּם <i>Vos</i>	אַתֶּם	אַתָּה <i>Tu</i>	אַתָּה נִחְנִי	M. } 2.
כֶּן <i>Vos</i>	אַתֶּם אֲנֵכֶם	אַתָּה <i>Tu</i>	אַתָּה נִחְנִי	F. } 2.
הֵם <i>Ipsi</i>	הֵם אֲנֵכֶם	הוּא <i>Ipse</i>	הוּא נִחְנִי	M. } 3.
הֵן <i>Ipsa</i>	הֵן אֲנֵכֶם	הִיא <i>Ipsa</i>	הִיא נִחְנִי	F. } 3.

Can. CCLXIII. Præfixa sunt וְ & הֵּ: שׁ ex וְשׁוֹנִי defectu- (2) Præfixa-
mitur, pro quo etiam ponitur, & significat vel Relativè, *qui*,
quæ, quod, vel causaliter, *ut, quod*: וְשׁוֹנִי *ut comedat Kobel*,
2. v. 24. Sicut & separatim וְשׁוֹנִי non semper est Pronomen,
sed valet interdum, *ut, quod*, adeoque idem est, quod Parti-
cula וְ Causalis. Plura vide in Först. Dictionario.

(Nativum punctum וְ שׁ est Sægol, & si sequens est Dageffabilis, attrahitur per Dages forte, si non est, retinet nihilominus Sægol. Ut וְשׁוֹנִי *quod Deus*, Psal. 146. v. 5. Semel legitur cum Kamets וְשׁוֹנִי *qui tu*, Jud. 6. v. 17. Bis cum Scheva וְשׁוֹנִי *Eccl. 2. v. 22.* וְשׁוֹנִי *Eccl. 3. v. 18.* Quandoque Pathach, *ut וְשׁוֹנִי quæ resurrexi*, Jud. 5. v. 7.)

Can. CCLXIV. Præfixum הֵּ oritur, ex separato הֵּוֹנִי vel הֵּוֹנִי *est q, vel Emphaticum*, seu Articulare vel Interrogativum.

Can. CCLXV. Præfixi הֵּ Demonstrativi seu Emphatici usus est longè frequentissimus. Præfigitur enim omnibus dictionibus flexibilibus. In verbis quidem Præterito & Participiis tantum. Ut הֵּוֹנִי *quæ posuit*, הֵּוֹנִי *qui servat*

NB. He Demonstrativ.
vel Articulare vulg.
Emphaticum.
Nomi-

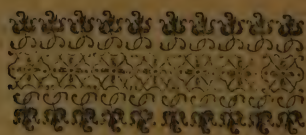
Nominibus verò tam Substātivis, quàm Adjectivis, Propriis locorum, Gentilibus & Patronymicis, iisque semper integris, nunquam autem constructis, quod infra videbimus. *Consule Buxt. Thes. l. 2. c. 5. ubi inter alia te monebit, quod Empbat. sepe ex more lingvæ tantum adhibeatur, ubi nihil admodum notitiam juvat, & quidem non raro pleonasticè ad luxuriam usq.*

(Genuinum punctum ׀ Emphatici est Pathach, quod & sequen-
tem attrahit literam per Dages forte, si non est gutturalis, vel ׀
vel (׃) Mem Schevatum Participiale, vel (ׂ) Jod Schevatum. Si e-
nim est gutturalis vel ׀ recurrendum est ad p. 74. Can. 165. & ad e-
jusdem *Observ.* 1. Si Jod Schevatum, aut ׃ Participiale, Dages fere
semper ejicitur post ׀ Emphaticum, aliàs imprimendum e.g. Pau-
ca observavi. ׀ִיָּמַיִם definitus (descriptus) *Josu. 19. v. 13.* הַמְעֻשָּׁן
oppressa Esa. 23. v. 12. הַבֵּית הַכֹּהֲנִים *domus coquentium,*
Ezech. 46. v. 24. ubi exemplaria qvæ ad manus meas venerunt,
habent Dages in ׃ Participiali Schevato.)

NB.
He Inter-
rogativum.

Can. CCLXVI. Interrogativum ordinarium punctum habet, sequente autem gutturali non Kamezatâ, habet Pathach. pag. 72. NB. 2. sequente gutturali Kamezatâ habet Sægol. p. 61. *Can. 137.* ut, הַשְׂמֵרָה num custos? הַאֱמִתּוּת num veritas? הַעוֹד num adhuc? הָיָה הַהוּא num fuit? הַנֶּחֱסֵה num defecit? Juxta Canones generales, hic specialiter applicatos.

(7 interrogativum sequenti literæ aliquando imponit Dages forte Eaphonicum. Ut: הֲלֵבֶן *num filie?* הֲכִתְּרָה *num tunica?* Troß. p. 86.)

CAP.

aliud punctum obtinet; scias, illud PER ACCIDENS factum esse.

2. Significatio & usus earundem est Multiplex, *usu potius, quam Regulis addiscendus.* Vide tamen, si lubet, Glasii Philol. Sacr. & Libellum Drusii de Literis Mosche Vecaleb.

¶ Triplex.

Can. CCLXX. Vau datur triplex: Copulativum, Conversivum, & utrumq; Luxuriosum seu Pleonasticum.

¶ Copulativum.

Can. CCLXXI. Vav Copulativum est, quod simpliciter vocem cum voce tantum copulat & sententiam continuat, & pro contextus ratione valet idem quod: *ET, AT, AST, AUTEM, INSUPER, &c.* ut: *מי פועל ועשור? Quis operatus est & fecit?* Buxt. p. 580. lib. 2. cap. 21.

¶ Conversiv.

Can. CCLXXII. Vau Conversivum est, quod prater copulandi usum in verbis etiam significationes commutat, Prateriti in significationem Futuri, & contrà. Buxt. pag. 582. Trost. p. 27.

¶ Conversiv. Prateriti.

Can. CCLXXIII. Vav Conversivum Praterito praepositum, mutat significationem ejusdem in significationem Futuri, tum scilicet (NB.) *quando praecedit Futurum*, & vel primum vel secundum retinet suum nativum Scheva, aut mutat illud juxta communem doctrinam, adeoque non tam ex subiecto puncto, quam vel ex contextu hoc Vav Conversivum venit agnoscendum. *יָעֻזְבֵּן אִישׁ אֶת אִשׁוֹ וְאֶת אִמּוֹ & אֶת אָבִיו* relinquet quisq; patrem suum & matrem suam, & adhaerebit uxori suae, vel interdum extrajectione accentus p. 28. Can. 69.

¶ Conversiv. Futuri.

Can. CCLXXIV. Vau Conversivum Futuro praepositum mutat significationem ejusdem in significationem Prateriti, & loco Scheva nativi habet Pathach, quod & sequentem attrahit per Dages Forte Characteristicum, (si non est Aleph vel Jod Schevatum (?)) Ante Aleph enim, quia in illa litera Dages

ges

ges locum non invenit, perpetuò habet Vav conversivum
Kamets, וַיִּבְרָחָהּ & dixit וַיִּבְרָחָהּ & locutus sum. Can. 165. an-
te Jod Schevatum perpetuò habet nudum & solum Pathach
וַיִּבְרָחָהּ & perfecit. Ilbi Dages ex Jod Schevato ejicitur, Can. 30.

NB. Hic memor esto Retractionis accentus, quam caufatur Vav
Converfivum *juxta* p. 29. *Can.* 70. *Membro* 2. item Abjectionis Tertie
Radicalis *juxta* p. 38. *Can.* 96. vide praterea *Buxt.* p. 583.

Can. CCLXXV. Vav Luxuriosum seu Pleonasticū ¹ Pleonasticū
est, quod non tam copulat, quam integros libros, capita & cum.
sententias ex usu linguæ inchoat. Et sic incipiunt c. 2. 3. 4.
Genes. Item libri, Exodus, Leviticus, Josua, Judic. Ruth. &c.

Can. CCLXXVI. Vav Copulativum & Præteriti-converſi-
vū ante literam וְ *pro* 6. Can. 6. & Schevatam perpetuò affu-
mit Schurek, & poteſtatem ſuam, quā conſonās eſt, deponit.
וְ וְ *veni* וְ וְ *venietis* וְ וְ *rex* וְ וְ *verba*.
(Excipe 1. Jod Schevatum, ubi ſit וְ וְ *pro* וְ וְ *dextera*
mea, וְ וְ *exibitis* וְ וְ *ſic*. juxta p. 8. NB. 3.

2. Verba duo **חיה** fuit, & **חיה** vixit, quæ in personis, in quibus Prima Radicalis Scheva simpliciter afficienda venit, Væ præfigunt cum Scheva, quod porro mutatur in Chirek' juxta Can. 154. vide etiam Can. 151. ut : **וְחַיְתִּים** & vinetis, **וְחַיּוּ** & vivite. Sic **וְחַיְתִּים** & fuistis. Quod si in Fut. 1. Chatophsegol invenitur sub 1. Radicali juxta Observ. 1. ad Can. 147. tunc communem Regulam sequuntur, unde **וְחַיּוּ** vide Can. 156. Observ. 1.) Deniq.

Can. CCLXXVII. Vau (tam Copulativum, quam Præteritum
 conversivum) ante quamcunque literam non Schevatam in
 voce Monosyllaba aut Bisyllaba penacutâ, etiam ante בִּימָה
 usitatissimè habet Kamets, quod fit propter vicinum accen-
 tum: ut וְיָרֵךְ & generatio, וְיִפְחַד & pavor, וְיָמָר & morietur,
וְיִמְרֶה & moriar וְיִכְעַר & ira.

Particula כ Can. CCLXXVIII. Particula כ *velest* 1. Nota si-
militudinis, *vel* 2. Expressiva veritatis, *vel* 3. Nota
conjecturalis, *ut* כְּסִדְרֵנוּ *secundum similitudinem nostram*,
כַּעַת הַקִּצּוֹר כְּאַרְבָּעִים *circiter quadraginta*, כְּתֵמֵי
circa tempus Messis, כְּאַיִפִּי *circiter Epha (Modium.)*

NB. כ *habet Kamets cum Pronomine וְהָאֵלֹהִים & וְהָאֵלֹהִים ut: כִּיֹּה*
כִּיֹּה sicut hic, sicut hoc.

Particula ל Can. CCLXXIX. ל *ante vocem Monosyllabam aut Bisyll-*
labam penacutam habet quandoq; Kamets, לְעֵר לְבַטַח לְמִים,
NB. Perpetuum hoc est cum Infinitivis Monosyllabicis,
ut לְסוֹכ לְקוֹם לְתָרִי, & cum Paragogicis per ת *formatis*,
Can. 128. *ut, לְשָׁכֵר*. Contraria quæ videri possent, affert
Buxt. p. 562. in *Thef.* לְצֵאֵר *ad egrediendum*, Exod. 19. v. 1.
Sic Targum לְמִפֶּק *sed potius nomen est*, לְעֵ *articulus Geni-*
tivi casus, egressus vel egressionis, תִּס עֲלֵדָה *ut Græci reddunt.*
Sic Num. 33. v. 38. Sic לְשָׁכֵר *habitationis*, Genes. 16. vers. 3.
לְשָׁכֵר *ad situm Ar. Num. 21. v. 15. Hæc Buxt. d. l.*

Can. CCLXXX. כ *ante Pronomen וְהָאֵלֹהִים* *habet Kamets, ut*
Partic. כ *כִּיֹּה in hoc.*

Can. CCLXXXI. Particula כָּלֵב *ante Nomina & Partici-*
Ho Emphat *pia frequenter extrudunt הָאֵלֹהִים Emphaticum (ejusq; punctum,*
Exclusum. *qualecunq; fuerit, accipiunt, juxta Canonem generalem 121.)*

Ut כִּיֹּה pro כִּיֹּה NB. Dicitur frequenter, non semper,
quod contra Bellarm. notandum. Legitur enim post has ex-
pressus articulus, ut לְהַגִּירִים peregrinis, Ezech. 47. v. 22.

(*Observ.* Idem faciunt eadem literæ in Infinitivis Niphal
& Hiphil, ubi characteristicum sæpe extrudunt. *Ut לְבִיא*
pro לְהַבִּיא afferre, לְרִי pro לְהַרִּי judicare, לְלִי ad per-
noctan-

notandum pro להלוי לשמע, ad audire faciendum pro להשמיע Buxt. p. 564. Trost. 88.

Can. CCLXXXII. Particula ם ponitur loco separata Præ- Particula
positionis ם, & Chirek retinet sequente Dages forti, si li- ם
tera est Dageffabilis, ut: םפרי de fructu.

(Si litera sequitur indageffabilis, REGULARITER est
Zere pro Chirek, juxta Can. 165. ut: םעיר ex civitate. In qvi-
busdam tamen excidit sine compensatione, ut םחוץ extra,
אפלו םפלו, םפלו ab essendo, quo modo semper habet cum hoc
infinito. Vide Can. 165. Observ. 1.

* Ante Jod Schevatum fit quasi-crafsis, ut loquitur Buxt. dum
et Dages, et Scheva tollitur, juxta Can. 30. et 8. (NB. 3.) ut: pro
םפרי fit םפרי è manibus. Duo tantum excipiuntur, quæ analogæ
sunt, ideog. à Masorethis in specie observata, ut: םפשי è dor-
mientibus, Dan. 12. v. 2. םפשיה de hereditate Tua, 2. Paral.
20. v. 11. Speciale est םפחור à Domino, et ita semper cum hoc
nomine legitur. Vide Buxt. pag. 559.)

NB. Dantur præterea et alie Particulæ Inseparabiles ex-
pletivæ, vel, ut significantius loquitur Buxtorfius Syllabica ad-
jectiones. ut:

(1.) ם de quâ vide Buxt. in Lexico sub ם Os, oris. Alia parti-
cula Inse-
parabiles
vel potius
(2.) ם de quâ vide iterum Buxt. in Lex. sub voce ם sufficien- Syllabica
tia.) Hinc םרי in vanum, pro vanitate vel inanitate, adjectio-
ria. םרי pro igne, םרי טופר propter Tubam. םרי sicut (ut alibi nos.
םרי כנו, de quo mox dicendum erit.) םרי חרש de Mense. םרי בנ
inde, à quo, vel ex quo venit.

(3.) ם de quâ ante se assumit literas serviles םפרי in ca-
ligine, Psal. 11. v. 2. םפרי in insidiis, Job. 39. v. 2. Al. 38. v. 40.
םפרי ad gladium, Job. 27. v. 14. םפרי sicut, quod passim oc-
currit. Vide Buxt. in Thes. p. 558.

R

CAP.

LIBER SECUNDUS.

CAPUT I.

De Constructione Nominis cum alio Nomine vel Dictione.

Tabula.

Continet
Cann. XIV.
à Can. 283.
usq. ad 298
inclusive.

Can. 283. Vox Ebraea respective consti-
deratur, quatenus post se regit vel

1. Mutatur Can. 284.	1. Litera in ultimâ tantum syllabâ	afformat. generis	Can.	285.
				286.
		nota multitudinis	Can.	287.
				288.
2. Puncta in Syllabâ	Ultimâ	Kamets	Can.	289.
				290.
		Zere	Can.	291.
				292. 293.
3. Utrumq. (passim in præcedentibus.)	Penultimâ	Kamets	Can.	291.
				292. 293.
		Zere	Can.	291.
				292. 293.
1. Nomen aliud	Nomen	Inter nomen constructum & sequens	Can.	294.
				295.
		illud intercedit particula	Can.	295.
				296.
2. Verbum vel	Verbum	Incertis nominibus forma constructa pro alia formâ Etymologicâ substituitur.	Can.	295.
				296.
		Per En illagen pro formâ constructâ ponitur absoluta, & vicissim.	Can.	296.
				297.
3. Particula	Particula	Verbum Infinitum aut Adverbium	Can.	297.
				298.
		Appendix de Numeralibus subnectitur.	Can.	298.
				299.
4. Vox Affixum aliquod.	Vox Affixum	Nomen	Can.	299.
				300.
		Verbum	Can.	300.
				301.

Can.

Can. CCLXXXIII. Vox Ebræa respectivè consideratur, quatenus

1. Nomen aliud nomen, vel dictionem
2. Verbum, vel Nomen, vel Verbum aliud
3. Particula Nomen, Verbum vel Particulā } post se regit.
4. Vox Affixum aliquod

(Atque hic erimus, quantum citra dispendium Auditorum fieri poterit, brevitate studiosissimi. Qui plura desiderat, adeat & privatim diligenter evolvet admirandum opus Syntacticum quod ad Linguam Ebræam in Thesaurō Grammaticæ suæ summā cum diligentia & magnā *אדקוועזא* construxit doctissimus Buxtorfius. Mihi sanè ea clavis est Scripturæ Biblicæ, quam omnibus Theologiæ Studiosis & verè-Hebraizantibus commendatissimam esse volo, quæ verba sunt Ludovici de Dieu in *Gramm. Ling. Oriental.* pag. 412. Eadem ferè leguntur apud Erpen. p. 284. ubi & suos Auditores ad Buxtorfium remittit. Diligenter legantur, inquit, doctissima & accuratissima Clarissimi Dn. Buxtorfii Præcepta, in Thesaurō ejus Grammatico, quod opus verè aureum omnibus Ebraismi Studiosis volumus esse commendatissimum. Adde ego *Philol. Sacr.* l. 3. & 4. Dn. D. Glasfii, item lib. 5. ejusdem, in quo *Rhetorica Sacra comprehensa*.)

Can. CCLXXXIV. Quando nomen post se regit * nomen (quod vulgò dicitur, quando stat in Regimine, vel subit Statum Constructum) tunc mutantur prioris Nominis vel Literæ, vel Puncta, vel utrumque, & quidem puncta mutantur vel in ultimā, vel in penultimā Syllabā; literæ in ultimā tantum.

(Non tamen hoc fit in omnium Nominum formis, E. G. nullum Sægollatum mutatur, (in singulari Numero) puta

forma *פֶּשַׁע סֵפֶר מֶלֶךְ תְּפָאֲרֵת אֶרֶץ קָדֵשׁ פָּעֵשׂ*. Item for-

R 2

ma,

me, מְכֻלָּה & si quæ sunt aliæ usu discendæ, omnes videlicet illæ, de quibus ex hoc loco Grammatici nullas proponunt mutationis Regulas.)

Can. cclxxxv. Affirmativa Generis ה ob sta-
tum constructum transit in ת, ut צרה angustia, צרת
נפשו angustia animae ejus.

Abjectione*
nota Mul-
titudinis. ¶ Can. cclxxxvi. מ Nota multitudinis ob Sta-
tum Constructum abjicitur & Jod quiescit in Zere,
ut אֲרָם hostes צַיִר יְהוּדָא hostes Judeæ, מֵי אֶקָּוֶה (in
Duali) הַמִּבּוֹר מֵי אֶקָּוֶה diluvii, & מֵי מִצְרַיִם aquæ Æ-
gypti.

(NB. Nomen עשרים in compositione cum nomine
עשרה (decem) ferè semper retinet עשר precedente
Jod in Zere quiescente. עשרים duodecim.
Vix semel atq; iterũ generalem Canonem sequuntur. Ut Ezech.
32. v. 1. ויהי בשתי עשרה שנה כשני עשר חדש
& cap. 34. לשני עשר, sicut etiam legitur Exod. 28. v. 21.)

Can. CCLXXXVII. Propter Statum Regiminis Kamets
 *ultima Syllabæ (non sequente N) in utroque genere
 & numero, mutatur in Pathach. Ut **אֶרֶץ** aurum, **אֶרֶץ**
 aurum terræ.

(*Observe. 1. Siverò sequitur, non mutatur, quia aliis finale Pathach vocalem Heterogeneam quietis mutat in Kamets quietis Homogeneam Can. 157. וְצָבָא מִלְחָמָה מוֹדֵעַ מוֹדֵעַ exercitus belli, מוֹדֵעַ מוֹדֵעַ productio laborum meorum.*)

2. Kamets ultimæ Syllabæ in חֵלֶב *lac*, facit חֵלֶב & in חֶלֶב *facit*, חֶלֶב, in לָבֵן *albus*, לָבֵן *albus dentibus*, pro לָבֵן *irregulariter*.

3. Kamets ultimæ Syllabæ in his vocibus *manet immu-*
tatum

tatum כְּתִיב scriptura, מְבִטָּח fiducia, מִתֵּן donum, שְׁאֵר residuum. Et יָם mare, quod posterius tamen cum nomine סוּף constructum habet Pathach, מִיָּם è mari algoso.

4. Nomina hæc אָב pater, אָח frater, חָם socer, mutant Kamets in Chatephpathach & in fine assumunt Jod quiescens in Chirek (quod putatur assumi differentie causa, ne conveniat cum forma affixionis אָבִי pater meus) ut אָבִי יוֹשֵׁב pater habitantis, אָחִי אַבְרָהָם frater Abraham. Bis tamen à nomine אָב in regimine analogice legitur אָב Genes. 17. vers. 4. & 5.)

Can. CCLXXXIIX. Zere ultimæ Syllabæ ^{* Zere ultimæ syllabæ.} (precedente Kamets) propter Statum Regiminis mutatur in Pathach. Ut אֵלֶּן senex, אֵלֶּן Imitantur hoc & alia, quæ non habent Kamets præcedens, ut אֶשְׁשָׁה decima, אֶתֶר iter, אֶלְתָּר altare, אֶסְפֵּי planctus, אֶרְבָּץ cubile, אֶלֶּן nidus.

(NB. Sequentē N manet, ut ex אֶתֶר timens אֶתֶר timens Domini)

Can. CCLXXXIX. Sægol ultimæ Syllabæ ante ^{* Sægol ultimæ syll.} in Nominibus & Participiis propter Statum Regiminis mutatur in Zere. Ut מִקְוֵה congregatio מִקְוֵה congregatio aquarum. Sic אֶתֶר רֵגֶה mutuans Domino. ^{in quo quiescit.}

(Observ. 1. rarius Sægol manet, ut: אֶתֶר רֵגֶה amicus Regis.

2. Nomen אֶתֶר os, facit אֶתֶר Can. 295.)

Can. CCXC. In Nominibus formæ אֶתֶר ob Statum Regiminis Jod quiescit in Zere. אֶתֶר אֶתֶר Domus Domini, ^{Nomina forma} אֶתֶר עֵינֵי עַבְדוֹ oculus servi ejus.

Can. CCXCI. Kamets penultimæ Syllabæ ob ^{* Kamets penult. syll.} Statum Regiminis in utroque genere & numero mutatur in Scheva. Ut דְּבַר verbum דְּבַר דְּמוֹנִי verbum Domini. Sic ex Plurali דְּבָרִים verba, in Reg. דְּבָרִי Et ex אֶתֶר colles fit אֶתֶר Kamets

R 3

NB. Kaiets penultima Syllabæ in his vocibus manet

immutatum.

(Coris.

1. Inquisitio	פְּקִירָה	פְּקִירָה רַעֲרָה Juxta inquis. pa-
2. Domus plur.	בֵּיתֵי	בֵּיתֵי לוּטִי Domus luti.
3. Capellæ	גְּרֵי	גְּרֵי הַעֲוִירִי Hedi caprarum.
4. Canistra	דֹּרְאִי	דֹּרְאִי הַחֲנִיִּים Canistra ficuum.
5. Agnitio	הַכֶּרֶת	הַכֶּרֶת פְּנֵיהֶם Agnitio vultus eorū.
6. Meditatio	הַנּוֹת	הַנּוֹת לִמִּי Meditatio cordis mei.
7. Peccatores	הַמֵּאִי	הַמֵּאִי עַמִּי Peccatores populi mei.
8. Peccata	הַמֵּאִי	הַמֵּאִי עַמִּי Peccata populi mei.
9. Fabri	הַרְשֵׁי	הַרְשֵׁי אֶבֶן Fabri lapidis, latomi.
10. Maxilla	הַחֲוִי	הַחֲוִי עַמִּים Maxilla populorum.
11. Tegumentum	מִסָּה	מִסָּה הַשֹּׁרֶר Tegumentum portæ.
12. Convocationes	מִקְרָאִים	מִקְרָאִי קֹדֶשׁ Convoc. sanctitatis.
13. Possessiones	מִרְשֵׁי	מִרְשֵׁי לִבִּי Possessiones cordis mei
14. Exitus	מוֹצֵאִים	מוֹצֵאִי מֵיָם Exitus aquarum.
15. Plantationes	מִשְׁעֵי	מִשְׁעֵי כֶּרֶם Plantationes vineæ.
16. Munitiones	מִצְרוֹת	מִצְרוֹת סֶלֶעִים Munitiones petrarū
17. Spelunca	מִעֲרָה	מִעֲרָה הַמְּכַפֶּלֶה Spel. duplicitatis.

Hinc

Zere penultima syllaba.

Can. CCXCII. Zere penultima Syllabæ in sequentibus nominibus ob regimen mutatur in Scheva.

1. Bestia	פְּהֵמָה	פְּהֵמָה } Sing. Bestia } $\left. \begin{array}{l} \text{הָאָרֶץ} \\ \text{פְּהֵמֹת} \end{array} \right\} \text{Plur. Bestia } \left. \begin{array}{l} \text{הָאָרֶץ} \\ \text{פְּהֵמֹת} \end{array} \right\} \text{terre.}$
2. Caligo	הַשְׁכָּה	הַשְׁכָּה מֵיָם Caligo aquarum.
3. Ira	הַחֶרֶף	הַחֶרֶף אֶחָדָה Ira fratris tui.
4. Cor	לִבִּי (tum	לִבִּי אֶחָדָה Cor fratris ejus.
5. Later, pavimē-	לִבְנָה	לִבְנָה הַסַּפִּיר Pavimentū sapphiri.
6. Centum	מֵאָה	מֵאָה שָׁנִים Centum anni.
7. Statua	מִצְבָּה	מִצְבָּה הַבַּעַל Statua Baal, alibi

8. Ca-

8. Cadaver	נכר	In Regim.	נכר העם	Cadaver populi.
9. Consilium	עצה		עצה רשעים	Consilium impiorum.
10. Cætus	עדר		עדר צדיקים	Cætus justorum.
11. Angulus, plaga	פצע		פצע נוב	Angulus vel plaga Austri.
12. Pilus	שער		שער ראש	Pilus capitis.
13. Somnus	שנה	In Regim.	שנת עולם	Somnus perpetuitatis.
14. Abominatio	תעבה		תעבת יהוה	Abominatio Domini.

Can. CCXCIII. In Plurali numero Zere penultimæ syllabæ in quibusdam nominibus mutatur in Scheva. ut זקנים in Regim. זקני seniores, שמות in Reg. שמות nomina, כתפות in Regim. כתפות Humeralia, scapula. Sic כבדים in Regim. כבדי graves.

Haftenus de Mutatione Litt. & Punctorum ob Statum Regiminis.

Can. CCXCIV. Inter nomen constructum, & illud, quod subsequitur, vel quod à priori regitur, intercedit particula vel inseparabilis vel separabilis.

Ut: יושבי בארץ habitatores terræ, Esa. 9. v. 1. כְּשִׁמְחַת בְּקִצְרִי כְּשִׁמְחַת בְּקִצְרִי men Regens & Rectum.

secundum latitiam Messis, Esa. 9. v. 2.

Ut: שיר למעלות Psalmus Davidis. Psal. 3. v. 1. שיר למעלות canticum graduum, Psal. 121. v. 1.

Ut: לִבִּי מִלִּפְנֵי מַלְאָכָיו Prophecia cordis sui sive ex corde suo, Ezech. 13. v. 2. מִלִּפְנֵי מַלְאָכָיו depulsi à latere, avulsi ab uberibus, Esa. 28. v. 9.

Ut: הַלְכֵי עַל הַדֶּגֶר ambulantes per viam, Jud. 5. vers. 10.

Ut: יֹרְדֵי אֶל הַבְּרִיחַ descendentes ad lapides putei, Esa. 14. v. 19.

Ut: יִשְׂרָאֵל רִצְוֵן gaudium Rezin. Esa. 8. v. 6.

Can.

Can. CCXCV. In certis nominibus forma Syntactica seu Constructa pro aliâ Etymologica seu absolutâ substituitur. ut:

Forma.

Constructa.

Etymologica.

גזרת	maceria	גזרה 1.
גבירת	angusta	גבירה 2.
דבירה	palatba	דבירה 3.
מחשבת	cogitatio	מחשבה 4.
כתף	humerus	כתף 5.
מלאכת	opus	מלאכה 6.
להבת	flamma	להבה 7.
ממלכת	regnum	ממלכה 8.
ממשלת	dominium	ממשלה 9.
עצרת	corona	עצרת 10.
עזרה	interdictio	עזרה 11.
עקרה	sterilis	עקרה 12.
תפארת	ornamentum	תפארת 13.
זלע	latus	זלע 14.
קטרת	suffitus	קטרת 15.
אשמרת	vigilia	אשמרת 16.
משפחה	familia	משפחה 17.
משענה	baculus	משענה 18.
ירך	femur	ירך 19.
תוכחה	increpatio	תוכחה 20.
מצבה	statua	מצבה 21.
ירח	luna	ירח 22.
מפלג	cadaver	מפלג 23.
אשת	uxor	אשה 24.

Forma.

Forma.

Constructa.		Etymologica.
צֶרֶב	cerva	צֶרֶב 25.
זִנְיָה	iniquitas	זִנְיָה 26.
מִדְיָה	medium	מִדְיָה 27.
מֹרֶס	mors	מֹרֶס 28.
לֵוִי	leo	לֵוִי 29.
וֹס	os	וֹס 30.
שְׁלֹשָׁה	tres	שְׁלֹשָׁה 31.
אַרְבָּעָה	quatuor	אַרְבָּעָה 32.
חֲמִישָׁה	quinque	חֲמִישָׁה 33.
שֵׁשֶׁה	sex	שֵׁשֶׁה 34.
שֶׁבַע	septem	שֶׁבַע 35.
חֲמִשָּׁה	novem	חֲמִשָּׁה 36.
עֲשָׂרָה	decem	עֲשָׂרָה 37.
בֶּן	filius	בֶּן 38.
כֹּפֵה	sufficientia	כֹּפֵה 39.
חַיָּה	vita	חַיָּה 40.

Can. CCXCVI. Per Enallagen i. pro formâ constructâ
ponitur absoluta, ut: אֱמִירִים אֱמִירִים pro אֱמִירִי אֱמִירִי ver-
ba veritatis. Sic אֵשׁ אֵשׁ excandescencia irae sue, כֶּסֶף כֶּסֶף
aqua oppressionis, אֲבָנִים אֲבָנִים ordines lapidum. Ubi tamen
aliiponunt Ellipsin Constructi, ut plenum sit אֲבָנִים אֲבָנִים
ordines, ordines, inquam, lapidum. Confer in Trost. pag. 97.
cum pag. 94.

Et 2. vicissim pro formâ absolutâ ponitur constructa.
וָעֵרָה וָעֵרָה pro חֲכָמִים חֲכָמִים. Et ita pro מְקוֹם מְקוֹם locus, venit
מְקוֹם מְקוֹם, aliquoties quando sequitur אֲשֶׁר, qua Observatio est Er-
penii p. 272. & 274. Confer Glas. p. 149. in Phil. Sacr. & Buxt. l. 2.
c. 4. in Thef. & Barthol. Mayr. in Philol. Sacra part. 1. pag. 339.

Can.

Can. CCXCVII. Nomen constructum regit etiam post se vel Verbum infinitum nominascens, vel Adverbium. Ut: *דמי חנם* *in diebus judicare, i. e. judicii, Ruth. 1. v. 1.* *דמי חנם* *sanguines immerito, id est, innocentes. 1. Reg. 2. v. 3. (Erpen. p. 273.)*

Appendix de Nominibus Numeralibus.

Can. CCXCIX. Nomina Numeralia Cardinalia & hinc quoque habent peculiarem rationem. Nam primum adjectivum est, & per omnia cetera adjectiva imitatur. ut: *יום אחד* *dies unus.* Reliqua quodammodo sunt Adjectiva, quia cum numerato conveniunt genere; quodammodo Substantiva, quia numerato praeponuntur, idque regunt more Substantivi; incerto tamen numero. Nam, quae à duobus ad decem sunt (*inclusivè*) regunt numeratum plurale; idque bifariam, interdum enim immutata manent, ut: *שני עצים* *duo ligna;* *שבעה פרים* *septem juvenci;* interdum aliorum Substantivorum more mutantur, ut: *שני בנים* *duo filii,* *שבעה ימים* *septem dies:* quae verò supra decem sunt, regunt numeratum singulare, & immutata manent, ut: *ארבעה עשר יום* *quatuordecim dies,* *שלשים שנה* *triginta anni,* *מאת מדינות* *centum provincia,* *אלף איש* *mille viri.*

Interdum tamen, licet rarius, haec quandoque Plurale regunt, ut: *ארבעה עשר פסחים* *quatuordecim agni,* *שלשים שקלים* *triginta sicli,* *מאת פסחים* *centum vicibus,* *אלף פסחים* *mille vicibus.* Et *מאת* quoque interdum mutatur ob regimen, ut: *מאת שנה* *centum anni.* Consule etiam *Buxt. Thes. p. 338.*

CAP.

*De Constructione Verbi cum Nomine
vel Verbo.*

Tabula

NB. Contient
Cann.
IV. à 299.
usq^z ad 302
inclusivè.

Can. 299. Verbum regit post se vel	Nomen idq; vel	Immediatè, nullà	} Particulà intercedente. Can. 300.
		Mediatè, aliquà	
Verbum in Infinito tem- pore, vel	Verbum in	1. Simpliciter	} Can. 301.
		2. Interceden- te particulà	
		3. Augenda significacionis causà Can. 302. ubi præ- terea duo notanda:	
			Verborum collocatio. (Obs. 1.) Temporis infiniti in reduplicatio- ne ponendi, punctatio & termi- natio, (Observ. 2.)

Can. CCXCIX. Verbum regit post se vel No-
men, vel aliud Verbum. *Erpen. p. 278. Trost. p. 114.*

CCC. Verbum regit post se Nomen vel immediatè, nullà
intercedente Particulà, vel mediatè, intercedente eà vel in-
separabili, vel separabili. *Erpen. p.278. Trost. p.114. & seqq.*

(Particula potissimum huc facientes sunt, פֶּעַר פִּירָן ל' ב')

quorum usus

facile ex lectione Biblicâ, & à tyrone ex Lexici Buxt. evolutione

bauriripotest. Vide Erpen. pag. 279. Trost. pag. 115. & seqq.

Glassium in Phil. Sacra p. 24. ubi hæc habentur: Omnia Verba

apud Hebræos sunt simplicia, nec ita cum Præpositionibus

componuntur, diverſarum ſignificationum cauſâ, uti apud

Græcos & Latinos fit. Præpositio igitur, quam Græci &

Latini cum Verbo componunt, ab Hebræis inter Verbum,

S 2

& No-

& nomen sequens disponitur, unde multi peculiares & Ebrais proprii loquendi modi oriuntur, diversæque unius thematis seu Radicis significationes sæpè distinguuntur. Sic *לָקַח* ire, etiam adire significat, si cum *אִתּוֹ* construatur, & abire, si cum *בְּ*, praire, si cum *לְפָנָיו*, postire vel sequi, si cum *אַחֲרָיו* &c. Vide ibi plura.)

Can. CCCI. Verbum regit post se Verbum alterum in Infinito tempore, vel simpliciter: ut *קִיּוּם יָכֹל* potuit surgere; vel intercedente *לְעֵשׂוֹרָה* cogitârunt facere. Erpen. pag. 282. Trost. p. 119.

Sed & hic est & Ellipsis Infiniti temporis, & Enallage, quando pro Infinito venit Futurum. Erpen. pag. 282. addit Trost. & Præteritum & Participium, quæ usu discas. Vide & Sixt. Amam. in Regulis textualibus. pag. 77. Buxtorf. p. 498. l. 2. cap. 16. Reg. 1.)

* Can. CCCII. Tempus Infinitum Verbo suo aut alii ejusdem notionis, vel ex eadem, vel ex diversis Conjugationibus augendæ significationis causâ apponitur: sive, geminatio rei vehementiam & actionis intentionem & celeritatem denotat. Ut *וְיָסַקְרָהּ אֶת־יָדָיו* omnino obiisti, *וְיָסַקְרָהּ אֶת־יָדָיו* lapidibus obruitor, ut jaculando conficitor *וְיָסַקְרָהּ אֶת־יָדָיו* curando curabit, *וְיָסַקְרָהּ אֶת־יָדָיו* desolando desolati sunt.

Circa hunc Can. duo notanda.

1. Verborum Collocatio, de qua Erpen. pag. 283. Infinitivus absolutus suo Verbo additus Præteritum & Futurum plerumque antecedit, Imperativum sequitur, atq. tum denotata actionis continuationem & frequentationem, si videli-

ces

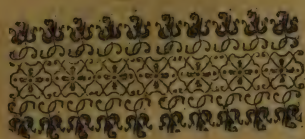
et postponitur. Buxt. pag. 499. Trost. pag. 121. כִּנְחָה תִּרְאֶה וְיִשְׁפֹּט שְׁמוֹעַ, *audite audiendo*, וְיִשְׁפֹּט שְׁמוֹעַ, *audite audiendo*, *indefinenter judicabit*. Buxt. p. 499. טָרַף טָרַף, *discerpando discerptus est*. Trost. p. 121. & locutio hæc quando affirmativa est, certius & efficacius affirmat, additâ negatione vehementius negat. Negatio vel præponitur, vel sæpius interponitur. לֹא מוֹתוּ *planè non moriemini*, Gen. 3. v. 4. לֹא הִצַּלְתָּ אֶת עַמְּךָ *planè non eripuisti populum Tuum*.

2. Temporis Infiniti in reduplicatione ponendi punctatio & terminatio, de quibus Trost. p. 120.

(a) In Kal sub 1. Radicali occurrit Kamets. *מָכַל הָאֵכָל* Ut *omnino sive liberè edes*, puta, si sit ex Verbis Perfectis, aut bisyllabis Perfectorum formam imitantibus, quod addit Buxtorf. p. 498.

(b) Verba, quæ secundam Radicalem Vav contrahunt, in Kal desinunt in Cholem. *מָוֵת הַמָּוֵת* Ut *moriendo morieris*. NB. *דָּוִד דָּוִד* valdè dolebit, Ezech. 30. v. 16. In Hiphilin Zere. *מָוֵת הַמָּוֵת* Ut *Num omnino reducam?*

(c) Finita desinunt in 1 vel 2. *מָוֵת הַמָּוֵת* Ut *scortando scortabitur*. NB. *הָיִיתִי הָיִיתִי* Psal. 50. v. 11. *Effendo ero, id est, omnino erò* Vide Trost. p. 120. 121.

CAPUT III.

MB. Conti-
net Cann.
VIII. à 303.
usq. ad 310.
inclusive.

*De Constructione Particulæ cum Nomine, Verbo,
vel Particulâ aliâ.*

Tabula.

Particula regit Can. 303. post se vel	1. Nomen Can. 304.	{ ב }	Can. {	306.
	2. Verbum Can. 305. quod facit	{ ב }		307.
	3. Particulam aliam Can. 310.	{ ב }		308. 309.

Can. CCCIII. Particula regit post se vel Nomen,
vel Verbum, vel aliam Particulam.

(Erpen. pag. 284. Particularum separatarum Syntaxis
difficultatem magnam non habet, & usu facile discitur.)

* Can. CCCIV. Particula Inseparabilis בְּ No-
minibus præposita facit periphrasin Adverbii.
Ut: בְּרַחֵם *seuiter*, בְּרַחֵם *Verè*. Trost. pag. 123. Buxt. pag. 556.
& seqq. ubi monstrat, idem etiam in aliis lingvis usitatum
esse, *ex brevitate, id est, breviter*. In agri-
tudine has emit ades, b. e. agrè. Plaut.

Obs.

(Obs. Particula aliquandò omittitur, & Nomen tam in
formâ Etymologicâ, quàm Syntacticâ rectionis adverbialis fit.
Ut בְּרַחֵם *confidenter*, pro בְּרַחֵם *multum*, pro בְּרַחֵם
Trost. pag. 123.)

Can. CCCV. Particula בְּ Verbo Infinito præfixa
præstat usum nobilissimum. Et sic Verbum per Gerundia ut
plurimum explicatur, & inde in tempora Modi Indicativi vel Sub-
junctivi resolvitur. Unde Ebraismi iniquæ oriuntur. Buxt. pag.
568. & seqq. Trost. pag. 124, 125.

Can.

Can. CCCVI. 7 Constituit Gerundium in DO, & explicatur per CUM, QUANDO, DUM, & Infinitivus per Verbum Finitum, aut per duos Ablativos, quorum alter Nominis, alter Participii est. Ut בָּבוֹא אֵלָיו נָתַן in venire, in veniendo ad eum Nathanem. Græcè ἐν τῷ εἰσελθεῖν πρὸς αὐτὸν, veniente ad ipsum, cum veniret, aut venisset ad ipsum, עָמַם בְּתַקְבָּא, in congregando se populos, Psal. 102. v. 23. congregantibus se populis, cum congregarent se populi. Græcè ἐν τῷ ἐπισυναχθεῖν λαός.

Can. CCCVII. 7 Explicatur per בְּאִשֶּׁר cum, quando, postquam, ac ferè tempus Præteritum notat, quandoque etiam in duos Ablativos resolvitur. Græci per ἡνίκα, ὅτε, ὅταν, ὡς & tempus Finitum exponunt. בְּכַל הַיּוֹם הַשְּׁמֵרִים לְרַבֵּר secundum finire Moderatores istos loqui, hoc est, בְּאִשֶּׁר בָּלוּ, ὅταν πύσονται, cum finirent vel finientibus, de finientibus Moderato-ribus loqui.

NB. 7 geminatum plenam similitudinem & absolutam convenientiam ex omni parte significat. Ut כַּצִּדִּיק וְכַפְּרִישֶׁע sicut justus, sicut impius, ut eadem sit planè par & aqua utriusque conditio, Trost. p. 124.

Can. CCCVIII. 7 Infinito præpositum facit Gerundium in DUM vel DI, & explicatur per לְמַעַן, ut. עַתָּה לְהַשְׁלִיךְ tempus projiciendi lapides, vel ad projiciendum. Potest & per Supinum exponi: Ut אֲנִי לִפְתֹּחַי סִרְרֵי surrexi ego apertum, vel ad aperiendum. Buxt. pag. 562. Trost. 125.

Can. CCCIX. 7 Infinito præpositum, facit Gerundium in DO, & vel (1.) Negative sumitur, explicaturq; per NE, UT NON. Ut: אֲנִי מֵאֲסוּ מִמְּלֹךְ עֲרִידָם me spreverunt à regnando super eos, id est, ne regnem.

Vel

Can. 311. Affixum cum vote, cui adiungitur, coalescit iuxta Can.

A B					
2. Speciales, quatenus vox illa est		1. In genere notand.		Qualitas Verbi ad quod accedant Affixa, quia	
		Can. 324.		1. Non cuilibet Verbo, &c. 2. Non cuilibet Personae, &c.	
2. Verbum, ubi				Punctum praeivium, quod sibi praemittit Affixum	
				Can. 327. 328.	
2. In specie, de affixis cum		(1.) Praeteriti		Personae	
				Tertia Mascul. 329. Tertia Femin. 330. 331. Secunda Mascul. 332. Secunda Femin. 333. Prima commun. 334.	
				Tertia Comm. generis. Can. 335. Secunda Mascul. & Femin. simul. cā 336. Prima Comm. generis. Can. 337.	
				Pluralis numeri.	
		(2.) Futuri primi Personae secundae		Singulari Mascul. 338. Singulari Femin. 339. Plurali Mascul. Can. 340.	
		(3.) Fut. 2. Persona tertia Mascul.		Sing. Can. 341. ubi de Dagessato Plur. Can. 343. Nune. Schevato	
				Can. 342. 344.	
		(4.) Infinit. Can. 345. 346.			
		(5.) Particip. Can. 347.			
3. Particula		Inseparabilis		Can. 348. 349.	
		Separabilis		Can. 350.	

T

Can.

Can. CCCXI. Vox Ebræa regit post se Pronomen Insep-
tum seu affixum, quod cum ipsa voce coalescit, *juxta seqq.*
Canu. (1) generales, & (2.) speciales.

Can. CCCXII. Probè observetur & Accentus sedes, & ipsa vocalis, quam affixum sibi præmittit.

(Non enim omnia affixa secum rapiunt accentum,
 „ quod ex Tabella affixorum patet, unde ex sede accentus de
 „ mutatione vel non - mutatione punctorum ferendum est
 „ iudicium. Præterea vocalis, quam affixum sibi præmittit, ut
 „ plurimum prodit in Nominibus Numerum, in Verbis Tem-
 „ pus, quæ itidem ex Tabellis subjungendis per se patebunt.)

Can. CCCXIII. Vox in Jod, vel ^י servile definiens, nudum assumit Affixum. Ut צִוִּיתִי *præcepi tibi*, פָּתְרוּנִי *cinxerunt me*, אֲבִינִי, *Pater noster*, אָחִיו *frater ejus*, Buxt. pag. 503. Trost. pag. 98. NB. Pro illo ^י servili sapissime substituitur. alternativum p. 62. Can. 141.

Can. CCCXIV. Affirmativa Generis (Π_{τ}) ob
accessum affixi mutatur in *juxta* Can. 92. general. su-
prapositum p. 36.

Can. CCCXV. Vox habens tertiam Radicalem ך׳ loco ך׳
usitatissimè assumit ך׳, quod in nominibus præmittit sibi
Zere. Ut: ך׳ ך׳ folium ejus. (De Verbis vide Tab. Affix.)

(Observat. 1. Perpetuum hoc est cum nominibus in forma עלה *folium*.

2. Nomen אב Pater, à Radice אבה, & אח frater, à Rad.
אחא sapius habent י quā יה, ut ex seqq. patebit. Vide p. 151. 152.

3. Verba, quæ tertiam Radicalem habent ה in tempore
 Infinito, quandò ad terminationem ו Affixa assumunt
 Can. 346. inter alia & ו admittunt. Ut ויחי ויחי ויחי ויחי ויחי
 ipsum

ipsum, cum vidisset ipse, עֲשֹׂהוּ (quod sæpius legitur) facere eum, & (quod semel legitur) עֲשֵׂהוּ Exod. 18. v. 18.

4. Affixum וְיִי jungitur & aliis, quæ tertiam Radicalem non habent, ut (cum Nominibus Singul. Num.) אִרְהוֹ lux ejus, pro אִרְהוֹ. Sic וְיִי jugum ejus, וְיִי parvam petudem suam, וְיִי concubina ejus, Buxt. pag. 419.

Can. CCCXVI. Affixum וְ ut plurimum (cum Nominibus, Verbis & Particulis) ponitur pro וְ, rarius pro singulari affixo Vav. (Unde orta est illa controversia, quomodo וְ sit capiendum & exponendum in וְ Esa. 53. v. 8. Bellarm. in Institutione Ebraica fol. 16. alii assecla, ut obtineant codicem Ebraicum à Judæis esse depravatam, inter alia loca & hunc produciunt, asserentes: Judæos pro וְ ei, substituisse וְ eis. Et nituntur hoc suo, ut putant, solido fundamento, quod Affixum וְ semper denotet Pluralem. Sed ruinofum hoc esse fundamentum, nostrates probant, & rectissime ita statuunt: וְ interdum Singularem, interdum verò Pluralem pro circumstantiâ textûs significare, seu utriusq. Numeri diversis in locis esse notam.) Vide Job. 27. v. 21. & seqq. Esa. 44. v. 15. Job. 22. v. 2.

Can. CCCXVII. Vox Affixum post se regens, De vocibus aut est Nomen, aut Verbum, aut Particula, de quibus Affixa admittunt.

(Hic obiter nota: Quod omnia Affixa (in Nominibus & Verbis) cum antecedentibus Substantivis, aut cum re vel personâ, de quâ sermo habetur, in eodem genere & numero conveniant. Non autem cum iis, quibus affiguntur. Hinc Nomen vel Verbum singularis potest habere affixum Numeri pluralis, & vicissim: Nomen vel verbum Generis Masculini, potest habere affixum generis Fæminini, & vicissim.)

MEMBRUM PRIMUM.

DE AFFIXIS CUM NOMINIBUS.

* Can. cccxxix. Circa doctrinam de Affixis cum Nominibus conjungendis duo sunt notanda:

1. Qualitas seu Constitutio Nominis, ad quod accedat Affixum.

2. Punctum prævium, quod Affixum sibi præmittit.

* Can. CCCXIX. Non omnia Nomina sub quacunque significatione & formâ veniant, Affixa possunt admittere. E. G.

(1.) Nomina propria & gentilia nulla planè admittunt Affixa. Ut: non dicitur יַעֲקֹב יָעֻב Jacob meus, sed יָעֻב יַעֲקֹב sic יְהוֹשֻׁעַ יְהוֹשֻׁעַ Jud. ii. v. 2.

(2.) Sequentia Nomina non assumunt Affixa in formâ Etymologicâ; Sed in formâ Syntacticâ tantum.

1.	מלחמה	bellum	וּמלחמה	מלחמה
2.	ממשיך	dominium	ממשיך	ממשיך
3.	משפחה	familia	משפחה	משפחה
4.	ממלכה	regnum	ממלכה	ממלכה
5.	מלאכה	opus	מלאכה	מלאכה
6.	מצבה	statua	מצבה	מצבה
7. Vel	מפלה	cadivum	מפלה	מפלה
	מפלה	ruina	מפלה	מפלה
8.	חיה	bestia	חיה	חיה
9.	ארבעה	quatuor	ארבעה	ארבעה
10.	שלשה	tres	שלשה	שלשה
11.	מור	mors	מור	מור
12.	מדינה	medium	מדינה	מדינה
13.	מדינה	iniquitas	מדינה	מדינה

14. אִשָּׁה	uxor	אִשָּׁה	} ul {	אִשָּׁה
15. שֵׁה	pecus	שֵׁה		שֵׁה & שִׁידוּ
16. מֵי	aque	מֵי		מֵי & מִימֵי

Aliàs Nomini constructo (sicut *neg. articulus, neg. Emphaticum, ita etiam*) non apponitur Affixum; sed tunc Nomen sine Articulo & Affixo usitatissimè iteratur. *עַל הַקּוֹן וְעַל הַקּוֹן* *super barbā, barbā Aaron, Psal. 133. v. 2. Trost. p. 93.*

(3.) Non omnia Affixa indiscriminatim illis suffiguntur Nominibus, quæ aliàs Affixa pati possunt, sed semper & ubique videndum est, quid usus ferat. *Vide infra Observat. ad Can. 323.*

Can. cccxx. Nomina, quæ admittunt Affixa, subeunt interdum mutationem, tum ratione punctorum, tum ratione literarum.

Puncta autem hic mutantur, non tam ob accessum ipsius Affixi, quàm ob Accentûs sedem mutatā, vel quia Affixa, quæ accedunt, secum rapiunt accentum. Ergò supervacaneum est hic vel cudere vel obtrudere novos Canones, sed sciendum est, semper recurrendum esse ad Can. generales supra c. VI. p. 75. propositos. Si modò puncta sunt pura seu mutabilia, *b. e.* quando non involvunt Dages forte, vel quietam literarum *אֶהוּ E. G. ad formā אֶהוּ non dico אֶהוּ sed אֶהוּ, quia Kamets sub אֶ est impurum, seu immutabile, & Dages involvit, quia אֶ eques, est formā אֶ fur. Sic Kamets in vocabulo אֶ hostis per omnia est immutabile, quia involvit quietem media literæ Radicis פֶּה juxta p. 39. Can. 100. Eadem est ratio de abjectione literæ אֶ in Nominibus quiescentis in Sagol (ad formā אֶ) juxta Can. 94. item de mutatione אֶ affirmativæ generis in אֶ juxta Can. 92. & 314. Hæc omnia, inquam, quia sunt generalia, generaliter jam tum à nobis in præcedentibus sunt pertractata, & hic veniunt specialiter tantum applicanda. Hic tantum NB. de abjectione vel exclusionē אֶ & adjectione פֶּה seqq. Cam.*

* Can. CCCXXI. Ob accidens Affixum □ nota multitudinis abjicitur manente Jod (*sed non manente puncto praevio in Plurali, aut, nō manentibus praevis punctis in Duali*) Affixum verò Jod & istam notam multitudinis (Jod) semper extrudit. Vel, quod idem est: Terminatio □, vel □, aut tota abjicitur, quod fit tantum, quando affixum Jod accedit, aut □ tantum abjicitur manente Jod, quod fit aliis quibuscunque Affixis accedentibus prater Jod.

* Can. CCCXXII. Nomina pluralia, quæ habent terminationem fœmininam □, in Plurali ante omnia Affixa, (*prater Jod, □ & I*) assumunt Jod, perpetuam quasi notam multitudinis.

(*Observ. 1. Jod nota multitudinis (1.) non rarò deficit, ut* בְּחַבְרוֹתָיו *pro* בְּחַבְרוֹתָיו *via ejus, pro* בְּחַבְרוֹתָיו *Psal. 10. v. 5. prudentibus consiliis suis, Job. 37. v. 12. &c.*

(2.) Intercedit inter Affixum & Tempus Infinitum Verborum Quiescentium tertiâ Radicali □ in □ finiens, ad imitationem nominum, בְּבִנְיָתָם in ædificando Te.

(3.) Ad imitationem Chaldaeorum ante Affixum Chald. הִי (*quo pro utuntur*) Hebræi Jod notam multitudinis mutant in □ ut: בְּנֵימִלֵּיךְ *beneficia ejus, Psal. 116. v. 12. pro* בְּנֵימִלֵּיךְ *planè, ut Chaldeus עֲבָדוֹרָי dicit, ubi Ebraeus habet עֲבָדוֹרָי (serui ejus.)*

Can. CCCXXIII. Quomodo Affixa & quibus praevis punctis in fine Nominibus subnectantur tam pluralibus, quàm singularibus; cum compendiosissimè, tum simul commodissimè seqq. monstrant Bina Schemata (a) (b)

Sche.

Schema (a) Nominum Singul. Numeri.

	Hostis	צַר	Gen. Pers.
Noster נֹרֵי	צַרְנוּ	Meus יִי	צַרְי C. 1.
Vester כֶּם	צַרְכֶּם	Tuus הֵי	צַרְהֵ M. } 2.
Vester כֶּן	צַרְכֶּן	Tuus הֵי	צַרְהֵ F. }
Eorum ם	צַרְם	Ejus וִי	צַרְוֵ M. }
Earum ם	צַרְם	Ejus וִי	צַרְוֵ F. } 3.

Observatio I. Reliqua affixa (quæ superius p. 123. Can. 262. in tabula Pronominis sunt proposita, neg. tamen in hoc Schemate affixionis occurrunt) ut sunt: הָ הָ הָ partim cum Nominibus singularibus planè non, aut certè rarissimè copulantur, ut הָ de quo supra p. 147. Partim copulantur quidem sæpiùs, sed non nisi in certis nominum formis. E. G.

(1.) Nominibus, quæ sunt formæ פֶּלֶח folium, vel פֶּעֶץ opus.

(2.) Quatuor illis nominibus אב Pater, אח Frater, סוֹכֵר Socer, אֶסֶר os, oris, mediante literâ Jod, quæ propter tiam Radicali posita esse videtur, & causatur, ut affixa, immediatè (absq. peculiari puncto præmissa) accersant, & præterea non tantum וִי sed etiam Vau admittant (sæpiùs) quæ ratio omnium evidentis simè exemplo patet:

Pater

(2.) Quatuor illis supra recensitis; (*Observatione primâ*) Et præterea per Enallagen aliis etiam Nominibus usu observandis. Ut *מינחם מנחם* de quibus vide *Sixt. Amama Anom.*

III. ׀ & ׀ sunt Affixa Singularium ferè propria, & pluralibus non affiguntur, nisi illis tantum, quæ habent terminationem ׀ ex declinatione secundâ *Can. 230. ut צרותם tribulationes eorum, נפשותם anima eorum.*

Schema (b) Nominum Pluralis numeri.

Hostes	צרים	Gen. Perf.	NB. De abjectione literæ ׀ vide <i>Can.</i> 321.
<i>Nostri</i> נִי	צָרִינִי	<i>Mei</i> יִי	צָרִי C. 1.
<i>Vestri</i> יִי	צָרִיכֶם	<i>Tui</i> יִי	צָרִיךְ M. }
<i>Vestri</i> יִי	צָרִיכֶן	<i>Tui</i> יִי	צָרִיךָ F. {2.
<i>Eorum</i> יִי	צָרִיכֶם	<i>Ejus</i> יִי	צָרִיךְ M. }
<i>Eorum</i> יִי	צָרִיכֶן	<i>Ejus</i> יִי	צָרִיךָ F. {3.

(*Observ. I.* Eadem est ratio Nominum pluralium, quæ habent terminationem ׀ ut *צרותי* tribulationes meæ, *צרותינו* tribulationes nostræ &c.

II. De iisdem utile est nôsse perpetuam Regulam:

Omnia Nomina pluralia in ׀ terminantia cum omnibus Affixis (*tâm gravibus quàm levibus*) habent eadem Puncta substrata, quæ aliàs habent in statu Regiminis posita. Ut nomen plurale ׀ *patres*, in Regimine facit ׀: sic cum omnibus Affixis ׀ *patres mei*, ׀ *patres nostri*, ׀ *patres vestri*, ׀ *patres eorum* &c.

Porrò (in genere) de omnibus Affixis notandum venit.

III. Quod Affixa dividantur in Levia & Gravia. Gravia sunt tantum quatuor ׀ ׀ ׀ ׀, reliqua omnia sunt Levia. Gravia dicuntur etiam constructa, quia dictionibus, cum quibus copulari debent, eandem mutationem Punctorum impertant,

vant, quæ aliqvi Regiminis formatio requirit in utroq. Numero. Ut, nomen רַבֵּר verbum, in Regim. facit רַבֵּר, eodem modo cum Affixo Gravi רַבֵּר־, sic in plurali רַבֵּר־ verba, in Regimine facit רַבֵּר־ eodem modo cum Affixo gravi רַבֵּר־ & sic in aliis.)

MEMBRUM SECUNDUM.

De Affixis cum Verbis.

CCCXXIV. Circa doctrinam de Affixis cum Verbis jungendis, primò in genere duo sunt attendenda.

1. Qualitas ipsius Verbi, ad quod accedat Affixum.
2. Punctum prævium, quod Affixū sibi præmittit.

Nam.

CCCXXV. Non omnia Verba admittunt Affixa, sed propriè Activa tantum, quia illa personam patientem denotant, quam Accusativo casu ea verba exprimunt.

(Observatio: Affixa tamen adjunguntur

1. Infinito passivo Niphal, ut להִתְחַבֵּק in luctando ipsum, Genes. 32. v. 25. הִתְחַבְּדוּם creare eos, Gen. 5. v. 2. הִתְחַבְּדוּ quando honore afficior Exod. 14. vers. 18. הִתְחַבְּדוּם in consultando ipsos. Ps. 31. v. 14. הִתְחַבְּדוּ cum circumcideretur ipse Gen. 17. v. 25. הִתְחַבְּדוּ in praliari ipsum, 2. Paralip. 22. v. 6. וַיִּתְחַבְּדוּ & oppugnaverunt Me Psal. 109. v. 3. יִזְכְּרוּ לְפָנַי propter recordari vos, h. e. quia in memoriâ estis vel versamini. Ezech. 21. v. 24. הִתְחַבְּדוּם cum dispersi fueritis vos. Ezech. 6. vers. 18. Buxtopag. 530.

2. Neutris seu Intransitivis. Hinc Drusus in Gramm. nota: Verba Neutra Affixa non habent aliorum quidem more, non enim actionem in quippiam significant, verum adduntur

duntur καὶ ἐλάττωται πρὸς ἑαυτοὺς, commodā videlicet subaudi-
tā Prepositione. Putā על' עמ' אל' ב'ל' Buxt. 528. (lib. 2.
cap. 17. sub fin.) Trost. p. 111. ut מצדנו pro לו indicabo illi,
בשרם pro בשרם coxit eis, נתתי לי pro נתתי destiti mihi,
יבוא לי pro יבוא obveniet illi. Sic יקרוב לי pro יקרוב loquun-
tur contrate.

יצאו ממני egredi sunt ex me, רבו לי pro רבו loqui
cum eo, יעמוד עמך commorabitur tecum, יעקו עליך pro
יעקו עליך, clamabunt ad te, קמו עליך pro קמו insurgentes
contra me.

CCCXXVI. Non cuilibet Personæ, quælibet
Affixa adjunguntur. Nam.

(a) Personæ { prima } respuit Affixā { primā } Personæ,
                  { secunda } { secunda }
quia sic reciproca fieret significatio, quæ Conjugationibus Niphal
& Hithpaël exprimitur. At mixtim conjungi possunt Ver-
bum scil. primæ Personæ Pronomini secundæ, & contra.
Tertia persona similia Affixa recipit, ut monet Buxt. p. 503.

(b) Persona definēs in { ה' } recipit { ה' } nō { ה' } Trost. p. 105.

(Hic tibi revoca in memoriam, quod supra dictum Observ. 2. ge-
nerali ad Conjugationem Hiphil, quod in istā sub secundā Radicali
cum Affixis usitatissimè habeatur Zere, etiam tūc, quandō ab initio
est Vau conversivum præfixum.)

CCCXXVII. Affixa certā ante se requirunt vocalē,

Longam { ה' }
                  { ו' }
                  { ו' }
                  { ו' }
Brevem { ה' }
                  { ו' }
                  { ו' }
                  { ו' }

Tabula Af-
fixarum
cum Verbis
connecten-
dorum.

(Anomala verò hic dantur plurima, quæ petantur ex aliis, quos laudavimus in Prefatione hujus Medullæ.)

Can. CCCXXIX. Reliqua (כִּן וְכָם וְכִן וְכִן) verbis appositæ vocalem ante se exigunt ad normam Nominum singularium, juxta Schema Affixor. (a) sub Can. 323. positum.

NB. Affixum כִּן cum verbis finitis כִּן interdum admittit punctorum transpositionem. Ut pro כִּן עֲנֵךְ ad formam עֲנֵךְ כִּן dicitur כִּן עֲנֵךְ respondet tibi, Jerem. 23, v. 37. promiscuè enim hæc forma usurpatur, Buxt. p. 506.

Quæ omnia, ut è melius & facilius à quovis tyrone percipi possint, subjungam omnia tempora, & omnes ferè omnium temporum personas, ex quibus Schematis suis postea facillè poterit de quocunq; oblato exemplo ferre judicium, præsertim si quis præterea attenderit subjunctas Observationes.

De Affixorum subjunctiōe in specie, secundum certa tempora & personas.

(1.) De Præteriti Personis (in omnibus Conjugationibus, quæ quidem Affixa admittunt, hoc est, Kal, Piel & Hiphil.)

Schema I. de 3. Personâ Mascul. Singul.

Nos C. כִּן	Me C. כִּן	} Kal. Piel. Hiphil.
Vos M. כִּם	Te M. כִּן	
Vos F. כִּן	Te F. כִּן	
Hos כִּם וְכָם	Eum כִּן וְכָם	
Has כִּן	Eam כִּן	

Can. CCCXXIX. Verba, quæ sub secundâ Radicali habent Zere, illud retinent juxta p. 78. Observ. 2. ad Can. 173. ut כִּן כִּן crevit mecum כִּן כִּן amavit eum. Zere verò, quod est sub 2. Radi-

Radicali in Piel perpetuò mutatur in Scheva. *מָגִידוֹ magnificavit eum.*

Schema II. de 3. Personâ Fœm. Singulari.

Juxta Regul.	נִי	נִי	{	פָּקַדְתָּ Kal.	NB. In 1. Conjug.
Trofti p. 160.	כִּם	כִּי		פָּקַדְתָּ Piel.	Kal fit quasi
Num. 4.	כִּן	כִּי		הִפְקַדְתָּ Hiphil.	Metathesis
מִן	מִן	מִן	{	הִפְקַדְתָּ	punctorum,
אִן	אִן	אִן		הִפְקַדְתָּ	quod ex
					hoc sche-

Can. CCCXXX. Litera ה Affixi & ה in hac tertiâ fœm. mate pater.

Præteriti interdum mutatur in ה, unde porrò ה præcedens abjicitur & per Dages compensatur. Can. 113. ut *גִּמְלוֹתָיו ablatavi eum pro גִּמְלוֹתָיו, sic נִחַמְתָּ תְּנִיחַמְתָּ tenuit eum. Trost. pag. 107. Buxt. p. 506.*

CCCXXXI. Finita ה in formâ contractâ (de qua Observ. 1. ad Can. 92.) assumunt Affixa ה *וִידִיתָ te, Job. 42. v. 5. הִיחַיִּיתָ vivificavit me, Psal. 119. v. 50. הִעֲלִיתָ ascendere fecit eos. Jos. 2. v. 6. Trost. p. 107.*

Schema III. de 2. Personâ Præteriti Mascul.

Sing.				
נִי	נִי	פָּקַדְתָּ Kal.	{	פָּקַדְתָּ
כִּי	כִּי	פָּקַדְתָּ Piel.		פָּקַדְתָּ
כִּן	כִּי	הִפְקַדְתָּ Hiphil.		הִפְקַדְתָּ

CCCXXXII. Vocalis Affixi perpetuò excludit Kamets litera affirmativæ ה. Trost. pag. 109.

Schema IV. de 2. Personâ præteriti fœm. sing.

נִי	נִי	פָּקַדְתָּ Kal.	{	פָּקַדְתָּ
כִּי	כִּי	פָּקַדְתָּ Piel.		פָּקַדְתָּ
כִּן	כִּי	הִפְקַדְתָּ Hiphil.		הִפְקַדְתָּ

V 3

CCCXXXIII.

CCCXXXIII. Ante Affixa accedit Jod quasi altera Foemini nota ex forma Pronominis *ואני*, unde & Affixa nude assumuntur juxta Can. 313. generalem supra positum.

Schema V. de primâ Personâ Præteriti Singularis Numeri.

M.	כָּם	ךָ	} פָּקַדְתִּי Kal. ex פָּקַדְתִּי
F.	כָּן	יָךְ	
M.	ם	וְהָיָה	
F.	י	יָךְ	

CCCXXXIV. Eadem hac est forma verbi & ratio affixionis, quæ fuit in precedenti personâ, nisi quod pro Affixo primæ personæ hic adhibeantur secundæ personæ. Semel legitur cum Affixo primæ Personæ, quod tamen in Dativum resolvendum est. Ut *עָשִׂיתִי לִי* feci mihi. Ezech. 29. v. 3. pro *עָשִׂיתִי לִי* vide supra Observ. 2. ad Can. 325.

Schema VI. de tertiâ Personâ Præteriti pluralis Numeri generis Communis.

כָּם	כָּן	} פָּקַדְוּ Kal. NB. Kamez & Scheva ab initio transponuntur.
כָּן	יָךְ	
ם	וְהָיָה	
י	יָךְ	

CCCXXXV. Verba, quæ in Singulari numero sub secundâ Radicali (in Kal) habent Zere, illud & hic loco Kamez assumunt : *שָׁבְאוּ* oderunt me. *יִרְאוּ* reverentur ipsum. Buxt. p. 510. Trost. p. 189.

Sche-

Schema VII. de secundâ Plurali Gen. Masculini
& Foeminini Præteriti.

כִּי	נָה	פָּקְדָתָן Kal.
הוּ	מָה	פָּקְדָתָן Piel.
הָ	וּ	הִפְקְדָתָן Hiphil.

CCCXXXVI. Terminationes ־ & ־ abjiciuntur, & loco earundem vel alternans, quasi alia nota Pluralis Numeri assumitur. Unde ־ Affixa nudè accedunt. *juxta Can. 313. Buxt. p. 510. Treft. p. 110.*

Schema VIII. de 1. Persona Præteriti Pluralis Numeri.

כֶּם	הָ	פָּקְדְתֶּם Kal.
כֶּן	הָ	פָּקְדְתֶּם Piel.
מָם	הוּ	הִפְקְדְתֶּם Hiphil.
וּ	הָ	

CCCXXXVII. Quando tertia Radicalis est Gutturalis, tunc pro Scheva quiescente assumitur compositum *juxta Can. 152. supra traditum. Ut אֶנֶכֶּנּוּ novimus, fit יָדַעְנוּ novimus te, Hose. 8. vers. 3. sic יָדַעְנוּ cognovimus eos, Jesa. 59. v. 12. שָׁכַחְנוּ obliti sumus tui, Psal. 44. v. 18. נִגַּעְנוּ tetigimus te, Gen. 26. v. 29.*

(2.) De Fut. 1. in omnibus Conjugationibus.

Schema IX. de Personâ 2. Masc. Fut. primi Sing.

כִּי	נָה	{ פָּקֵד } ex { פָּקֵד } Kal.
הוּ	מָה	{ פָּקֵד } Piel.
הָ	וּ	{ הִפְקֵד } Hiphil.

CCCXXXVIII.

Can. CCCXXXVIII. Pro diversâ terminatione in Conjugatione Kal datur etiam diversa punctatio sub literis Radicalibus. Cholem ultimæ Syllabæ mutatur in Kametschatuph, & transfertur ad primam radicalem, Scheva ad secundam *juxta Can. general. 173. supra traditum, & hic specialiter applicandum. Trost. p. 110.* Patach ultimæ Syllabæ mutatur in Kamets, *itidem juxta Can. 177. generalem hic specialiter applicandum.*

(De Nun Dagessato, quod hîc in Affixis occurrit, & inferius in Futuro 2. recurrit, vide ibi *Can. 342.*)

Schema X, de 2. Personâ Foem. Singul. Futuri primi.

נ	כ	}	פָּקַדְי Kal.
ס	ח		פָּקַדְי Piel.
א	ה		הִפְקַדְי Hiphil.

CCCXXXIX. In ipsâ formâ Verbi nihil mutatur, nisi quod in Hiphil accentus ulterius projiciatur.

NB. Irregulare est ex Hiphil Quiescentium prima Jod, *הִיִּיקָהוּ* *lactato eum*. *Exod. 2. v. 9. pro הִיִּיקָהוּ* *Zere & Chireck inter se permutatis.*

Schema XI, de 2. Persoană Masc. Plurali Futuri
primi.

כָּר   נָה   { פָּקַדוּ }   { פָּקַד }   { פָּקַד } Kal.
 ס   הָהוּ   { פָּקַדוּ }   { פָּקַד }   { פָּקַד }
 ו   הָהוּ   { פָּקַדוּ }   { פָּקַד }   { פָּקַד }

CCCXL. Et hîc in ipsâ formâ Verbi (*qualis est ab Affixo ab-*
soluta) nihil mutatur, nisi qvôd & hîc in Hiphil accentus ul-
terius projiciatur. Et in Kal illa verba, quæ in singulari Nu-
mero

mittens (*qualia sunt tria tantum* וְ כִּם וְ כֹּל Cholem mutatur in Kametschatuph juxta *Can. 173. jam supra traditum.* Pathach ultimæ syllabæ mutatur in Kamets, *videm juxta Can. 177. p. 79.*

De Nun

Epentheticum
eo dages-
so.

CCCXLII. In Futuro utroque ante Affixum נְ fermè perpetuè, ante הַ verò frequentissimè assumitur Nun (Epentheticum *pag. 57. Can. 130.*) Dagesatum, precedente Sagol & Kamez affixi הַ sub litera Nun collocatur; Affixum verò נְ quiescit in Schurek. *Ut:*

Fut. 1. וְ קַחְּ accipe eum, 1. Sam. 16. v. 11.

וְ שִׁמְעֵנִי audi illud, Job. 5. v. 27.

Fut. 2. וְ נִכְרַחְּ percutiamus eum, Gen. 37. v. 21.

וְ נִשְׂמַחְּ ponam eum, Gen. 21. v. 18.

Sic וְ נִתְּנָהּ dabo eam, Gen. 13. v. 15.

וְ נִבְקַשְׁנָהּ quærebam eam, Gen. 31. v. 9. (*Trost. p. 108.*)

NB. Imitatur hoc

1. Infinitum Piel (*semel*) וְ נִחַמְּנָהּ ad incalescendum eam, Gen. 30. v. 42. *id est, cum quæ earum incalesceret. Ita Sixt. Amama in anomal. Alii putant, esse Affixum plural. Numer. pro וְ נִחַמְּנָהּ & hoc pro וְ נִחַמְּנָהּ Zere loco Kamez posito cum הַ paragogico & Dages Euphonico, ad incalescendum eas, scil. oves (quia pluralia ibidem precedunt.) Buxt. p. 516.*

2. Imitantur hoc Particulæ וְ עוֹד כֵּן וְ עוֹד דֵּן de quibus infra suo loco.

Schema XIII. de 3. Personâ Plur. Masc. Fut. 2.

NB. Speciale est:	וְ	וְ	וְ	וְ
וְ יִקְחוּ capient ipsum	וְ	וְ	וְ	וְ
Proverb. 5. vers. 22.	וְ	וְ	וְ	וְ
pro וְ יִקְחוּ, quod	וְ	וְ	וְ	וְ
legitur 2. Paral. 22.	וְ	וְ	וְ	וְ
v. 9.	וְ	וְ	וְ	וְ

וְ יִקְחוּ } ex Singul. } וְ יִקְחוּ } Kal.
וְ יִקְחוּ }
וְ יִקְחוּ Piel.
וְ יִקְחוּ Hiphil.

CCCXLIII.

CCCXLIII. Et hic in ipsâ formâ Verbi absolutâ nihil mutatur, nisi quod & hic in Hiphil Accentus ulterius projiciatur, & in Kalilla Verba, quæ in Singulari numero tantum desinunt in Pathach pro Scheva sub secundâ Radicali constanter assumant primò Pathach, ex quo Scheva fuit profectum & præterea istud Pathach mutant in Kamez, planè ut in Futuro I. factum est. Ut: יִשְׁאַלְנִי interrogabunt me. Trost. pag. 110.

NB. Eadem est ratio Personæ תַּקְרִיב *omissis tantum Affixæ secundæ Personæ. Et sub eadem forma adjunguntur etiam Affixæ ad תַּקְרִיב, atq. discrimen Personarum ex usu petendum est. Ut: וְאֵמְרָה לִי וְאֵמְרָה לִי וְאֵמְרָה לִי & ancilla mea alienum reputant me, Job. 19. v. 15. Et ex Quiescentibus primâ Jod ex Hiphil וְאֵמְרָה לִי תִּכְרֹךְ & aversiones tuæ corripiant te, Jerem. 2. v. 19. Buxt. 528.*

Coronidis loco notetur & alius Canon ex Trostio pag. 108.

CCCXLIV. Ante Affixâ וְ הִי וְ הִי in Futuro secundo * De Nun assumitur quandoque Nun (F pentheticū) Schevatum Epentheticè præcedente in Singulari numero Sagol vel Pathach, quod *so Scheva* ante וְ (*sapius*) ante הִי (*rarius*) in Singulari numero abjici-
tur, & compensatur per Dages forte. Ut: וְאֵמְרָה לִי evellam te, Jerem. 22. v. 24. אֶמְצֵא אֹתוֹ יְהוָה custodiet eum, Deut. 32. v. 10. וְאֵמְרָה לִי invenient me. Proverb. 1. v. 28. וְאֵמְרָה לִי benedicat mibi (scilicet anima tua) Gen. 27. v. 19. וְאֵמְרָה לִי laudabunt te, Psal. 63. v. 4. וְאֵמְרָה לִי videre faciam te, Prov. 4. vers. 6. & ibidem וְאֵמְרָה לִי invenient eam Jerem. 2. v. 24. Buxt. pag. 225.

X 2

NB. I.

(5.) De Participiis.

CCCXLVII. Utrumque Participium in Affixorum assumptione imitatur Nomina in utroque genere & numero.

NB. Unum nota: Cum forma singularis Fœm. generis sit gemina, una scil. in ה. altera verò in ח. Tantum tamen posterior Affixa recipit, prior non item: & duplex Sagol mutatur juxta Regulas generales de mutatione Punctorum, sicut in מְהַרְהֵרִי vel מְהַרְהֵרִי. Ut: אֶמְצֵאֲךָ אֹהֵבִי amans me, Hose. 10. v. 11. יִשְׁעֵיךָ consules ipsi, 2. Paral. 22. v. 3. & sic deinceps. Contractum est מְבַעֲרֶיךָ perturbans te. 1. Sam. 16. v. 15. pro מְבַעֲרֶיךָ ex integrâ formâ מְבַעֲרֶיךָ. Chirek autem est loco Sagol vel Pathach Euphonie causâ. Buxt. p. 513.

MEMBRUM TERTIUM.

De Affixis cum Particulis (4) Inseparabilibus בכל. Partic. Inseparabiles cum Affixis.

CCCXLVIII. Particulæ בכל cum Affixis הוּ וְהֵם וְהֵי וְהֵנּוּ assumunt Kamez; ut בְּךָ in Te Fœm. (sive sit in pausa, sive extra pausam) בָּנוּ in nobis בְּכֶם in eis sicut בְּכֶם sicut illi בְּנוּ nobis לְךָ tibi לְהֶם illis. Cum reliquis Affixis habent punctum, quod Affixum aliâ sibi præmittit in Nominibus Singularis numeri, ut בִּי in me, בְּךָ in te, Masc. (in pausa verò בְּךָ pag. 81. dist. 1. NB.) בּוֹ in illo, בָּהּ in illa, בָּךְ בְּךָ in illis. Sic לִי mibi לְךָ tibi לְיָ illi Masc. לָהּ illi Fœm.

CCCXLIX. Litera (verò) מוּ assumit syllabam expletivā מוּ ut מוּכָרִים sicut illi מוּכָרִים sicut vos. Cum aliis Affixis מוּ habet Kamez. Ut מוּכָרִים sicut tu, מוּכָרִים sicut nos מוּכָרִים sicut ego מוּכָרִים sicut illa. Buxt. p. 542.

X 3

(3) Se-

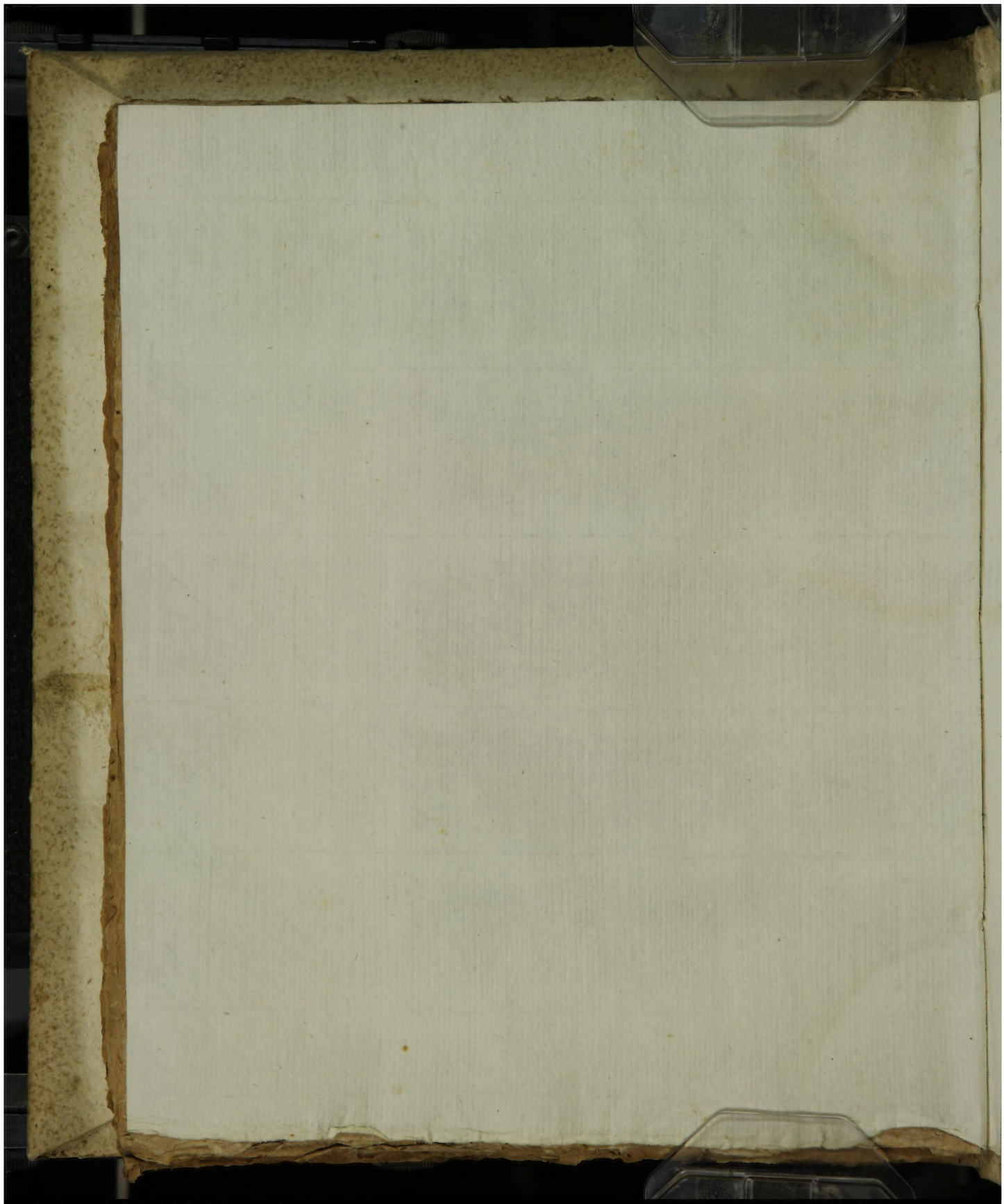
6. בער pro, circa, בער pro vel circa me, בער pro eo, בער vel בער pro vel circa te, בער pro te.
7. בער propter, בער propter me, בער propter te, &c.
8. בער propter, בער propter te, בער propter te, בער propter vos.
9. הנהו Ecce ego, ecce me. הנהו Ecce nos. הנהו ecce eum. הנהו ecce ipse. הנהו ecce Tu M. הנהו ecce Tu F. הנהו ecce vos. הנהו ecce illi. Vide Buxt p. 542.
10. ונהו prater, ונהו prater me, ונהו prater te, ונהו pr. eam.
11. בער propter, ut: בער propter me, בער propter ipsum, בער propter te, בער propter vos.
12. א, è, ex, de, מן, מן (geminat à litera, quod est cum aliis Affixis facit hac Particula) מן à me. מן ex te (in pausa) מן ex te F. מן ex illo, ab eo. מן ex eis. מן à nobis. מן ex vobis, à vobis M. מן ab eis.
13. מן coram, מן è regione mei.
14. עם cum, עם mecum, עם nobiscum, עם עם tecum Mase. עם tecum Fem. עם cum ipso, עם cum ipsa. עם cum eis, עם vobiscum.
15. עם mecum, juxta, aut penes me.
16. עוד adhuc, עוד (dum adhuc ego, scil. sum. item עוד adhuc ille. עוד adhuc tu. עוד adhuc illi. vid. Buxt. p. 542.
- Haec tenus Part. quae Affixa assumunt ad normam Nominum singularium, aut more Verborum: sequuntur & illae, quae ante Affixa assumunt Jod, i.e. quae assumunt Affixa ad normam Nom. pluralium.
17. אחרי in statu q. constructo post. Ut: אחרי post me, אחרי post te M. אחרי post te F. אחרי post nos. אחרי post eos. אחרי post eum. אחרי post eam. אחרי post eos.
18. אחרי post eas.

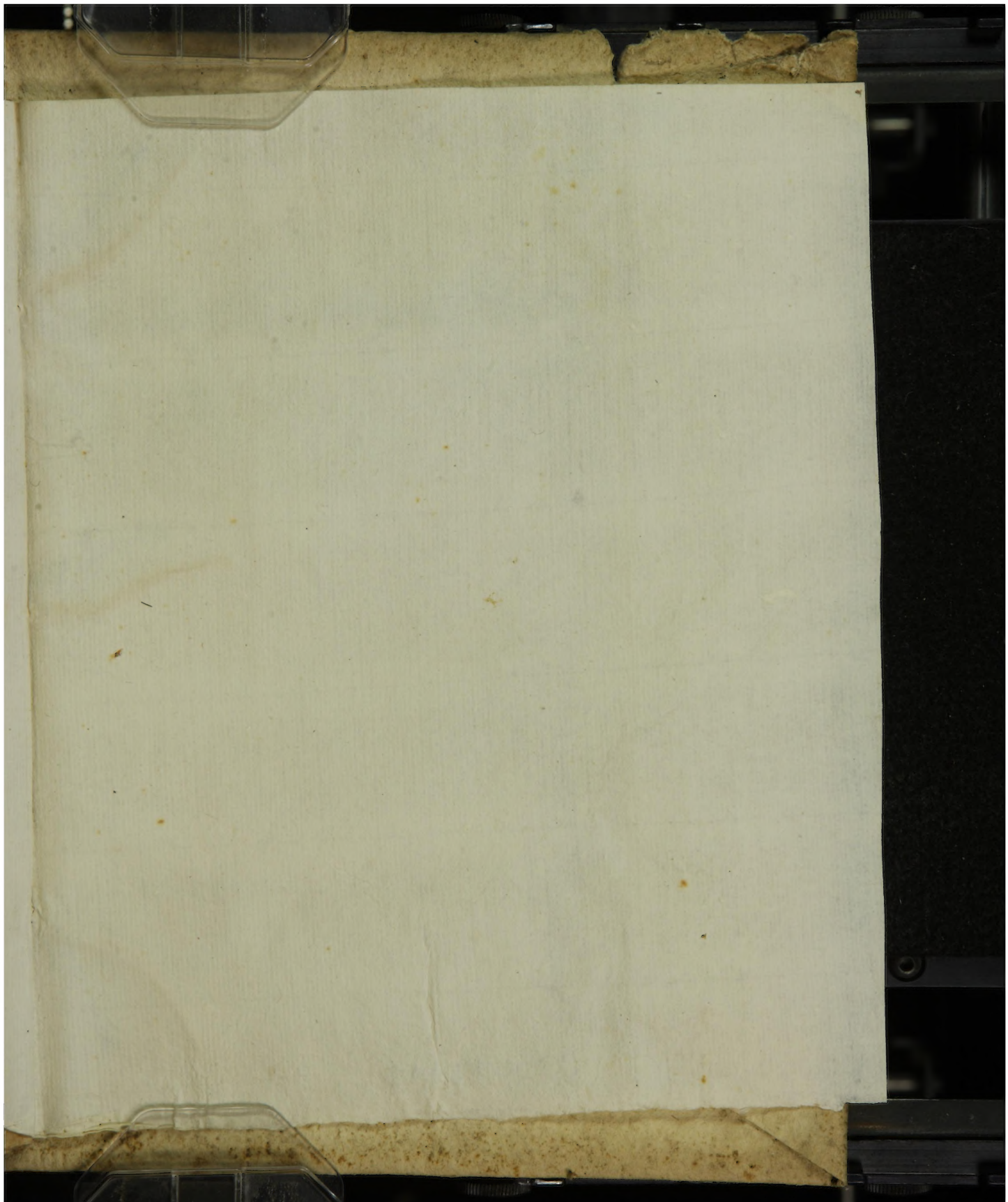

005643446

